

TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE
Drevárska fakulta

Dominik ŠPILÁK
Andrea MAJLINGOVÁ
Marek ŽIFČÁK

ZÁCHRANÁRSKE TECHNIKY
A TECHNOLOGIE

Zvolen 2020

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako jeden z výstupov riešenia projektov KEGA 032PU-4/2018 „eVzdelávanie v odbore Urgentná zdravotná starostlivosť a Záchranne služby“ a KEGA 001TU Z-4/2020 „Implementácia progresívnych technológií, metód a foriem do vzdelávania v študijnom odbore Bezpečnostné vedy“..

Autor:

doc. Ing. Andrea MAJLINGOVÁ, PhD.

Ing. Dominik ŠPILÁK

Ing. Bc. Marek ŽIFČÁK, MPH

Katedra protipožiarnej ochrany

Drevárska fakulta

Technická univerzita vo Zvolene

T. G. Masaryka 24, 960 01 Zvolen

Katedra protipožiarnej ochrany

Drevárska fakulta

Technická univerzita vo Zvolene

T. G. Masaryka 24, 960 01 Zvolen

Fakulta bezpečnostného inžinýrství

VŠB-Technická univerzita Ostrava

Lumírova 630/13, 700 30 Ostrava-Výškovice

Recenzenti:

prof. RNDr. Danica KAČÍKOVÁ, MSc., PhD.

Ing. Bc. Danka BOGUSKÁ, PhD., MSc.

plk. Ing. Zoltán TÁNCZOŠ, PhD.

Technická univerzita vo Zvolene

Prešovská univerzita v Prešove

Okresné riaditeľstvo HaZZ v Galante

I. – 2020, online PDF súbor, 128 s.

Forma dokumentu: elektronická (online)

Vydavateľstvo: Technická univerzita vo Zvolene

Grafická úprava: Ing. Dominik ŠPILÁK

© Technická univerzita vo Zvolene

© doc. Ing. Andrea MAJLINGOVÁ, PhD

Ing. Dominik ŠPILÁK

Ing. Bc. Marek ŽIFČÁK, MPH

Za odbornú a jazykovú úroveň tejto publikácie zodpovedajú autor a recenzenti.

ISBN 978-80-228-31-77-2

Všetky práva sú vyhradené. Nijaká časť textu ani ilustrácie nemôžu byť použité na ďalšie šírenie akoukoľvek formou bez predchádzajúceho súhlasu autorov alebo vydavateľstva.

TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE
Drevárska fakulta

Dominik ŠPILÁK
Andrea MAJLINGOVÁ
Marek ŽIFČÁK

ZÁCHRANÁRSKE TECHNIKY
A TECHNOLOGIE

Zvolen 2020

Predslov

Snaha poskytnúť pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli z akýchkoľvek dôvodov v núdzi je prirodzená ľudská vlastnosť, vyvíjajúca sa už od dávnoveku. Človek sa môže ocitnúť v núdzi z viacerých dôvodov, či už je to požiar, potreba akútneho lekárskeho ošetrovania, rôzne iné mimoriadne udalosti akými sú zemetrasenia, výbuchy sopiek, povodne, vojny a pod. V prípade, že sa ľudia v staroveku ocitli v núdzi, boli odkázaní výlučne na pomoc najbližších osôb alebo ľudí nachádzajúcich sa v blízkom okolí. S vývojom ľudskej spoločnosti sa postupne menil a zdokonaľoval aj spôsob poskytovania pomoci ľuďom v núdzi, ktorý sa musel prispôbovať novým typom mimoriadnych udalostí, ktoré mohli na danom území vzniknúť. Vzhľadom na početnosť a charakter vyskytujúcich sa mimoriadnych udalostí sú v teréne najčastejšie využívané tri základné záchranné zložky, ktorými sú Hasičský a záchranný zbor, Záchranná zdravotná služba a Policajný zbor Slovenskej republiky.

S nástupom prvých mestských štátov a vznikom väčších miest sa objavili prvé snahy o vytvorenie určitých postupov a organizovaných skupín obyvateľstva, ktorí mali riešiť vtedy najakútnejší problém ktorým boli časté požiare. Začali vznikať prvé organizované hasičské zbory, pričom za prvý skutočne organizovaný hasičský zbor sa považuje zbor z obdobia starovekého Ríma založený cisárom Augustom¹.

So vznikom miest a vývojom spoločnosti úzko súviselo aj objavenie sa nových chorôb a vznik prvých pandémieí, ktoré sužovali miestne obyvateľstvo. Tieto udalosti mali aj pozitívny dopad, pretože urýchlili vývoj v oblasti medicíny, objavil sa koncept stanovovania lekárskej diagnózy a prognózy, začali vznikať prvé nemocničné zariadenia, univerzity medicíny, pričom sa lekárska starostlivosť stávala čoraz dostupnejšia.

V súčasnosti v integrovanom záchrannom systéme spolupôsobia viaceré záchranné zložky, ktoré sa špecializujú na určitý typ činností. Každá zložka je schopná fungovať a poskytovať pomoc v tiesni samostatne. V prípade vzniku mimoriadnej udalosti kedy zasahujú viaceré záchranné zložky je mimoriadne dôležité zachovať určitú postupnosť velenia zásahu, aby bolo jasné kto riadi a koordinuje vykonávané činnosti. Cieľom je poskytnúť pomoc včas, efektívne a bezpečne. Práve z tohto dôvodu sú záchranné zložky organizované do tzv. integrovaných záchranných systémov (ďalej len „IZS“). Rovnako je tomu aj v podmienkach Slovenskej republiky. Pôsobnosť a kompetencie jednotlivých záchranných zložiek integrovaného

---

¹ DILLON, M. – GARLAND, L. 2005. *Ancient Rome: From the Early Republic to the Assassination of Julius Caesar*. London: Routledge, 1st ed., 800 s. ISBN 978-0415224598.

záchranného systému pôsobiaceho na území Slovenskej republiky je uvedená v [zákone NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#).

Avšak, doterajšie skúsenosti z praxe záchranných zložiek poukazujú na fakt, že najmä pri udalostiach s hromadným postihnutím osôb absentujú pravidlá spolupráce a koordinácie činností vykonávaných jednotlivými záchrannými zložkami Integrovaného záchranného systému (IZS). To je hlavnou príčinou vzniku nedorozumení a problémov v súčinnosti záchranných zložiek na mieste zásahu, čo má v konečnom dôsledku negatívny dopad na efektívnosť, ale aj bezpečnosť celého zásahu². Z tohto hľadiska je kľúčovou požiadavka na realizáciu spoločného vzdelávania a výcviku záchranných zložiek IZS.

Predkladaná učebnica približuje problematiku organizácie a riadenia integrovaného záchranného systému z viacerých aspektov. Rozdelená je do 14 hlavných kapitol pokrývajúcich tematicky problematiku integrovaného záchranného systému, rozdelenia záchranných zložiek, ich právomocí a povinností, organizačnej štruktúry týchto zložiek, a využívanej techniky pri zásahoch. Publikácia je určená najmä študentom študijného programu Protipožiarna ochrana a bezpečnosť na Technickej univerzite vo Zvolene a vysokých školách vyučujúcich príbuznú problematiku, ako aj ostatnej odbornej a laickej verejnosti zaujímajúcej sa o predmetnú problematiku.

---

² BOGUSKÁ, D. – MAJLINGOVÁ, A. – MONOŠI, M. 2016. *Kritické miesta v súčinnosti záchranných zložiek integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. 2016. ISBN 978-80-555-1603-5

Obsah

1.	Integrovaný záchranný systém	10
1.1	Koordináčné strediská IZS	10
1.2	Organizačné zložky IZS	11
1.2.1	Ministerstvo vnútra SR.....	11
1.2.2	Ministerstvo zdravotníctva SR	12
1.2.3	Okresný úrad	12
1.2.4	Záchranné zložky IZS	12
2.	Hasičský a záchranný zbor	15
2.1	Organizácia Hasičského a záchranného zboru	15
2.2	Úlohy Hasičského a záchranného zboru	15
2.2.1	Odborné služby v HaZZ	16
2.3	Úlohy Hasičského a záchranného zboru v rámci integrovaného záchranného systému 18	
2.3.1	Povolávanie hasičských jednotiek Hasičského a záchranného zboru na zásah .	18
2.3.2	Organizácia výkonu záchranných prác na mieste zásahu.....	19
2.3.3	Technické vybavenie jednotiek Hasičského a záchranného zboru	20
2.3.4	Komunikácia v rámci Hasičského a záchranného zboru	28
2.4	Bezpečnosť príslušníkov HaZZ pri zásahu.....	31
3.	Záchranná zdravotná služba	34
3.1	Organizácia Záchrannej zdravotnej služby.....	34
3.2	Úlohy Záchrannej zdravotnej služby	34
3.3	Úlohy Záchrannej zdravotnej služby v rámci integrovaného záchranného systému.	35
3.3.1	Povolávanie na zásah	35
3.3.2	Ambulancie Záchrannej zdravotnej služby	36
3.3.3	Komunikácia v záchrannej zdravotnej službe	38
3.3.4	Organizácia na mieste zásahu.....	45
3.3.5	Kritériá pre nasadenie vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby	46
3.4	Bezpečnosť zdravotníckych záchranárov pri zásahu.....	50
4.	Horská záchranná služba	52
4.1	Organizácia horskej záchrannej služby	52
4.2	Úlohy horskej záchrannej služby.....	52
4.3	Úlohy Horskej záchrannej služby v rámci integrovaného záchranného systému.....	54

4.3.1	Povolávanie na zásah.....	54
4.3.2	Zásahové jednotky Horskej záchranej služby	55
5.	Banská záchranná služba.....	58
5.1	Organizácia Banskej záchranej služby	58
5.2	Úlohy Banskej záchranej služby.....	59
5.3	Úlohy Banskej záchranej služby na úseku integrovaného záchranného systému....	60
5.3.1	Povolávanie na zásah.....	60
5.3.2	Zásahové jednotky Banskej záchranej služby	61
6.	Kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany	63
6.1	Organizácia Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany	63
6.2	Úlohy Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany	63
6.3	Úlohy Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany na úseku integrovaného záchranného systému.....	64
6.3.1	Povolávanie na zásah.....	64
6.3.2	Vykonávané činnosti na mieste zásahu	64
7.	Ozbrojené sily Slovenskej republiky.....	66
7.1	Organizácia Ozbrojených síl Slovenskej republiky.....	66
7.2	Úlohy Ozbrojených síl Slovenskej republiky	66
7.2.1	Hlavné úlohy pozemných síl	67
7.2.2	Hlavné úlohy vzdušných síl	68
7.3	Úlohy Ozbrojených síl Slovenskej republiky v rámci integrovaného záchranného systému	68
7.3.1	Povolávanie OS SR na zásah.....	68
7.3.2	Zásahové jednotky OS SR.....	69
7.3.3	Letecká pátracia a záchranná služba SAR.....	69
8.	Dobrovoľné hasičské zbory obcí.....	72
8.1	Zriaďovanie Dobrovoľného hasičského zboru obce.....	72
8.1.1	Stupeň nebezpečenstva katastrálneho územia obce	72
8.1.2	Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov	73
8.2	Organizácia Dobrovoľného hasičského zboru obce	73
8.3	Úlohy Dobrovoľného hasičského zboru obce.....	73
8.3.1	Strojná služba	74
8.3.2	Spojovacia služba	74
8.4	Úlohy Dobrovoľného hasičského zboru obce na úseku integrovaného záchranného	

systemu	74
8.4.1	Povolávanie na zásah..... 75
8.4.2	Zásahová technika 75
8.5	Dobrovoľný hasičský zbor špeciál..... 77
9.	Závodné hasičské útvary a závodné hasičské zbory..... 79
9.1	Zriaďovanie Závodného hasičského útvaru a závodného hasičského zboru 79
9.1.1	Analýza nebezpečenstva vzniku požiaru..... 80
9.1.2	Zriaďovanie závodného hasičského útvaru 80
9.1.3	Zriaďovanie závodného hasičského zboru 81
9.2	Organizácia Závodného hasičského útvaru a Závodného hasičského zboru..... 81
9.3	Úlohy Závodného hasičského útvaru a Závodného hasičského zboru 82
9.3.1	Strojní služba 82
9.3.2	Protiplynová služba 83
9.3.3	Spojovacia služba 83
9.4	Úlohy Závodného hasičského útvaru a Závodného hasičského zboru na úseku integrovaného záchranného systému..... 83
9.4.1	Povolávanie na zásah..... 84
9.4.2	Zásahová technika 84
10.	Jednotky civilnej ochrany..... 86
10.1	Organizácia Jednotiek civilnej ochrany 86
10.2	Úlohy Jednotiek civilnej ochrany na úseku integrovaného záchranného systému 87
10.2.1	Záchranné jednotky CO 87
10.2.2	Špeciálne jednotky CO..... 88
10.2.3	Jednotka CO na činnosť evakuačných zariadení..... 88
10.2.4	Velenie jednotiek CO 88
11.	Obecná polícia 90
11.1	Organizácia Obcej polície 90
11.2	Úlohy Obcej polície 90
11.2.1	Spolupráca obcej polície s inými orgánmi 91
11.3	Úlohy Obcej polície na úseku integrovaného záchranného systému 91
11.3.1	Príkaz na vykonanie služobného zákroku príslušníkov Obcej polície 92
12.	Slovenský Červený kríž..... 93
12.1	Organizácia Slovenského červeného kríža 93
12.2	Úlohy Slovenského červeného kríža..... 93

12.3	Úlohy Slovenského červeného kríža na úseku Integrovaného záchranného systému	94
12.3.1	Žiadosť o vykonanie pomoci.....	95
12.3.2	Výjazdová technika	95
12.3.3	Vodná záchranná služba	96
13.	Policajný zbor Slovenskej republiky	97
13.1	Organizácia Policajného zboru	97
13.1.1	Prezídium Policajného zboru.....	97
13.1.2	Krajské riaditeľstvá policajného zboru	97
13.1.3	Okresné riaditeľstvá policajného zboru.....	98
13.1.4	Služby Policajného zboru.....	98
13.2	Úlohy Policajného zboru.....	99
13.3	Úlohy Policajného zboru v rámci integrovaného záchranného systému.....	99
13.3.1	Činnosť Policajného zboru pred vznikom krízových situácií	99
13.3.2	Činnosť Policajného zboru počas krízovej situácie.....	100
13.3.3	Činnosť Policajného zboru po eliminácii krízovej situácie.....	100
13.3.4	Výjazdová technika	101
14.	Súčinnosť záchranných zložiek Integrovaného záchranného systému.....	103
14.1	Diferenciácia velenia.....	103
14.1.1	Operačné velenie	103
14.1.2	Operatívne velenie.....	104
14.2	Mimoriadna udalosť	107
14.2.1	Riešenie mimoriadnej udalosti	107
14.2.2	Postup a cieľ spoločného zásahu zložiek IZS pri mimoriadnej udalosti	108
14.2.3	Komunikácia s verejnosťou a poskytovanie informácií	109
14.3	Úlohy a činnosť operačného strediska tiesňového volania Hasičského a záchranného zboru pri mimoriadnej udalosti	109
14.4	Úlohy a činnosti síl a prostriedkov jednotiek Hasičského a záchranného zboru pri mimoriadnej udalosti.....	110
14.5	Sily a prostriedky Hasičského a záchranného zboru využívané pri mimoriadnej udalosti	111
14.6	Úlohy a činnosť operačného strediska Záchrannej zdravotnej služby pri mimoriadnej udalosti.....	112
14.7	Činnosť poskytovateľov ZZS a iných útvarov zasahujúcich pri mimoriadnej	

udalosti	112
14.8	Sily a prostriedky ZZS použiteľné pri mimoriadnej udalosti 113
14.9	Úlohy a činnosť Policajného zboru pri mimoriadnej udalosti 114
TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK 116	
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK 118	
VECNÝ REGISTER 119	
PRÍLOHY 121	

1. Integrovaný záchranný systém

Pojem Integrovaný záchranný systém (ďalej len „IZS“) je definovaný v [zákone NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#) ako „koordinovaný postup jeho zložiek pri zabezpečovaní ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni“. Je ním splnené ústavné právo občana na pomoc pri ohrození zdravia alebo života. Je súčasťou systému pre zaistenie vnútornej bezpečnosti štátu.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s funkciou a organizačnou štruktúrou integrovaného záchranného systému.

IZS vznikol ako odpoveď každodennej potreby záchranárov, hlavne pri zložitých haváriách, nehodách a živelných pohromách, kedy je potrebné organizovať spoločnú činnosť všetkých, ktorí môžu svojimi silami a prostriedkami, kompetenciami alebo inými možnosťami prispieť k vykonaniu záchrany osôb, zvierat, majetku alebo životného prostredia. Spolupráca na mieste zásahu existovala v určitej forme vždy, avšak odlišná pracovná náplň a právomoci jednotlivých zložiek IZS vytvárali potrebu ich vzájomnej koordinácie.

IZS nie je inštitúciou, úradom, zborom, združením a ani právnickou osobou. Je ním systém práce a spolupráce medzi jeho jednotlivými zložkami podľa predpisov stanovenými pravidlami. Za určitú inštitúciu IZS sa môžu považovať koordinačné strediská IZS vybavené zariadením pre príjem a distribúciu tiesňových volaní na jednotnom európskom čísle tiesňového volania 112. IZS na Slovensku s tiesňovým volaním 112 začal svoju činnosť 1. júla 2003, čo bolo v súlade s prístupovým procesom do Európskej únie. Povinnosť zriadiť jednotné číslo tiesňového volania vyplývala z článku 26 [Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/22/ES zo 7. marca 2002 o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb](#).

1.1 Koordinačné strediská IZS

Hlavnými organizačnými jednotkami IZS zabezpečujúcimi súčinnosť záchranných zložiek sú koordinačné strediská, ktorých súčasťou sú aj krajské operačné strediská záchrannej zdravotnej služby a operačné strediská krajských riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru (HaZZ). Podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#) koordinačné stredisko zabezpečuje príjem tiesňového volania, spracúva a vyhodnocuje informácie o tiesňovom volaní, zabezpečuje činnosť súvisiacu s poskytnutím pomoci v tiesni,

zabezpečuje hlasový a dátový prenos informácií s operačnými strediskami tiesňového volania v územnom obvode kraja a s ostatnými koordinačnými strediskami, vedie prehľad o silách a prostriedkoch záchranných zložiek IZS a ich zásahových obvodoch, môže vyžadovať pomoc záchranných zložiek IZS z iného kraja, a. i.

Koordinačné stredisko je oprávnené vydať pokyn príslušnej základnej záchranej zložke na vykonanie zásahu, vyzvať niektorú z ostatných záchranných zložiek na vykonanie zásahu alebo tiesňové volanie presmerovať na príslušné operačné stredisko tiesňového volania, dispečerské pracovisko alebo operačné stredisko Policajného zboru. Koordinačné stredisko môže podľa tohto zákona ďalej vyžadovať údaje o silách a prostriedkoch využiteľných na zásah od orgánov štátnej správy, obcí a iných právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie.

Koordinačné stredisko podľa v prípade nebezpečenstva vzniku mimoriadnej udalosti alebo v prípade vzniku mimoriadnej udalosti zabezpečuje varovanie obyvateľstva, vyrozumieva orgány štátnej správy a iné právnické osoby, ktoré zabezpečujú úlohy súvisiace so záchrannými prácami pri mimoriadnych udalostiach a podieľa sa na plnení úloh súvisiacich s vykonávaním záchranných prác na základe rozhodnutia štátnych orgánov podľa osobitných právnych predpisov. Nepretržitý výkon činnosti koordinačného strediska zabezpečujú operátori, ktorými sú zástupcovia okresného úradu v sídle kraja, ministerstva zdravotníctva a Hasičského a záchranného zboru a pri ohrození alebo krízovej situácii aj zástupca Policajného zboru, ak o to okresný úrad v sídle kraja požiada.

Úlohy koordinačného strediska vyplývajúce zo zákona sú formulované tak, aby boli schopné adekvátne reagovať na akúkoľvek situáciu, ktorá súvisí s poskytnutím pomoci v tiesni, pričom nie je rozhodujúce či bolo ohrozenie spôsobené následkom nehody jednotlivca alebo následkami mimoriadnej udalosti či inej krízovej situácie³.

1.2 Organizačné zložky IZS

Základnými organizačnými zložkami IZS v zmysle [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) sú Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, okresné úrady v sídle kraja a samotné záchranné zložky.

1.2.1 Ministerstvo vnútra SR

Ministerstvo vnútra Slovenskej **riadi a koordinuje plnenie úloh na úseku IZS, vypracúva v spolupráci s ministerstvom zdravotníctva koncepciu organizácie a rozvoja IZS,**

---

³ Boguská, Majlingová, Monoši, 2016.

zabezpečuje v spolupráci s ministerstvom zdravotníctva odbornú prípravu osôb zaradených do koordinačných stredísk, operačných stredísk tiesňového volania a dispečerských pracovísk, spolupracuje s orgánmi štátnej správy na príprave a tvorbe automatizovaného systému podpory riadenia a spracúvania informácií, zabezpečuje vysielanie záchranných zložiek IZS pri poskytovaní pomoci v tiesni medzi krajinami, zabezpečuje vyžadovanie pomoci a vysielanie záchranných zložiek IZS v rámci medzinárodnej pomoci a humanitárnej spolupráce, zabezpečuje hlasový a dátový prenos informácií telekomunikačnými sieťami a telekomunikačnými zariadeniami alebo rádiovými sieťami s vyslanými záchrannými zložkami IZS v rámci medzinárodnej pomoci a humanitárnej spolupráce, ustanovuje technické a prevádzkové podmienky na podporu riadenia a koordinácie záchranných zložiek IZS a na zabezpečenie činnosti komunikačnej a informačnej infraštruktúry.

1.2.2 Ministerstvo zdravotníctva SR

Ministerstvo zdravotníctva SR v rámci IZS **koordinuje prípravu traumatologických plánov**, ktoré sú povinní vypracúvať poskytovatelia ústavnej zdravotnej starostlivosti zaradení v pevnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, na zabezpečenie úloh súvisiacich s poskytovaním pomoci pri udalosti s hromadným postihnutím osôb. **Spolupodieľa sa na vypracúvaní koncepcie organizácie a IZS.**

1.2.3 Okresný úrad

Okresný úrad v sídle kraja **koordinuje a metodicky riadi plnenie úloh na úseku IZS na území kraja**. Na tieto účely zriaďuje **koordinačné stredisko**, utvára technické podmienky na činnosť koordinačného strediska, rozhoduje o náhrade výdavkov a náhrade škody, uhrádza tieto náhrady a spolupodieľa sa na vypracúvaní koncepcie organizácie a rozvoja IZS. Okresný úrad v sídle kraja môže vytvoriť koordinačné stredisko aj na operačnom stredisku základnej záchranej zložky, ak ide o operačné stredisko záchranej zdravotnej služby po predchádzajúcom súhlase ministerstva zdravotníctva. Koordinačné stredisko môže v mieste svojej dislokácie zabezpečovať aj činnosť operačných stredísk tiesňového volania.

1.2.4 Záchranné zložky IZS

Záchranné zložky IZS podieľajúce sa na poskytovaní pomoci v tiesni, sú na základe povinností, ktoré im vymedzuje [zákon NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) rozdelené na základné záchranné zložky, ostatné záchranné zložky a útvary policajného zboru. Poskytnúť bezodkladnú pomoc v tiesni je úlohou predovšetkým základných záchranných zložiek, ktoré tvoria súčasť **Hasičského a záchranného zboru (HaZZ), Záchranej zdravotnej**

služby (ZZS), Horskej záchranej služby (HZS), Banskej záchranej služby (BZS) a kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany (KCHL CO). Policajný zbor (PZ) sa na poskytovaní bezodkladnej pomoci v tiesni podieľa v rozsahu úloh podľa osobitných právnych predpisov.

Základné záchranné zložky IZS poskytujú podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) bezodkladne odbornú, zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu koordinačného strediska alebo svojho operačného strediska tiesňového volania, vykonávajú organizačné, technické a ďalšie opatrenia na poskytovanie pomoci v tiesni k čomu majú prispôsobené vecné a technické prostriedky, zúčastňujú sa na odbornej príprave, spracúvajú údaje o svojej činnosti, silách a prostriedkoch a predkladajú ich okresnému úradu v sídle kraja. Základné záchranné zložky vykonáva svoju činnosť spravidla vo svojom zásahovom obvode.

Ostatné záchranné zložky IZS plnia podobné úlohy ako základné záchranné zložky. Rozdielom je, že základné záchranné zložky musia poskytnúť pomoc bezodkladne. Ostatné záchranné zložky IZS tvoria **Ozbrojené sily SR (OS SR), dobrovoľné hasičské zbory obcí/miest (DHZO/DHZM), závodné hasičské útvary (ZHÚ), závodné hasičské zbory (ZHZ), pracoviská vykonávajúce štátny dozor alebo činnosti podľa osobitných predpisov, jednotky civilnej ochrany (CO), obecná alebo mestská polícia (OP alebo MP), Slovenský Červený kríž (SČK)** a iné právnické osoby a fyzické osoby, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie pomoci pri ochrane života, zdravia a majetku.

Ostatné záchranné zložky IZS poskytujú podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) odbornú, zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe vyzvania koordinačným strediskom alebo operačným strediskom tiesňového volania, alebo na základe pokynu svojho dispečerského pracoviska. Oznamujú na vyžiadanie koordinačnému stredisku údaje o svojich silách a prostriedkoch, ktoré môžu poskytnúť na zásah, a údaje o spôsobe svojej aktivizácie pre potreby vypracovania plánu poskytnutia pomoci a pre prípad vyzvania na zásah. Vykonávajú opatrenia súvisiace s ich začlenením do informačnej a komunikačnej siete IZS vrátane zabezpečovania spojovacích prostriedkov a taktiež sa zúčastňujú na odbornej príprave.

Útvary Policajného zboru Slovenskej republiky (PZ SR) majú osobitné postavenie v rámci IZS, pretože nie všetky zložky PZ sa podieľajú na bezodkladnom poskytovaní pomoci v tiesni. Podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) sa podieľajú na poskytovaní bezodkladnej pomoci na základe pokynu operačného strediska PZ. Vykonávajú organizačné, technické a ďalšie opatrenia súvisiace s ich pôsobením v IZS a na tento účel sa vybavujú technickými a vecnými

prostriedkami. Zúčastňujú sa na odbornej príprave a taktiež spracúvajú údaje o svojej činnosti, silách a prostriedkoch, ktoré predkladajú okresnému úradu v sídle kraja.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1].BOGUSKÁ, D. – MAJLINGOVÁ, A. – DOBIÁŠ, V., et al. 2016. *Integrovaný záchranný systém*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2016. 118 s. ISBN 978-80-555-1752-0.
- [2].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme.](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Aké úlohy plní koordinačné stredisko IZS?](#)
2. [Vymenujte základné organizačné zložky IZS?](#)
3. [Vymenujte základné záchranné zložky.](#)
4. [Vymenujte ostatné základné zložky.](#)
5. [Prečo majú útvary Policajného zboru osobitné postavenie v rámci IZS?](#)

2. Hasičský a záchranný zbor

Hasičský a záchranný zbor (ďalej len „HaZZ“) bol zriadený 1. apríla 2002 zákonom [NR SR č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore](#). HaZZ podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patrí medzi základné záchranné zložky IZS. Je budovaný podľa systému nadriadenosti a podriadenosti, a je podriadený ministrovi vnútra Slovenskej republiky.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou Hasičského a záchranného zboru, s jeho úlohami na úseku integrovaného záchranného systému a náplňou zásahovej činnosti, ktorú vykonáva.

2.1 Organizácia Hasičského a záchranného zboru

Podľa [zákona NR SR č. 315/2001 Z. z.](#) HaZZ tvorí prezídium, krajské riaditeľstvá (9), okresné riaditeľstvá (49), Hasičský a záchranný útvar hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, zariadenia (5) a pracoviská zboru. V rámci hierarchie organizačnej štruktúry má najvyššie postavenie prezídium na čele s prezidentom zboru. Prezídium HaZZ je organizačným útvarom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a plní úlohy na úseku ochrany pred požiarmi v zmysle [zákona NR SR č. 314/2001 Z. z.](#) o ochrane pred požiarmi a [zákona NR SR č. 315/2001 Z. z.](#) o Hasičskom a záchrannom zbore. Je ústredným riadiacim orgánom HaZZ a vo vymedzenom rozsahu sa podieľa na plnení úloh v rámci IZS podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#)

Krajské riaditeľstvo HaZZ je organizačná zložka ministerstva, ktorú riadi krajský riaditeľ vymenovávaný a odvolávaný ministrom na návrh prezidenta zboru. Sídлом krajského riaditeľstva HaZZ je spravidla mesto, ktoré je sídlom kraja. Okresné riaditeľstvo HaZZ riadi riaditeľ, ktorého na návrh riaditeľa krajského riaditeľstva HaZZ vymenúva a odvoláva prezident HaZZ. Hasičský a záchranný útvar hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy riadi veliteľ, ktorého na návrh riaditeľa krajského riaditeľstva HaZZ vymenúva a odvoláva prezident HaZZ.

Zariadeniami HaZZ sú Záchranná brigáda v Malackách, Žiline a v Humennom, Požiarnotechnický a expertízny ústav MV SR v Bratislave, Stredná škola požiarnej ochrany MV SR v Žiline, a Výcvikové centrum HaZZ Lešť.

2.2 Úlohy Hasičského a záchranného zboru

HaZZ v rámci IZS v zmysle [zákona NR SR č. 315/2001 Z. z.](#) plní úlohy štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi (zdolávanie požiarov, poskytovanie pomoci a vykonávanie

záchranných prác pri haváriách, nežiaducich udalostiach a pri ochrane životného prostredia). Poskytuje pomoc pri ohrození života a zdravia fyzických osôb, majetku právnických osôb a fyzických osôb, vykonáva záchranné práce pri núdzovom odstraňovaní stavieb a ľadových bariér. Podieľa sa na plnení úloh pri odsune ranených a chorých najmä pri požiaroch, haváriách, nežiaducich udalostiach a na poskytovaní zdravotnej starostlivosti za podmienok ustanovených v osobitných predpisoch, na zabezpečovaní núdzového zásobovania a núdzového ubytovania obyvateľstva a na poskytovaní humanitárnej pomoci, na likvidácii ohnisk nákaz zvierat, v rozsahu vymedzenom osobitnými predpismi aj na plnení úloh civilnej ochrany a pri príprave na obranu štátu a úloh súvisiacich s mobilizačnými prípravami.

2.2.1 Odborné služby v HaZZ

Prezident HaZZ na zabezpečenie plnenia úloh zboru zriaďuje odborné služby. Odbornou službou sa rozumie strojná služba, protiplynová služba, spojovacia služba, hasičská a záchranná služba a povodňová záchranná služba.

Strojná služba

Strojná služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) o hasičských jednotkách úlohy súvisiace so zabezpečovaním akcieschopnosti hasičskej techniky a vecných prostriedkov. Zabezpečuje prevádzkyschopný stav hasičskej techniky a vecných prostriedkov, údržbu, opravu a kontrolu technického stavu hasičskej techniky a vecných prostriedkov, dokumentáciu a evidenciu o prevádzke, údržbe, opravách a o kontrole technického stavu hasičskej techniky a vecných prostriedkov. Strojná služba ďalej zabezpečuje kvapalné palivá, mastiace a iné prevádzkové hmoty, hasiace látky, náhradné dielce a vecné prostriedky. Vykonáva odbornú prípravu obsluhovateľov a používateľov hasičskej techniky a vecných prostriedkov s dôrazom na identifikáciu poruchových stavov hasičskej techniky. Zabezpečuje kondičné jazdy a overovacie jazdy hasičskej techniky, predkladanie návrhov na obmenu a dopĺňanie hasičskej techniky a vecných prostriedkov.

Protiplynová služba

Protiplynová služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) chemicko-technické úlohy súvisiace s ochranou členov DHZO, členov ZHZ a ZHÚ pri zásahu v nedýchatel'nom a zdraví škodlivom prostredí a pri manipulácii s chemickými, rádioaktívnymi a biologickými nebezpečnými látkami, ktoré spôsobujú ohrozenie životného prostredia. Protiplynová služba vykonáva chemickú analýzu ovzdušia z hľadiska koncentrácie nebezpečných látok a určenia druhu nebezpečenstva v zásahovom priestore. Služba navrhuje spôsob a rozsah ochrany zamestnancov a členov pri ich nasadení v nedýchatel'nom a zdraví škodlivom prostredí, určuje pracovné postupy pri manipulácii s chemickými, rádioaktívnymi a biologickými nebezpečnými

látkami pri ochrane životného prostredia, vykonáva chemickú a radiačnú dekontamináciu a dezinfekciu hasičskej techniky a vecných prostriedkov po skončení zásahu, ako aj osobných ochranných pracovných prostriedkov použitých zamestnancami alebo členmi v prostredí s výskytom nebezpečnej látky a opätovnú kontrolu funkčnej schopnosti použitých prostriedkov protiplynovej služby.

Spojovacia služba

Spojovacia služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) úlohy súvisiace s prenosom a s príjmom správ a automatizovaným systémom podpory riadenia a spracúvania informácií v hasičských jednotkách. Spojovacia služba zabezpečuje spojenie medzi hasičskými jednotkami a spolupracujúcimi špeciálnymi službami pri ohlásení udalosti, počas výjazdu hasičskej jednotky na miesto ohlásenej udalosti alebo na miesto zásahu.

Hasičská záchranná služba

Hasičská záchranná služba v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) vykonáva záchranu a poskytuje pomoc vtedy, ak je ohrozený život, zdravie osôb alebo životné prostredie a na záchranu je potrebná osobitná odborná pripravenosť a vybavenie. Hasičská záchranná služba vyslobodzuje a zachraňuje osoby pri požiaroch a nežiaducich udalostiach, zachraňuje osoby z výšok, voľných hĺbok a z ťažko prístupných terénov s použitím horolezeckej, speleologickej, špeciálnej, leteckej alebo zásahovej špeciálnej techniky, vyslobodzuje osoby zo závalov a tesných priestorov, poskytuje predlekársku pomoc postihnutým osobám na mieste zásahu, vykonáva zásahy pri haváriách s únikom nebezpečných látok podľa svojho technického vybavenia.

Povodňová záchranná služba

Povodňová záchranná služba v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) vykonáva záchranné práce počas povodní a nežiaducich udalostí na vodnej ploche, a to najmä evakuáciu osôb, zvierat a majetku z oblastí ohrozených záplavami, záchranu osôb, zvierat a majetku v zaplavenom území, záchranu osôb pri nehodách a haváriách na vodných plochách, odstraňovanie zátarás a prekážok na tokoch, ktoré spôsobujú záplavy, čerpanie vody zo zaplavených domov, objektov a studní, poskytovanie pomoci správcovi vodných tokov pri spevňovaní ochranných hrádzí, ak je ohrozená ich stabilita, vykonávanie potápačských prác zameraných na záchranu osôb, majetku, ako aj na vyhľadávanie nezvestných osôb.

2.3 Úlohy Hasičského a záchranného zboru v rámci integrovaného záchranného systému

Zásahová činnosť HaZZ v rámci IZS pokrýva široké spektrum udalostí, ktorým sú prispôsobené úlohy HaZZ vyplývajúce z legislatívy. Jedná sa o záchranu životov vyhľadávaním a poskytovaním pomoci, prevenciu vzniku požiarov a hasenie požiarov, zaistovanie humanitnej pomoci, manipulácia s nebezpečnými materiálmi a ochrana životného prostredia, zabezpečenie odbornej pomoci a konzultácií pri nehodách s chemickými látkami, záchrana majetku a prevencia vzniku ďalších škôd, a zaistenie bezpečnosti ostatných zložiek IZS pri zásahu v oblasti mimoriadnej udalosti.

2.3.1 Povolávanie hasičských jednotiek Hasičského a záchranného zboru na zásah

Povolanie hasičských jednotiek HaZZ na zásah vyžaduje operačné stredisko HaZZ pomocou vydania rozkazu na výjazd príslušnej jednotke HaZZ na základe zhodnotenia situácie z príjmu tiesňového volania alebo žiadosti od operačného strediska inej zložky IZS. Operačné stredisko HaZZ a linku tiesňového volania s číslom 150 zriaďuje ústredný orgán štátnej správy (ministerstvo vnútra). Pre každý kraj je zriadené jedno samostatné operačné stredisko HaZZ, ktorého zásahovým obvodom je spravidla územie kraja. Operačné strediská HaZZ sú súčasťou IZS Slovenskej republiky a riadia sa pokynmi koordinačného strediska IZS.

Operačné stredisko HaZZ zabezpečuje príjem tiesňového volania a jeho vyhodnocovanie, vysielajú jednotky HaZZ na zásah a usmerňujú ich činnosť vo svojom zásahovom obvode, vyžadujú pomoc od záchranných zložiek IZS, bezodkladne informujú dátovým prenosom koordinačné stredisko o prijatí tiesňového volania, vyslaní jednotky HaZZ na zásah a jej opätovnom zaradení do pohotovosti, spolupracuje so záchrannými zložkami IZS a ich operačnými strediskami, a spolupracuje s veliteľom zásahu. Operačné stredisko vykonáva operačnú činnosť pomocou príslušníkov HaZZ zaradených na pozícii operačného dôstojníka.

Príjem tiesňového volania a plnenie stanovených úloh operačného strediska musí byť zabezpečené nepretržite 24 hodín denne 365 dní v roku. Každé operačné stredisko HaZZ má vnútorným predpisom stanovený minimálny počet operačných dôstojníkov, ktorí pracujú v 12 hodinovej zmene. Každý operačný dôstojník má pridelený zásahový obvod, s ktorým je oboznámený a pre ktorý prioritne plní svoje úlohy.

Systém príjmu a distribúcie tiesňového volania má niekoľko krokov a je zabezpečený pomocou integrovaného systému pre príjem volaní CoordCom. Po vytočení tiesňového volania dochádza k automatickej približnej lokalizácii volajúceho. Systém pre distribúciu hovorov okamžite prepojí volanie na príslušné operačné stredisko a operačného dôstojníka určeného pre

daný obvod, z ktorého tiesňové volanie prišlo. V prípade že je daný operačný dôstojník obsadený, systém prepojí hovor na iného operačného dôstojníka z toho istého operačného strediska.

Úlohou operačného dôstojníka HaZZ po prijatí tiesňového volania je zistiť od volajúceho na tiesňovú linku čo najviac informácií, a to najmä čo najpresnejšiu adresu udalosti, druh udalosti (požiar, živelná pohroma alebo iná mimoriadna udalosť), bližšie informácie o udalosti potrebné pre hasičskú jednotku (napríklad počet ohrozených osôb, charakter objektu, v ktorom k udalosti došlo, hroziace nebezpečenstvo), meno osoby podávajúcej správu o udalosti, jej telefónne číslo a adresu.

Po získaní dostatku informácií, ktoré môžu byť priebežne doplňované a upravované, operačný dôstojník zhodnotí danú situáciu, vyberie najbližšiu hasičskú stanicu ktorá na základe povahy udalosti je schopná vykonať účinný zásah. Na základe metodických pokynov pre rôzne typy udalostí, vlastných znalostí a skúseností vyberie techniku, stanový počet príslušníkov na výjazd a vydá príkaz príslušnej hasičskej jednotke k výjazdu, pričom im odporučí najvhodnejšiu príjazdovú trasu na miesto udalosti.

2.3.2 Organizácia výkonu záchranných prác na mieste zásahu

Organizácia na mieste zásahu spočíva vo vymedzení charakteristických priestorov, zón a stanovišť podporujúcich taktiku jednotiek a riadenie zásahu.

Miesto zásahu je miesto nasadenia jednotiek a ďalších zložiek IZS. Organizáciu na mieste zásahu stanovuje veliteľ zásahu a rozdeľuje ho podľa situácie z hľadiska prijatej taktiky a riadenia zásahu na základe:

- druhu, rozsahu a šírenia udalosti,
- dostupného počtu hasičských jednotiek a ďalších zložiek IZS prítomných na mieste zásahu,
- nebezpečenstva na mieste zásahu,
- dokumentácie zdolávania požiaru konkrétneho objektu,
- možnosti techniky a vecných prostriedkov.

Už zo zákona o integrovanom záchrannom systéme vyplýva skutočnosť, že na mieste zásahu (okrem horských oblastí) riadi a koordinuje činnosť záchranných zložiek integrovaného záchranného systému veliteľ zásahu z Hasičského a záchranného zboru.

Ak nezasahuje Hasičský záchranný zbor, na mieste zásahu riadi a koordinuje činnosť záchranných zložiek integrovaného záchranného systému veliteľ alebo vedúci jednotky tej záchrannej zložky integrovaného záchranného systému, ktorého určí príslušné koordináčne

stredisko. Vo všeobecnosti platí, že veliteľ zásahu nezasahuje do odborných činností iných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému. Ak si to situácia na mieste zásahu vyžaduje, zriaďuje si veliteľ zásahu štáb ako svoj poradný orgán zložený zo zástupcov zasahujúcich záchranných zložiek integrovaného záchranného systému.

Rozhodnutiam a príkazom veliteľa zásahu sú povinné podrobiť sa všetky fyzické osoby, ktoré sa nachádzajú na mieste zásahu a rovnako aj strpieť úkony, ktoré súvisia s výkonom činnosti záchranných zložiek integrovaného záchranného systému pri zásahu.

Veliteľ zásahu si môže vyžiadať na zásah ďalšie záchranné zložky integrovaného záchranného systému alebo požiadať o pomoc právnickej osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a ostatné fyzické osoby, ktoré majú technické prostriedky na poskytnutie požadovanej pomoci.

Pre každý typ mimoriadnej udalosti sú pripravené pre príslušníkov HaZZ [metodické listy](#), určujúce úlohy a postup veliteľa zásahu a hasičskej jednotky na mieste zásahu, očakávané zvláštnosti a riziká.

2.3.3 Technické vybavenie jednotiek Hasičského a záchranného zboru

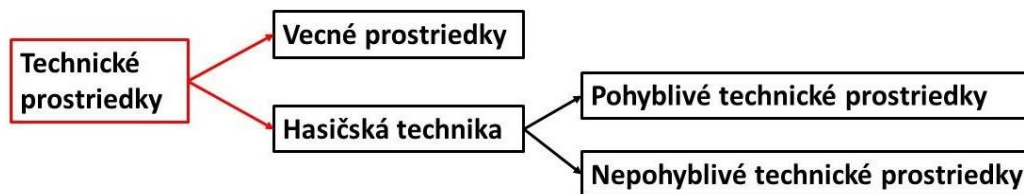
Zásahová činnosť príslušníkov HaZZ okrem likvidácie požiarov zahŕňa aj celý rad činností zameraných na záchranu života a zdravia osôb, záchranu života zvierat a ochranu majetku a životného prostredia.

Každá likvidácia mimoriadnej udalosti si vyžaduje správne postupy pri jej odstraňovaní.

Schopnosť hasičov zasahovať pri likvidácii mimoriadnej udalosti na požadovanej úrovni je podmienená správnou činnosťou a optimálnym a správnym používaním určených technických prostriedkov. Technické prostriedky a vecné prostriedky slúžia nielen na záchranu osôb, zvierat a majetku, ale aj na ochranu samotného hasiča pred rôznymi škodlivými vplyvmi vonkajšieho prostredia.

Príslušníci zboru pri plnení svojich úloh môžu používať len tie technické prostriedky, ktoré spĺňajú požiadavky určené zákonom o štátnom skúšobníctve v Slovenskej republike a podmienky stanovené v interných predpisoch. Technické prostriedky môžeme definovať ako súhrn všetkých materiálnych prostriedkov vložených medzi hasiča a mimoriadnu udalosť za účelom ochrany života, zdravia a majetku.

Rozdelenie technických prostriedkov je znázornené na obr. 1.

Obr. 1 Rozdelenie technických prostriedkov

Vecným prostriedkom je *technický prostriedok alebo jednoduché zariadenie*, ktoré spravidla ako príslušenstvo pohyblivého technického prostriedku slúži **na odber hasiacej látky z jej zdroja, na dopravu, usmernenie, tvarovanie a riadenie prietoku hasiacej látky na požiarisko**, okrem stabilných hasiacich zariadení, požiarneho vodovodu, hadicových zariadení, hasiacich prístrojov.

Ďalej je to technický prostriedok a zariadenie **na zdolávanie výšok a voľných hĺbok** a prostriedok určený **na uvoľňovanie a rozbieranie konštrukcií** pri zásahu a zabezpečenie ostatných činností.

Hasičskou technikou rozumieme pohyblivý technický prostriedok a nepohyblivý technický prostriedok ktoré sa používajú pri zdolávaní požiarov, výkone záchranných prác, živelných pohromách a pri iných mimoriadnych udalostiach.

Pohyblivým technickým prostriedkom je hasičský automobil, hasičský príves, hasičský náves, hasičský kontajner, záchranný čln, hasičský čln a vznášadlo.

Nepohyblivým technickým prostriedkom je prenosná motorová striekačka, prenosný odsávač dymu, pretlakový ventilátor, prenosný penomet, prenosná záchranná technika a vyslobodzovacia technika, prenosné tlakové hasiace zariadenie a prenosná osvetľovacia stanica.

Mimoriadne udalosti, v rámci ktorých HaZZ vykonáva zásahovú činnosť sú typologicky rozdelené na požiare v obytných a verejných budovách, požiare v priemyselných stavbách, požiare v doprave, lesné požiare, požiare v poľnohospodárstve, technické zásahy a vyhľadávanie osôb. Na každý typ udalostí je vyčlenená príslušná hasičská technika, ktorá je svojim technickým vybavením najlepšie prispôbená na zvládnutie danej udalosti.

Medzi najčastejšie používanú hasičskú techniku umiestnenú na stanicích HaZZ a pripravenú na okamžitý výjazd na rozkaz operačného dôstojníka HaZZ patrí CAS 30 IVECO TRAKKER, CAS 30 Tatra 815–7, CAS 30 MB Atego, CAS 20 MB UNIMOG U5000, Mercedes Benz Vario 815D, AP Bronto Skylift F44 RLX, AR L39 MB Atego Metz 1529 F a MB Sprinter 416 CDI.

Cisternová automobilová striekačka CAS 30 IVECO TRAKKER 6×6 (Obr. 2) je určené na prepravu jednotky HaZZ o počte maximálne 1+2 a hasiacich prostriedkov pre požiarny zásah vodou alebo penou. Výhodou vozidla je veľký objem prepravených hasiacich prostriedkov o maximálnom objeme 9000 l vody a 850 l penidla, vďaka čomu sa hodí na hasenie veľkých požiarov a diaľkovú dopravu vody.

Obr. 2 CAS 30 IVECO TRAKKER 6×6
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Cisternová automobilová striekačka CAS 30 Tatra 815–7 (Obr. 3) je určené na prepravu jednotky HaZZ o počte maximálne 1+3 a hasiacich prostriedkov pre požiarny zásah vodou alebo penou. Výhodou vozidla je veľký objem prepravených hasiacich prostriedkov o maximálnom objeme 9000 l vody a 540 l penidla, vďaka čomu sa hodí na hasenie veľkých požiarov a diaľkovú dopravu vody.

Obr. 3 CAS 30 Tatra 815–7
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Cisternová automobilová striekačka CAS 30 MB Atego (Obr. 4) je určené na prepravu jednotky HaZZ o počte maximálne 1+5 a hasiacich prostriedkov pre požiarny zásah vodou

alebo penou. Vozidlo je technicky vybavené ako univerzálne vozidlo na vyslobodzovanie a záchranu osôb pri dopravných nehodách a haváriách, hasenie a odstraňovanie následkov požiarov a vyslobodzovanie osôb zo závalov a z tesných priestorov.

Obr. 4 CAS 30 MB Atego
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Iveco Magirus Multistar (Obr. 5) svojou koncepciou nahrádza pri prvovýjazdových vozidlách hneď dve vozidlá, hasiaci a záchranný automobil a výškovú záchrannú automobilovú techniku. Je určený na prepravu jednotky HaZZ o počte maximálne 1+8. Jeho nevýhodou je malá nádrž na vodu o objeme 1500 l a 120 l penidla. V prípade absencie hydrantovej siete je nevyhnutné doplniť výjazd, v prípade požiaru, o druhú CAS s väčším objemom nádrže na vodu. Vybavenie techniky vecnými prostriedkami umožňuje jej nasadenie pri ekologickej havárii alebo zásahu pri dopravnej nehode.

Obr. 5 Iveco Magirus Multistar
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Cisternová automobilová striekačka CAS 20 MB UNIMOG U5000 4x4 (Obr. 6) je určená na prepravu jednotky HaZZ 1+2 a požiarneho príslušenstva na hasenie požiarov vodou. Vozidlo je vybavené nádržou na 2500 l vody, má možnosť pripevnenia buldozérovej radlice na úpravu terénu. Patrí medzi tzv. lesné špeciály, určené na hasenie lesných požiarov a technické zásahy v ťažko prístupnom teréne.

Obr. 6 CAS 20 MB UNIMOG U5000 4x4
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Mercedes Benz Vario 815D 4x4 (Obr. 7) je vozidlo určené na prepravu jednotky HaZZ 1+4 pre poskytovanie pomoci najmä pri vyslobodzovaní a záchrane osôb pri dopravných nehodách v premávke na pozemných komunikáciách a tiež hasenie menších požiaroch.

Obr. 7 Mercedes Benz Vario 815D 4x4
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#) a <http://www.protipoziarne.sk>)

Automobilová plošina Bronto Skylift F44 RLX (Obr. 8) je určená na zásahy vo výškach do 44 metrov na záchranu osôb z výšok a voľných hĺbok, technické zásahy vo výškach a hasenie požiarov pomocou lafetovej prúdnice. Nemá nádrž na hasiace látky a preto je odkázaná na hydrantovú sieť alebo inú hasičskú cisternu.

Obr. 8 Bronto Skylift F44 RLX
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Automobilový rebrík AR L39 MB Atego Metz 1529 F 4x2 (Obr. 9) je určený na zásahy vo výškach do 39 metrov. Rebríková súprava je ukončená pracovnou plošinou s nosnosťou 270 kg. Súčasťou rebríka a plošiny je tiež suchovod pre hasenie požiarov vo výškach. Vozidlo sa používa pre záchranu osôb z výšok a na hasenie požiarov vo výškach, umožňuje tiež dvíhanie bremien do 4 000 kg.

Obr. 9 AR L39 MB Atego Metz 1529 F
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Sanitný automobil hasičskej záchranej služby MB Sprinter 416 CDI 4x4 (Obr. 10) je určený na poskytovanie predlekárskej prvej pomoci a transport zranených osôb. Vozidlo je plne vybavené zdravotníckym materiálom. Využíva sa na poskytovanie predlekárskej prvej pomoci osobám a zasahujúcim zložkám pri náročných a dlhotrvajúcich zásahoch.

Obr. 10 MB Sprinter 416 CDI 4x4
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

AHZS 1B MAN (tunelový špeciál) (Obr. 11) je vozidlo vybavené na zásahy v nedýchatelnom a rizikovom prostredí, kde sa vyskytuje prudký nárast teplôt a je nutné zabezpečiť dostatočné zásoby vzduchu pre hasičov i motor vozidla. Je možné ho využiť aj v prípadoch protiplynovej služby a dá sa plne využívať na zložité zásahy v členitých podzemných priestoroch, ako sú napr. podzemné garáže.

Obr. 1 AHZS 1B MAN
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Kombinovaný hasiaci automobily MB Arocs 3351 6x6 (Obr. 12) je určený na hasenie požiarov v priemysle, kedy je potrebné na hasenie použiť veľké množstvo peny alebo prášok. Vozidlo je vybavené nádržou na 6000 l vody, 3000 l penidla a práškovým zariadením Minimax PLA 500 s obsahom prášku 500 kg a výtlačným plynom dusík.

Obr. 2 KHA MB AROCS 3351
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Minimálny počet príslušníkov HaZZ, ktorých môže operačný dôstojník vyslať na zásah je 1+1. V prípade, že uvedená technika dostupná na výjazdových staniciach HaZZ nie je na zvládnutie danej situácie dostatočná, môže operačný dôstojník požiadať o vyslanie záchranej brigády HaZZ, ktorá okrem klasickej techniky dostupnej na hasičských staniciach disponuje aj špeciálnou technikou na rôzne typy zásahov.

Napr. Záchranná brigáda HaZZ v Humennom má vo svojej výbave pásový obojživelný transportér PTS 10 (obr. 13) určený na prepravu materiálu o hmotnosti až 10 t pri plavbe na vode alebo 5 t na súši, dokáže prepraviť až 70 osôb naraz po vode a po súši.

Obr. 3 Obojživelný transportér PTS 10
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Hasičský tank SPOT T-55 (obr. 14) má vo svojej výbave aj Záchranná brigáda HaZZ v Malackách. Je určený na hasenie požiarov v sťažených terénnych podmienkach. Je vybavený nádržou na 11 000 l vody, 2 000 l penidla a 500 kg prášku s čerpadlom o výkone 3 200 l·min⁻¹.

Obr. 4 Hasičský tank SPOT T-55
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Okrem vyššie uvedenej techniky, brigády majú vo svojej výbave aj AV 15 TATRA 815 8x8 s radlicou a ramenom na presun bremien, MB Kurta AROCS, Autobus SETRA a pod.

Špeciálnym vybavením disponujú najmä Záchranné brigády HaZZ a špecializované záchranné moduly HaZZ.

2.3.4 Komunikácia v rámci Hasičského a záchranného zboru

Komunikácia v rámci HaZZ je upravená pokynom prezidenta Hasičského a záchranného zboru č. 16/2005, ktorým sa mení a dopĺňa pokyn prezidenta Hasičského a záchranného zboru č. 4/2003 o výkone spojovacej služby v Hasičskom a záchrannom zbore (poriadok spojovacej služby). Tento pokyn upravuje jednotný výkon spojovacej služby v Hasičskom a záchrannom zbore, a to najmä úlohy súvisiace so zabezpečením organizácie spojovacej prevádzky a s vytvorením materiálnych, prevádzkových a technických podmienok na prenos a príjem správ a informácií v HaZZ.

Na komunikáciu sa využíva analógové aj digitálne spojenie.

Analógové spojenie je realizované prevažne prostredníctvom RDST MOTOROLA. Využíva sa najmä ako spojenie na mieste udalosti. Hasičské jednotky majú Telekomunikačným úradom Slovenskej republiky pridelené tieto frekvencie:

F = 169,000 MHz (kanál č. 1)	L = 169,275 MHz (kanál č. 7)
G = 169,025 MHz (kanál č. 2)	M = 169,300 MHz (kanál č. 8)
H = 169,050 MHz (kanál č. 3)	N = 169,325 MHz (kanál č. 9)
I = 169,175 MHz (kanál č. 4)	P = 169,350 MHz (kanál č. 10)
J = 169,200 MHz (kanál č. 5)	R = 169,250 MHz (kanál č. 11)
K = 169,225 MHz (kanál č. 6)	

Digitálne spojenie je realizované prostredníctvom **rádiovej siete SITNO**. Je to plne digitálny rádiokomunikačný systém tvorený vzájomne prepojenými regionálnymi sieťami,

pričom funguje na princípe bunkovej štruktúry, ktoré sú usporiadané a vybudované v súlade s územnosprávnym členením Slovenskej republiky. Prevádzkovateľom siete SITNO je Odbor telekomunikácií Sekcie informatiky, telekomunikácií a bezpečnosti Ministerstva vnútra SR so sídlom v Bratislave. Prevádzka rádiovkej siete sa riadi Nariadením Ministerstva vnútra SR č. 96/2012 o prevádzke rádiokomunikačnej siete SITNO štátnej správy Slovenskej republiky.

Úlohy operačného strediska pri komunikácií v sieti Sitno •monitoruje a riadi prevádzku tých hovorových skupín, ktoré je oprávnený používať, •pozná rozdelenie hovorových skupín na teritóriu územia ním riadenej rádiovkej prevádzky, Využíva všetky dostupné technické možnosti zefektívňujúce prácu, ktoré poskytuje rádiový systém, Riadi komunikáciu v núdzovom hovore a je povinný ho aj ukončiť.

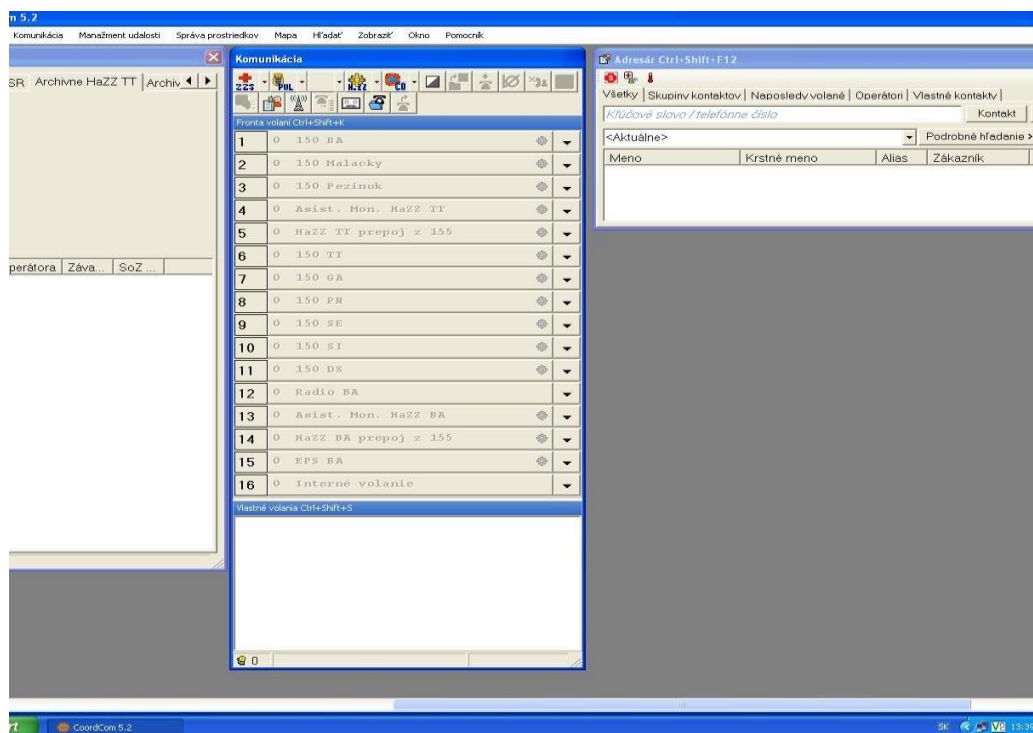
Hovorové skupiny v sieti SITNO sú určené v prílohe č. 1 Nariadenia Ministerstva vnútra SR č. 96/2012 o prevádzke rádiokomunikačnej siete SITNO štátnej správy Slovenskej republiky:

- regionálne hovorové skupiny,
- národné hovorové skupiny,
- priamy režim DIR.

Tab. 1 Prehľad hovorových skupín – Bratislavský kraj

KRAJSKÉ KOORDINAČNÉ STREDISKO 112 v Bratislave					
Operátor	Implicitná adresa	Explicitná adresa		Hovorové skupiny	
		terminál	RFSI	regionálne	národné
operátori HaZZ, operátori 112	0014 00 000	LCT 1	0014 00 801	623,624,449,404,405,408, (453-IZS)	627,628, (458-IZS), 650,651
		LCT 2	0014 00 802		
		LCT 3	0014 00 803		
		RCT 1	0014 00 804		
operátori ZZS	0014 00 015	LCT 4	0015 00 801	451,452,(453-IZS)	457,(458-IZS), 650,651
		RCT 2	0015 00 802		
		LDP	0015 00 810		
záložné LCT zariadenia		LCT 5,6,7,8	0014 00 805 - 808		

Tiesňové volania na území kraja sú prijímané prostredníctvom **systému podpory CoordCom** (obr. 15).

Obr. 15 Systému podpory CoordCom
(Zdroj: HaZZ, 2020)

Prichádzajúce volania sú okrem akustického signálu zobrazované aj farebným zvýraznením Inboxu (v závislosti od času prijatia volania):

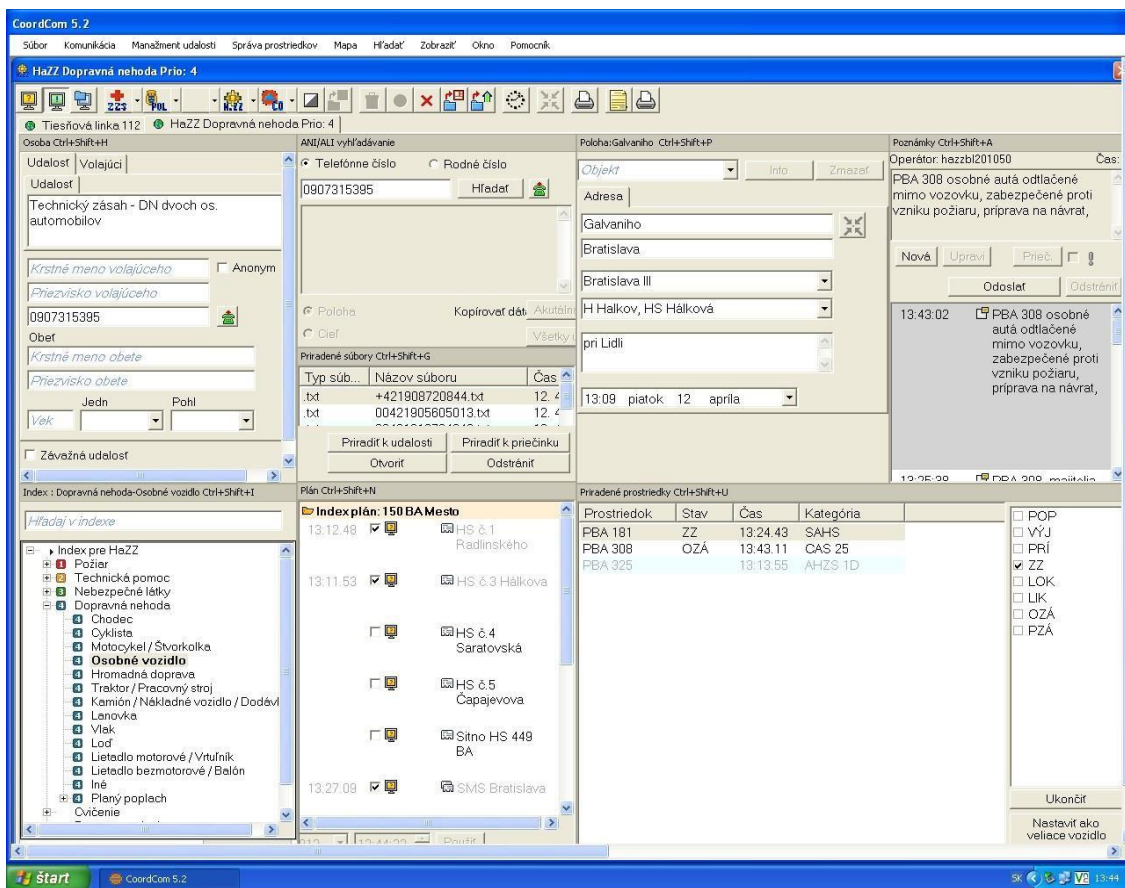
Zelená	0 - 10 s
Žltá	10 - 20 s
Červená	viac ako 20 s

Inbox slúži aj ako predbežná lokalizácia, t. j. lokalizuje okres príp. identifikuje iný zdroj tiesňovej správy (KOS ZZS, asistenčný monitoring, EPS, a pod.).

Po prijatí volania sa automaticky otvorí okno operátora (obr. 16), pričom systém podpory CoordCom vykoná lokalizáciu volajúceho v GIS a zároveň identifikáciu volajúceho.

Operačný dôstojník zaznamenáva do systému CoordCom všetky získané informácie, či už od oznamovateľa alebo z miesta udalosti.

Obr. 16 CoordCom - okno operátora

2.4 Bezpečnosť príslušníkov HaZZ pri zásahu

Pred nepriaznivými vplyvmi počas zásahovej činnosti chráni hasiča osobný výstroj a osobná výzbroj. Do osobného výstroja a výzbroje patrí:

- hasičská prilba,
- oblek – zásahový,
- zásahové rukavice,
- zásahová obuv,
- zásahový opasok,
- záchranné lano,
- hasičská sekerka,

Hasičská prilba poskytuje ochranu hlavy a zátylku hasiča proti rizikám vyskytujúcim sa počas zásahu. Chráni ho pred padajúcimi predmetmi, nárazom, prerazením a pred pôsobením tepla, plameňa, dymu a agresívnych tekutín. Umožňuje nasadenie celotvárovej masky autonómneho dýchacieho prístroja (ADP), náhlavovej súpravy rádiostanice a uchytenie svetidla.

Ochranná kukla slúži ako ochrana hlavy a krku proti pôsobeniu vysokej teploty a plameňa. Musí odvádzať vlhkosť a musí byť antistatická.

Zásahový oblek musí byť vyhotovený tak, aby čo najmenej obmedzoval pohyb hasiča a musí zabezpečovať požadovaný stupeň ochrany a kompatibilitu s ostatnými osobnými ochrannými prostriedkami. Základné požiadavky na zásahový oblek sú mechanická odolnosť, chemická odolnosť, tepelná odolnosť (prestup tepla), nehorľavosť, odolnosť proti prieniku vody, odolnosť proti vodnej pare, antistatická úprava, viditeľnosť. V súčasnosti sa najčastejšie používajú trojvrstvové zásahové obleky, kde prvá vrstva (vonkajšia) chráni hasiča proti teplu a krátkodobému priamemu pôsobeniu plameňov, musí mať mechanickú odolnosť (odolnosť proti roztrhnutiu, prerezaniu, prepichnutiu) a tiež chemickú odolnosť. Táto vrstva sa najčastejšie vyrába kombináciou materiálov NOMEX, KEVLAR a PBI. Druhá vrstva predstavuje bariéru proti vlhkosti a prieniku vody k ďalšej vrstve a k telu hasiča. Musí byť priedušná smerom von - umožňuje ventiláciu tela pri potení a znižovaní teploty. Vyrába sa z materiálov GORE-TEX, FIREBLOCKER, BREATCHE-TEX. Tretia vrstva chráni hasiča pred pôsobením vodivého, radiačného a konvekčného tepla a proti prechladnutiu (materiál NOMEX, KEVLAR a ich zmesi).

Zásahová obuv musí byť vodeodolná, bezpečnostná obuv nevytvárajúca iskry, odolná voči vplyvom tepla a agresívnych látok s nebezpečenstvom výbuchu, pohodlná, má vyvolávať pocity istoty pri pohybe. Je zhotovená z GORE-TEX membrány, 2,4 - 2,6 mm hrubej hydrofóbnej hovädzej kože. Okrem toho je antistatická, odolná voči vode, chemikáliám. Má rýchlo uzáver umožňujúci individuálne prispôbenie obuvi tvaru nohy, gumovú nepriernú podrážku odolná voči olejom, benzínu a kyselinám, plnenú tlmiacou hmotou.

Zásahové rukavice musia byť odolné voči vonkajším vplyvom. Ide o viacvrstvové kombinované rukavice s membránou a manžetou. Vyrobené sú z materiálu KEVLAR / NOMEX. Membrána zabraňuje prieniku tekutiny, krvi, baktérií, chemických látok.

Zásahový opasok je osobným ochranným prostriedkom každého hasiča ktorý je určený:

- k zaisteniu pri práci vo výške a nad voľnou hĺbkou (práca a pohyb hasiča, pri ktorom je ohrozený pádom z výšky, do hĺbky, prepadnutím alebo zosunutím a nad vodnou hladinou),
- k zaisteniu pri práci od výšky 1,5 m na všetkých ostatných pracoviskách,
- k pracovnému polohovaniu - bezpečnému zaisteniu hasiča v polohe pracovného miesta,
- k zadržaniu - zabráneniu hasičovi dostať sa do polohy (miesta), kde hrozí nebezpečenstvo pádu,
- k zaisteniu hasiča pri práci na rebríku, keď je chodidlami vo výške väčšej ako 5 m,

- k zabráneniu pádu pri práci na strechách,
- k zaisteniu proti vypadnutiu z pracovného koša výškovej automobilovej pracovnej plošiny,
- k zabráneniu pádu pri obsluhu útočného prúdu na nestabilných prostriedkoch a v nestabilných polohách (na vecných prostriedkoch na zdolávanie výšok a hĺbok),
- k zabráneniu pádu pri silnom vetre a pri tvorbe námrazy,
- na zavesenie ďalších vecných prostriedkov (napr. hasičská sekerka, svetidlo).

Hasičská sekerka slúži k prekonávaniu menších prekážok pri zásahoch. Skladá sa z dvoch častí:

- pracovná časť tvorená britom a protiľahlým hrotom,
- násada v celokovovom vyhotovení je opatrená návlekom z plastu alebo gumy.

Detektor pohybu, resp. osobný poplachový bezpečnostný systém – PASS slúži na privolanie pomoci intenzívnym zvukovým a optickým signálom pri strate schopnosti pohybu (cca po 25 s straty schopnosti pohybu), vzniku nebezpečnej situácie (manuálna aktivácia) a pri náraste teploty v závislosti na dobe pobytu v nebezpečnom priestore.

Každý príslušník je povinný pri nástupe do služby preveriť vonkajšou obhliadkou stav svojho výstroja a svojej výzbroje. Zistené nedostatky treba odstrániť alebo výstroj a výzbroj vymeniť ihneď. Obdobne sa postupuje po každom použití.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1].Nariadenie MV SR č. 96/2012 o prevádzke rádiodokomunikačnej siete SITNO štátnej správy Slovenskej republiky
- [2].Pokyn prezidenta HaZZ č. 16/2005, ktorým sa mení a dopĺňa pokyn prezidenta HaZZ č. 4/2003 o výkone spojovacej služby v HaZZ (poriadok spojovacej služby)
- [3].[Vyhláška MV SR č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách](#)
- [4].[Zákon NR SR č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov](#)
- [5].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizačnú štruktúru HaZZ.](#)
2. [Ktoré odborné služby zriaďuje HaZZ?](#)
3. [Ako prebieha povolávanie jednotiek HaZZ na zásah?](#)
4. [Popíšte organizáciu výkonu záchranných prác na mieste zásahu.](#)
5. [Stručne charakterizujte komunikačné prostriedky používané v HaZZ.](#)

3. Záchraná zdravotná služba

Pôsobnosť a kompetencie Záchrannej zdravotnej služby (ďalej len „ZZS“) ustanovuje [zákon NR SR č. 579/2004 Z. z. o záchranej zdravotnej službe](#). Podľa tohto zákona ZZS poskytuje neodkladnú zdravotnú starostlivosť osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií a osoba je na takýto druh pomoci odkázaná. ZZS podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patrí medzi základné zložky IZS.

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou záchranej zdravotnej služby, s jej úlohami na úseku integrovaného záchranného systému a zásahovou činnosťou, ktorú vykonáva.

3.1 Organizácia Záchrannej zdravotnej služby

Záchranú zdravotnú službu podľa [zákona NR SR č. 579/2004 Z. z. o záchranej zdravotnej službe](#) zabezpečujú operačné stredisko tiesňového volania ZZS a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti na základe povolenia na prevádzkovanie ambulancie ZZS.

Poskytovatelia ZZS sú základnou záchrannou zložkou IZS, ktorá vykonáva ZZS v zásahovom území podľa pokynov koordinačného strediska IZS alebo operačného strediska ZZS. Stanica záchranej zdravotnej služby je stacionárne pracovisko, na ktorom sa zdržiava zásahová skupina ZZS a ambulancia ZZS mimo času výjazdu. Nie je vytvorená na príjem tiesňového volania a je vybavená komunikačnými prostriedkami v neprerušenej prevádzke na spojenie s operačným strediskom ZZS.

Povolenie na prevádzkovanie ambulancie ZZS vydáva Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) právnickej alebo fyzickej osobe, ktorá úspešne absolvuje výberové konanie. Operačné stredisko ZZS, stanica ZZS a ambulancia ZZS musia byť personálne zabezpečené a materiálne-technicky vybavené v súlade so svojím odborným zameraním.

Súčasťou ZZS je aj vrtuľníková záchranná zdravotná služba (VZZS), ktorá poskytuje služby v oblasti leteckej záchrany. Hlavné sídlo VZZS sa nachádza v Poprade a má 7 stredísk rozmiestnených v Bratislave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Poprade a v Košiciach.

3.2 Úlohy Záchrannej zdravotnej služby

ZZS v rámci IZS v zmysle [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) poskytuje prednemocničnú časť neodkladnej zdravotnej starostlivosti (resuscitačná a intenzívna starostlivosť) osobe, ktorej

zdravie alebo život je bezprostredne ohrozený (urgentná prednemocničná starostlivosť v teréne).

Na splnenie hlavnej úlohy je poskytovateľ ZZS v zmysle [zákona NR SR č. 579/2004 Z. z.](#) povinný vytvoriť a personálne zabezpečiť systém nepretržitej kontroly, riadenia a koordinácie síl a prostriedkov ZZS tak, aby na pokyn operačného strediska ZZS alebo koordinačného strediska IZS bol pripravený zabezpečiť plynulosť a nepretržitosť poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti, zabezpečiť prevádzkové podmienky stanice ZZS a ambulancie ZZS tak, aby bol zabezpečený výjazd ambulancie bezodkladne, najneskôr do dvoch minút od prijatia pokynu koordinačného strediska IZS alebo operačného strediska ZZS na zásah. Tento čas neplatí pre výjazd ambulancie VZZS, pretože je do značnej miery ovplyvnená poveternostnými podmienkami.

Poskytovateľ je ďalej povinný plniť pokyny koordinačného strediska IZS a operačného strediska ZZS, odborne prepraviť bez zbytočného odkladu osobu, ak si to vyžaduje jej zdravotný stav, do najbližšieho zdravotníckeho zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, používať jednotné označenie staníc ZZS, ambulancií ZZS a zabezpečiť používanie jednotne označených ochranných odevov zdravotníckymi pracovníkmi ZZS, používať vozidlo ambulancie ZZS s platným osvedčením o technickej spôsobilosti na prevádzku, a. i.

3.3 Úlohy Záchrannej zdravotnej služby v rámci integrovaného záchranného systému

Ambulancia ZZS sa vysielala na všetky udalosti, pri ktorých môže dôjsť k náhlemu ohrozeniu života, ako aj pri mimoriadnych udalostiach a nehodách s hromadným postihnutím osôb.

3.3.1 Povolávanie na zásah

Vydanie pokynu ambulancie ZZS na výjazd a vykonanie zásahu nariaďuje operačné stredisko ZZS na základe zhodnotenia situácie z príjmu tiesňového volania alebo žiadosti od operačného strediska inej zložky IZS. Operačné stredisko ZZS a linku tiesňového volania s číslom 155 zriaďuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. Pre každý kraj je zriadené jedno samostatné operačné stredisko ZZS, ktorého zásahovým obvodom je spravidla územie kraja. Operačné strediská ZZS sú súčasťou IZS Slovenskej republiky a riadia sa pokynmi koordinačného strediska IZS.

Jednotlivé operačné strediská podľa [zákona NR SR č. 579/2004 Z. z.](#) zabezpečujú činnosti súvisiace s riadením a koordinovaním ZZS na území kraja tak, aby bola zabezpečená jej plynulosť, dostupnosť a nepretržitosť. Zabezpečuje technické podmienky na telekomunikačné prepojenie a prenos informácií s poskytovateľmi ZZS príslušnými zariadeniami ústavnej

zdravotnej starostlivosti a s ostatnými zložkami IZS. Podieľa sa v spolupráci s koordinačným strediskom IZS na koordinovanom postupe na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti pri nehode s hromadným postihnutím osôb. Operačné stredisko vykonáva operačnú činnosť pomocou zdravotníckych a nezdravotníckych zamestnancov(operátorov) operačného strediska ZZS.

Príjem tiesňového volania a plnenie stanovených úloh operačného strediska musí byť zabezpečené nepretržite 24 hodín denne 365 dní v roku. Každé operačné stredisko ZZS má vnútorným predpisom stanovený minimálny počet operátorov, ktorí pracujú v 12 hodinovej zmene. Každý operátor má pridelený zásahový obvod, s ktorým je oboznámený a pre ktorý prioritne plní svoje úlohy.

System prijmu a distribúcie tiesňového volania je zabezpečený pomocou informačného systému DIS, ktorý umožňuje okrem hlasových služieb aj dátové služby, prepojenie na systém eCall a vzájomnú komunikáciu záchranných zložiek. Nový systém zabezpečuje, okrem iného, aj prepojenie s dispečerským systémom Ministerstva vnútra SR, linkou tiesňového volania 112, ako aj so systémami PZ SR a HaZZ. Po vytočení tiesňového volania dochádza k automatickej približnej lokalizácii volajúceho vďaka platforme Command Control. Na digitálnych mapových prehliadačoch operátori monitorujú všetky výjazdové skupiny v ich aktuálnych polohách, vďaka čomu vedia na miesto udalosti vyslať najbližšiu posádku ZZS.

Úlohou operátora operačného strediska ZZS po prijatí tiesňového volania je zistiť od volajúceho na tiesňovú linku čo najviac informácií, a to najmä čo najpresnejšiu adresu udalosti, druh udalosti (úraz, dopravná nehoda, a pod), bližšie informácie o udalosti potrebné pre koordináciu ZZS (napríklad počet ranených, charakter zranení, zdravotný stav a pod.), meno osoby podávajúcej správu o udalosti, jej telefónne číslo a adresu.

Po získaní dostatku informácií, ktoré môžu byť priebežne doplňované a upravované, operátor zhodnotí danú situáciu, vyberie najbližšiu ambulanciu ZZS, ktorá na základe povahy udalosti je schopná poskytnúť pomoc. Operátor sa podľa povahy udalosti snaží udržiavať živý kontakt s volajúcim a v prípade potreby vie poskytnúť sprostredkovanú prvú pomoc cez volajúceho.

3.3.2 Ambulancie Záchrannej zdravotnej služby

Ambulancia záchrannej zdravotnej služby v zmysle [zákona NR SR č. 579/2004 Z. z.](#) prijíma pokyny koordinačného strediska alebo operačného strediska ZZS na vykonanie zásahu a na zabezpečenie neodkladnej prepravy, zabezpečuje vykonanie zásahu a neodkladnej prepravy na základe zhodnotenia zdravotného stavu osoby, dodržiava pokyny veliteľov zdravotníckeho zásahu na mieste udalosti s hromadným postihnutím osôb.

Základnou jednotkou ZZS, ktorú je možné vyslať na zásah je ambulancia ZZS. Operátor operačného strediska ZZS môže rozhodnúť medzi nasledovnými typmi ambulancií schválenými Ministerstvom zdravotníctva. Ambulancia rýchlej lekárskej pomoci (RLP), kde posádku ambulancie tvorí lekár a dvaja zdravotníci záchranári alebo zdravotnícky záchranár a sestra so špecializáciou. Ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci (RZP) (obr. 17), kde nie je prítomný lekár, tvoria ju dvaja zdravotníci záchranári alebo zdravotnícky záchranár a sestra so špecializáciou. Ambulancia rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky (MIJ), kde posádku tvorí lekár špecialista a zdravotníci záchranári alebo zdravotnícky záchranár a sestra špecialistka. Ambulancia vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby (VZZS) (obr. 18), kde posádku tvorí lekár, záchranár a pilot preškolený v základnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

Všetky typy ambulancií majú špecifické materiálo-technické vybavenie pre jednotlivé typy ambulancií ZZS podľa platných noriem. Vo všeobecnosti sa jedná o vybavenie slúžiace na operačné riadenie, koordináciu a prenos informácií, vybavenie na prepravu pacienta-transportná technika, vybavenie na znehybnenie končatín a chrbtice, vybavenie na starostlivosť o dýchacie cesty a dýchanie, vybavenie na základnú diagnostiku, vybavenie na starostlivosť o život ohrozujúce stavy - prístroje, zariadenia na obnovu a podporu vitálnych funkcií, vybavenie na starostlivosť o život ohrozujúce stavy - prenosná súprava na základnú / rozšírenú neodkladnú podporu životných funkcií, vybavenie liekmi – minimálne požiadavky, vybavenie obvazovým materiálom a pomôckami na ošetrovanie, vybavenie inými pracovnými prostriedkami, vybavenie osobnými ochrannými prostriedkami, vybavenie pre nehodu s hromadným postihnutím osôb.

Obr. 5 Ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci a jej vybavenie
(Zdroj: [Internet](#))

Obr. 6 Ambulancia vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby a jej vybavenie
(Zdroj: [Internet](#))

Materiálno technické vybavenie záchranných zdravotných služieb definuje opatrenie MZ SR zo 7. júna 2019 č. 07648-2019-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MZ SR z 11. marca 2009 č. 10548/2009-OL, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe v znení neskorších predpisov.

Materiálno technické vybavenie ZZS je špecifikované na základe jednotlivých typov ambulancie Rýchlej lekárskej pomoci (RLP), rýchlej zdravotnej pomoci (RZP), rýchlej zdravotnej pomoci „S“ (RZP „S“), rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky (MIJ) a Vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby (VZZS). Uvedené je v prílohe 1 tejto učebnice.

3.3.3 Komunikácia v záchranej zdravotnej službe

V záchranej zdravotnej službe sa na komunikáciu používa niekoľko spôsobov komunikácie. Do popredia sa však posúva dátová komunikácia.

Komunikačné prostriedky:

- Automatická vozidlová lokalizácia (AVL)
- Rádiofonna komunikácia
- Mobilný telefón
- Aplikácia Stemi/Stroke

Automatická vozidlová komunikácia (AVL):

Automatická vozidlová komunikácia je zariadenie na komunikáciu medzi Operačným strediskom záchranej zdravotnej služby a posádkami záchranej zdravotnej služby. Prostredníctvom AVL dostáva posádka výzvu na zásah formou dátovej vety, ktorá obsahuje základne údaje ako aj navigačný bod na miesto udalosti. Posádka záchranej zdravotnej služby

ma po prijatí výzvy zvoliť možnosť navigácie na miesto zásahu, na ktorý používa rovnaké zariadenie. Ide o smartfón s operačným programom Windows.

Zariadenie AVL

Rozlišujú sa 2 režimy:

- *Čas mimo výjazdu:* zariadenie má posádka ZZS v sídle stanice zapojené v cestovnej nabíjačke.

- *Čas vo výjazde:* zariadenie má posádka ZZS vo vozidle osadené v nabíjacom držiaku umiestnenom na čelnom skle.

Vydanie pokynu na zásah

Dňom spustenia prevádzky nového informačného systému na strane OS ZZS SR došlo k zmene spôsobu vydania pokynu na zásah z telefonického na dátový. Konkrétne sa jedná o zaslanie výjazdovej správy s preddefinovaným údajovým rozsahom. V prípade, že informačný systém na strane OS ZZS SR indikuje dispečerovi ZZS alarmový stav o neprijatí výjazdovej správy na zariadenie AVL ambulancie ZZS alebo jej nepotvrdenie posádkou ZZS, vykoná dispečer ZZS telefonicky overenie stavu. V prípade technického incidentu vydá dispečer ZZS pokyn na zásah telefonicky. Potvrdením príjmu zásahu sa začína počítat' čas 2 minúty do výjazdu.

Zoznam statusov a ich zadávanie:

N1 – Automatický status Indikuje obdržanie správy na zariadenie AVL.

N2 – Manuálne potvrdenie prijatia posádkou ZZS.

1 Výjazd – Výjazd ambulancie ZZS.

2 Na adrese – Dosiahnutie miesta zásahu ambulanciou ZZS.

3 Kontakt – Kontakt s pacientom.

Ak je pacient mimo miesto príjazdu (napr. v paneláku), tak sa status nezadáva.

4 Z adresy – Odjazd ambulancie ZZS z miesta zásahu – „transport“ do nemocnice

Pre prípady, že bol pacient ošetrený na adrese, odmietol ošetrovanie alebo sa na adrese nenachádzal, zadáva posádka ZZS status VOĽNÝ.

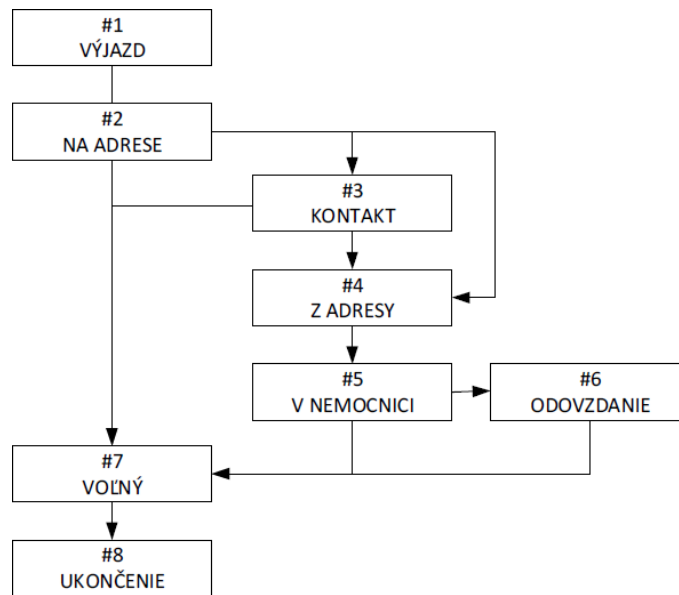
5 V nemocnici – Príjazd do ÚZZ.

6 Odovzdanie – Odovzdanie pacienta v ÚZZ.

Status je v súčasnosti voliteľný.

7 Voľný – Ukončenie aktívnej časti zdravotníckeho zásahu.

8 Ukončenie – Ambulancia v sídle stanice ZZS.

Obr. 19 Algoritmus zadávania statusov posádkou ZZS (Zazula et al., 2019⁴)

Primárny výjazd (ilustračný text správy):

20:41/a884/**PRIMÁRNY**/Priorita: **K**

Obec: Bratislava (BA,BA)

Časť: Karlova Ves

Ulica: Stromová 692/11

Poschodie/byt: 1/5

Navigačná presnosť: A

Upres. poloha: zelený vchod

Pacient: Jozef Mrkvička, 48 R

Operátorská diagnóza: Intoxikácia K

Upres.oper.dg: Zjedol neznáme množstvo liekov, nereaguje

Súčinnosť: PZ, HaZZ

Poznámka: zamknuté dvere, na mieste volajúca – sestra

Priorita primárneho výjazdu:

K – kritický

N – naliehavý

M – menej závažný

Navigačná presnosť

Typ A: adresný bod, GPS súradnice

⁴ ZAZULA, R. – BOGUSKÁ, D. – HOSSA, V, et al. 2019. Záchranárske techniky a technológie. Prešov. Prešovská univerzita v Prešove, 193 s. ISBN 978-80-555-2290-6.

Typ B: ulica

Typ C: mestská časť

Typ D: mesto/obec

Sekundárny výjazd (ilustračná správa):

20:44/a883/SEKUNDÁRNY PLÁNOVANÝ/Priorita: A

Na mieste: 29.05.2018 09:41

Odkiaľ : BA UNB Ružinov, Ružinovská

Odkiaľ-odd: CPO

Kam: FN Trnava

Kam-odd: Int. odd

Dohodnuté s: Dr. Veselý

P/V: Preklad

Infekčné: Áno

Doprovod: sestra z oddelenia

Pohybl. TAM/SPÄŤ: L/

Pacient: MRKVA JOZEF, nar. 89

Diagnózy: R402,I50

Upres.oper.dg: upv, 1x pumpu, nosidlá

Poznámka:

Sekundárny výjazd: Priorita: A, B, C, D, E

Na mieste: Dátum a čas, kedy je dohodnuté v ÚZZ prebratie pacienta

Odkiaľ-odd: Špecifikácia organizačného útvaru/pracoviska ÚZZ

Kam odd: Špecifikácia organizačného útvaru/pracoviska ÚZZ

Dohodnuté s: Iniciátor/žiadateľ o prevoz pacienta

Infekčné: Hodnota "Áno", "Nie". Špecifikuje či sa jedná o infekčného pacienta.

P/V: Hodnota "Preklad", "Vyšetrenie". Špecifikuje typ transportu.

Doprovod: Informácia o doprovodnej osobe.

Pohybl. TAM/SPÄŤ: Hodnota "CH": chodiaci pacient

Hodnota "L": ležiaci pacient

Pacient: Meno, priezvisko a vek pacienta.

Diagnózy: Špecifikácia MKCH diagnóz.

Aplikácia zabezpečuje na strane ambulancie ZZS:

- obojsmernú komunikáciu s dispečingom OS ZZS SR na jednotlivých krajoch v SR,
- definovanie stavov ambulancie ZZS v rámci urgentného zásahu (statusy),

- navigáciu na miesto udalosti,
- zasielanie lokalizačných údajov o vozidle.

Plnohodnotná funkčnosť aplikácie je zabezpečená súbehom aplikácie SYGIC FLEET, ktorá zastrešuje mapovú a navigačnú funkcionality.

Aplikácia sa spúšťa automaticky po zapnutí zariadenia alebo cez ikonu, ktorá je umiestnená na ploche.

1. Informačné a iniciačné tlačidlo modulu SPRÁVY
2. Informačné a iniciačné tlačidlo modulu ZÁSAHY
3. Tlačidlo modulu SMEROVANIE (zatiaľ neaktívne)
4. Informačné a iniciačné tlačidlo modulu STATUSY zobrazujúce aktuálne zadaný status so zobrazením času zadania
5. Informačné okno indikujúce stav nabitia batérie a teplotu zariadenia
6. Viacúčelové informačné a iniciačné tlačidlo
  - zobrazenie: červená farba: zariadenie nepripojené na server
  - zobrazenie: zelená farba: zariadenie pripojené na server
  - krátke stlačenie: skrytie navigačnej lišty aplikácie FleetwareOnBoard
  - dlhé stlačenie: otvorí okno nastavenia s prístupnými položkami pre užívateľa

Obr. 20 Základné grafické rozloženie (OS ZZS SR, 2019)

Rádiová komunikácia

Zásady a pravidlá komunikácie v rádiovéj sieti – terminológia:

- **terminál:** koncové zariadenie slúžiace na komunikáciu užívateľov siete, môže byť rádiové (ručné, vozidlové, motocyklové, stacionárne) a linkové
- **identifikačné číslo (RFSI adresa):** jedinečné, neopakujúce sa číslo používané na identifikáciu terminálu v sieti
- **flotila:** skupina terminálov, ktorá prináleží jednej riadiacej organizácii (flotila 5 = ZZS)

- **skupinová komunikácia:** občasná alebo frekventovaná komunikácia viacerých užívateľov, z ktorých v jednom okamihu len jeden aktívne komunikuje, ostatní prijímajú správu
- **hovorová skupina:** skupinová komunikácia preddefinovaných terminálov (na základe adresy), má preddefinovanú územnú pôsobnosť v rádiových bunkách
- **individuálny hovor:** individuálna komunikácia medzi dvomi až piatimi terminálmi v rádiokomunikačnej sieti na základe voľby adresy
- **núdzový hovor:** tiesňový hovor s najvyššou prioritou, počas ktorého sú systémom okamžite uvoľnené rádiové kanály a uskutoční sa skupinová komunikácia medzi terminálom, ktorý vyvolal núdzový hovor, dispečermi a terminálmi nachádzajúcimi sa v rovnakej rádiovkej bunke
- **priamy režim:** skupinová komunikácia terminálov, pri ktorej sa nevyužívajú prostriedky infraštruktúry (spojenie terminál – terminál)
- **regionálna sieť:** sieť pokrývajúca určitú geografickú oblasť rádiovým signálom

Každý terminál v sieti SITNO má priradené svoje identifikačné číslo (adresu), ktoré je jedinečné - viac ráz sa v systéme neopakuje. Pozostáva z deviatich číslic, rozdelených do štyroch skupín: XXX X XX XXX

R F S I

R - prvé tri číslice určujú číslo regionálnej (krajskej) siete (napr. bratislavský kraj = 001, trnavský kraj = 002, nitriansky kraj = 003, trenčiansky kraj = 004, žilinský kraj = 005, banskobystrický kraj = 006, košický kraj = 007, prešovský kraj = 008)

F - číslo na štvrtej pozícii určuje flotilu (rezort resp. organizáciu, napr. ZZS = 5),

S - číslo na piatej a šiestej pozícii určuje subflotilu (organizačný celok – riaditeľstvo OS ZZS SR = 00 alebo poskytovateľ ZZS = 01 až 28)

I - posledné tri číslice môžu označovať individuálne číslo terminálu a zároveň sa využívajú ako index k volaciemu znaku. Pre flotilu 5 párne číslo označuje posádku RZP a nepárne číslo označuje posádku RLP.

Tab. 2 Plán hovorových skupín. (OS ZZS SR, 2019)

Prídelenie vozidlových RDST s ovládacím panelom, mikrofónom + REPRO, montážnym setom s anténou podľa územného rozmiestnenia staníc pozemnej záchrannej zdravotnej služby SR spresnené s MZ SR platné k 30.6.2012								
Por.	Sídlo	Kód posk.	Poskytovateľ	Sídlo stanice	Typ	RFSI	Volací znak VOZIDLOVÁ	12 znakový názov stanice
110.	ŽILINSKÝ (PP 36A - 19L 21Z)	1	Falck Záchranná a.s.	Žilina 1	RLP	005 5 01 111	URGENT 511	Žilina 1
111.		1	Falck Záchranná a.s.	Žilina 2	RLP	005 5 01 113	URGENT 513	Žilina 2
112.		1	Falck Záchranná a.s.	Žilina 3	RZP	005 5 01 110	URGENT 510	Žilina 3
113.		1	Falck Záchranná a.s.	Žilina 4	RZP	005 5 01 112	URGENT 512	Žilina 4
114.		1	Falck Záchranná a.s.	Terchová	RZP	005 5 01 114	URGENT 514	Terchova
115.		1	Falck Záchranná a.s.	Strečno	RZP	005 5 01 116	URGENT 516	Strecno
116.		1	Falck Záchranná a.s.	Rajec	RLP	005 5 01 115	URGENT 515	Rajec
117.		1	Falck Záchranná a.s.	Bytča	RLP	005 5 01 117	URGENT 517	Bytca
118.		1	Falck Záchranná a.s.	Kysucké Nové Mesto	RLP	005 5 01 119	URGENT 519	Kys.N.Mesto
119.		17	Kysucká NsP Čadca	Čadca 1	RLP	005 5 17 121	URGENT 521	Cadca 1
120.		17	Kysucká NsP Čadca	Čadca 2	RZP	005 5 17 118	URGENT 518	Cadca 2
121.		1	Falck Záchranná a.s.	Makov	RZP	005 5 01 120	URGENT 520	Makov
122.		1	Falck Záchranná a.s.	Turzovka	RZP	005 5 01 122	URGENT 522	Turzovka
123.		1	Falck Záchranná a.s.	Nová Bystrica	RZP	005 5 01 124	URGENT 524	NovaBystrica
124.		23	NsP Dolný Kubín	Dolný Kubín	RLP	005 5 23 123	URGENT 523	Dolny Kubin
125.		1	Falck Záchranná a.s.	Kraľovany	RZP	005 5 01 126	URGENT 526	Kralovany
126.		28	Oravská pol.Námestovo	Námestovo	RLP	005 5 28 125	URGENT 525	Namestovo
127.		1	Falck Záchranná a.s.	Oravská Polhora	RZP	005 5 01 128	URGENT 528	Orav.Polhora
128.		1	Falck Záchranná a.s.	Oravský Podzámok	RZP	005 5 01 130	URGENT 530	Or.Podzamok
129.		1	Falck Záchranná a.s.	Oravské Veselé	RZP	005 5 01 132	URGENT 532	Orav. Vesele
130.		1	Falck Záchranná a.s.	Zákamenné	RZP	005 5 01 134	URGENT 534	Zakamenne
131.		16	NsP Trstená	Trstená	RLP	005 5 16 127	URGENT 527	Trstena
132.		16	NsP Trstená	Nižná nad Oravou	RZP	005 5 16 136	URGENT 536	Nizna n/Orav
133.		1	Falck Záchranná a.s.	Zuberec	RZP	005 5 01 138	URGENT 538	Zuberec
134.		24	Liptovská NsP L. Mikuláš	Liptovský Mikuláš 1	RLP	005 5 24 129	URGENT 529	L. Mikulas 1
135.		1	Falck Záchranná a.s.	Liptovský Mikuláš 2	RZP	005 5 01 140	URGENT 540	L. Mikulas 2
136.		1	Falck Záchranná a.s.	Liptovský Hrádok	RLP	005 5 01 131	URGENT 531	Lipt. Hradok
137.		1	Falck Záchranná a.s.	Východná	RZP	005 5 01 142	URGENT 542	Vychodna
138.		18	Martinská FN	Martin 1	RLP	005 5 18 133	URGENT 533	Martin 1
139.		18	Martinská FN	Martin 1 MIJ	MIJ	005 5 18 177	URGENT 577	Martin 1 MIJ
140.		18	Martinská FN	Martin 2	RZP	005 5 18 144	URGENT 544	Martin 2
141.		1	Falck Záchranná a.s.	Vrútky	RLP	005 5 01 135	URGENT 535	Vrutky
142.		1	Falck Záchranná a.s.	Turčianske Teplice	RLP	005 5 01 137	URGENT 537	Turc.Teplice
143.	1	Falck Záchranná a.s.	Ružomberok 1	RLP	005 5 01 139	URGENT 539	Ruzomberok 1	
144.	1	Falck Záchranná a.s.	Ružomberok 2	RZP	005 5 01 146	URGENT 546	Ruzomberok 2	
145.	1	Falck Záchranná a.s.	Bešeňová	RZP	005 5 01 148	URGENT 548	Besenova	
146.	1	Falck Záchranná a.s.	Liptovská Osada	RZP	005 5 01 150	URGENT 550	Liptov.Osada	
288.	KOS	ZA	Vedúci lekár KOS	VL - KOS ZZS ZA	HQ	005 5 00 111	CEZAR 511	VL - KOS ZA

Rádiová prevádzka musí byť vedená stručne, bez zbytočných fráz. Obsluhy rádiových terminálov pri každom zakľučovaní začnú hovoriť až po uplynutí času 1 až 2 sekúnd (pri zakľučovaní terminál najprv komunikuje po riadiacom kanáli s prvkami infraštruktúry siete a až potom je uvoľnený prevádzkový kanál) a musia dodržiavať stanovený spôsob hovoru, ktorý tvoria:

- *rýchlosť reči*: nesmie sa hovoriť veľmi rýchlo, aby bol hovor zrozumiteľný, ale ani veľmi pomaly, aby príjemca nebol znervózňovaný a hovor nezaberal zbytočne veľa času

• *rytmus reči*: je potrebné dodržať prirodzené klesanie a stúpanie tónu hlasu, neprehltať koncovky slov

• *kvalita hlasu*: je potrebné dbať na to, aby hlas bol pokiaľ možno čistý a výrazný, bez rôznych návykových odchýlok, s použitím riadnej artikulácie

• *sila hlasu*: je potrebné hovoriť normálne nahlas - nekričať, pretože kričanie hlas skresľuje.

Obsluha rádiostanice posádky ambulancie ZZS, pri prvom kontakte prostredníctvom rádiostanice s dispečerom Krajského operačného strediska Záchrannej zdravotnej služby (KOS ZZS) použije celý volací znak, aby dispečer KOS ZZS vedel identifikovať, kto s ním chce komunikovať. Potom je možné skrátiť volací znak na trojčíslicie:

Príklad:

Posádka: CEZAR 100, tu URGENT 134, príjem

Dispečer: Tu CEZAR 100, príjem

Posádka: CEZAR (alebo 100), potrebujem ....., príjem

Dispečer: 134, rozumiem,..... ,príjem

Posádka: CEZAR, ďakujem, koniec

Tab. 3 Stále volacie znaky na komunikáciu v národnej HS 458 pre IZS (OS ZZS SR, 2019)

ZLOŽKA IZS	VOLACÍ ZNAK
Posádka ZZS	URGENT
Posádka VZZS	KRIŠTOF
Operačné stredisko ZZS	CEZAR
Hasičský a záchranný zbor MV SR	PHZ
Polícijný zbor SR MV SR	VAŽEC

Núdzová komunikácia v sieti Sitno

Ak sa vyskytne situácia, kedy posádka ZZS potrebuje oznámiť dôležitú správu dispečerovi KOS bez omeškania, stlačí červené tlačidlo, na ktorom je symbol trojuholníka, na termináli a využije tzv. Núdzovú komunikáciu, kedy budú prerušené všetky formy komunikácie s dispečerom KOS. Dispečer bude vedieť, že posádka, ktorá stlačila toto tlačidlo je v núdzi a potrebuje pomoc.

3.3.4 Organizácia na mieste zásahu

Úlohou členov ambulancií ZZS je zhodnotenie zdravotného stavu, triedenie zranených, odobratie anamnézy, zistenie a rozpoznanie rizikových faktorov, vykonávanie diagnostických postupov, podanie liečby, vedenie dokumentácie a zabezpečenie akcieschopnosti.

V prípade udalosti s hromadným postihnutím osôb, kedy je požadovaný zásah viacerých jednotiek ZZS, je potrebné aby bol určený veliteľ zdravotníckeho zásahu. Je treba mať na pamäti, že ZZS nie je budovaná podľa systému nadriadenosti a podriadenosti ako je to v HaZZ. Zaužívaným postupom je, že veliteľom zásahu sa stáva člen posádky ambulancie ZZS, ktorá prišla na miesto ako prvá a začala s triedením ranených a poskytovaním prvej predlekárskej medicíny. Po príchode posilových jednotiek, môže byť po vzájomnej dohode vybratý iný veliteľ zdravotníckeho zásahu s vyššou kvalifikáciou, ktorý bude pokračovať v uvedených činnostiach. V prípade súčasného príchodu viacerých jednotiek ZZS na miesto udalosti sa veliteľ zdravotníckeho zásahu určuje dohodou medzi jednotkami ZZS.

Úlohou **veliteľa zdravotníckeho zásahu** je zabezpečiť plynulé poskytovanie neodkladnej zdravotnej starostlivosti osobám na mieste udalosti s hromadným postihnutím osôb. Za týmto účelom určuje veliteľa triedenia, veliteľa hniezda zranených a veliteľa odsunu. **Veliteľ triedenia** v spolupráci s veliteľom zdravotníckeho zásahu určuje systém vyhľadávania zranených a postihnutých osôb. Veliteľ triedenia riadi a koordinuje triediace skupiny. **Veliteľ hniezda zranených** v spolupráci s veliteľom zdravotníckeho zásahu určí miesto hniezda zranených. Veliteľ hniezda zranených riadi, koordinuje a kontroluje činnosť v hniezde zranených a usmerňuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti osobám v hniezde zranených. **Veliteľ odsunu** v spolupráci s veliteľom zdravotníckeho zásahu a operačným strediskom záchranej zdravotnej služby riadi a koordinuje transport zranených a postihnutých.

3.3.5 Kritériá pre nasadenie vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby

Vrtuľníková záchranná zdravotná služba (staršie Letecká záchranná zdravotná služba) je súčasťou integrovaného záchranného systému na Slovensku. V súčasnosti prevádzkuje 7 základní, ktoré rovnomerne pokrývajú celé územie krajiny. Na Slovensku sú strediská VZSS rozmiestnené tak, aby nielen pokrývali všetky mestá, obce a oblasti, ale zároveň aby bol vrtuľník dostupný v čo najkratšom čase

Strediská VZSS

- Bratislava – volací znak Krištof 01,
- Banská Bystrica – volací znak Krištof 02,
- Poprad – volací znak Krištof 03,
- Košice – volací znak Krištof 04,
- Nitra – volací znak Krištof 05,
- Žilina – volací znak Krištof 06,
- Trenčín – volací znak Krištof 07.

VZZS využíva dva typy vrtuľníkov a to Agusta A109K2 a Bell429. Ide o ľahké a obratné typy vrtuľníkov, ktoré zvládajú rýchlu a komfortnú prepravu pacienta nielen z náročného terénu, ale aj z miest a obcí.

Medzi Agustou a Bellom je však vidieť obrovský krok dopredu, najmä čo sa týka použitej avioniky a komfortu letu. Analógové budíky Agusty boli v Belle nahradené tzv. glass kokpitom, moderným avionickým vybavením, autopilotom, komunikačnými zariadeniami a pod.

Podľa konkrétnej stanice môže byť vrtuľník ďalej vybavený špeciálnym navijakom, dostatočne dlhým lanom a špeciálnym evakuačným kompletom, aby bolo možné vykonávať zásahy aj v lesoch a horskom prostredí

Vrtuľníková záchranná zdravotná služba (VZZS) zabezpečuje poskytovanie neodkladnej zdravotnej starostlivosti (NZS), je súčasťou záchrannej zdravotnej služby (ZZS) a integrovaného záchranného systému (IZS).

Výhody nasadenia VZZS a z toho vyplývajúce indikácie využitia VZZS sú:

- Rýchle dosiahnutie pacienta a získanie objektívnych informácií z miesta udalosti
- Dosiahnutie pacienta bez ohľadu na dopravnú situáciu, vrátane ťažko dostupného terénu a odľahlých lokalít.
- Zabezpečenie šetrného transportu pri stavoch, ktoré môžu byť ovplyvnené transportnou traumou.
- Skrátenie celkového času poskytnutia prednemocničnej starostlivosti, vrátane najkratšieho transportného času a transport pacienta priamo do cieľového zdravotníckeho zariadenia.
- Zabezpečenie plynulosti prednemocničnej starostlivosti aj pre rozsiahlejší región s vyťaženou sieťou pozemných ambulancií ZZS pri zachovaní dobrej časovej dostupnosti.

Predpokladom zachovania základných predností VZZS, ako je rýchlosť a dostupnosť pri primárnych zásahoch, je nasadenia VZZS operátorom OS ZZS bezodkladne po spracovaní všetkých dostupných informácií. Spoluprácu s VZZS zo strany prvej pozemnej ZZS (RZP/RLP) treba vyžiadať čo najskôr po príchode na miesto zásahu a zhodnotení klinického stavu a/alebo vyhodnotení mechanizmu úrazu, teda ešte pred začatím ošetrovania pacienta.

Nasadenie VZZS je treba zväžiť aj v situáciách, ak je reálny predpoklad výskytu faktorov ktoré závažným spôsobom komplikujú zásah pozemnej ZZS, ako sú zablokované a neprejazdné komunikácie, poľadovica, zaviate, zaplavené a nezjazdné cesty a pod.

Hlavné druhy zásahov VZZS:

•**Primárne zásahy:** v teréne pri závažných úrazových a neúrazových stavoch, zásahy v ťažko dostupnom a/alebo v teréne úplne nedostupnom pre pozemnú záchranu (riziko omeškania liečby), primárne zásahy s využitím špeciálnej záchranej činnosti.

•**Medzinemocničné transporty/sekundárne:** transport pacienta za účelom urgentnej intervencie a/alebo špecializovanej starostlivosti dostupnej len na vyššom pracovisku, transporty pacientov vyžadujúce šetrnosť a čo najkratší transportný čas.

•**Špecifické:** novorodenecké a pediatrické transporty, transport špecialistov, liekov, krvi a krvných derivátov z vitálnej indikácie, transporty súvisiace s transplantáčnym programom (odberový tím, pacient zaradený na čakacej listine).

•**Mimoriadne udalosti:** živelná pohroma, havária, katastrofa alebo teroristický útok, evakuácia osôb z postihnutého územia.

Indikácie pre nasadenie VZZS sú v princípe podobné indikáciám nasadenia RLP a MIJ s prihliadnutím na špecifiká a výhody VZZS:

•Náhle zhoršenie zdravotného stavu so zlyhaním životných funkcií alebo s rizikom zlyhania životných funkcií, pričom poskytnutie zdravotnej starostlivosti VZZS je rýchlejšie oproti pozemnej ZZS.

•Náhle zhoršenie zdravotného stavu so zlyhaním životných funkcií alebo rizikom zlyhania životných funkcií pri časovej nedostupnosti pozemnej ZZS.

•Udalosti s postihnutím väčšieho počtu osôb a NHPO, keď je reálny predpoklad nepomeru medzi počtom zranených, zasahujúcich zložiek a/alebo kapacitou najbližších zdravotníckych zariadení.

•Úrazy, dopravné nehody, udalosti so závažným mechanizmom úrazu, nehody na diaľniciach a rýchlostných komunikáciách (pád z výšky, zakliesnení pacienti, auto verzus chodec/cyklista, zrazený chodec, smrť spolujazdca, vymrštenie z auta, motocyklové nehody) vyžadujúce transport do cieľového zdravotníckeho zariadenia.

•Úrazy hlavy s bezvedomím, stavy s príznakmi narastajúceho intrakraniálneho tlaku, poranenia chrbtice s neurologickou symptomatológiou, dysbarizmus, podchladenie.

•Pacienti vyžadujúci vyslobodzovanie a závažné stavy, keď je reálny predpoklad, že včasné nasadenie VZZS významne skráti dosiahnutie cieľového zdravotníckeho zariadenia.

•Popáleninová trauma v rozsahu vyžadujúcom liečbu v popáleninovom centre, inhalačná trauma, amputačné poranenia so zachovanou amputovanou časťou vhodnou na replantáciu a ďalšie stavy vyžadujúce okamžitý transport do špecializovaných centier.

- Urgentné pediatrické stavy s potrebou primárneho transportu priamo do cieľového pediatrického pracoviska.

- Akútne stavy vyžadujúce čo najkratší transportný čas, potreba urgentného kardiochirurgického, neurochirurgického alebo iného intervenčného zákroku, transport pacienta v odporučenom terapeutickom okne.

Medzinemocničné transporty sú realizované po predchádzajúcom dohovore medzi prijímajúcim a odosielajúcim zdravotníckym zariadením a následnou konzultáciou medzi lekárom/ operátorom OS ZZS a lekárom VZZS.

Kontraindikácie nasadenia VZZS:

- Ohrozenie bezpečnosti letu z dôvodu nepriaznivej meteorologickej situácie
- Priame alebo neprimerané ohrozenie zasahujúcej posádky (možnosť odmietnutia, resp. predčasného ukončenia zásahu).

Relatívne kontraindikácie:

- Agresívny pacient.
- Pacient neschopný transportu - nestabilné vitálne funkcie, potreba kontinuálnej resuscitácie, potreba výkonov, ktoré nie je možné za daných podmienok na palube vrtuľníka uskutočniť, resp. s vysokým rizikom závažných komplikácií

- Rozbehnutý pôrod.

Definitívne rozhodnutie o vykonaní alebo nevykonaní zásahu VZZS z hľadiska meteorologickej situácie vykonáva veliteľ vrtuľníka – pilot. Pri odmietnutí požiadavky je potrebné vykonať potrebný záznam, ktorý je následne archivovaný na príslušnom stredisku.

Zásady spolupráce posádky ZZS s posádkou VZZS s využitím navigačnej dymovnice

- Po príchode na miesto zásahu, si posádka ZZS prostredníctvom KOS vyžiada konferenčný hovor s príslušnou posádkou VZZS, za účelom spresnenia poveternostných a navigačných podmienok.

- Ak je možnosť využitia navigačných súradníc GPS (aktuálna pozícia), posádka ZZS nadiktuje uvedené súradnice poverenému členovi posádky VZZS

- V prípade nutnosti odovzdania dôležitých bezpečnostných, navigačných a poveternostných informácií (prítomnosť elektrického vedenia, výškové a voľné predmety, hlboký sneh a pod.), určený člen ZZS tieto skutočnosti poskytne na vyžiadanie členovi posádky VZZS.

- V prípade dohodnutého času priletu, alebo zvukového kontaktu s vrtuľníkom VZZS, určený člen posádky ZZS aktivuje navigačnú dymovnicu a označí okraj vybranej pristávacej plochy.

3.4 Bezpečnosť zdravotníckych záchranárov pri zásahu

Výjazdové skupiny ZZS majú pre svoju činnosť k dispozícii osobné ochranné pracovné prostriedky (ďalej len „OOPP“).

Pomôcky OOPP zabezpečuje zamestnávateľ a povinnosťou zamestnanca je používanie daných pomôcok. Zároveň sú povinný pri výkone svojho povolania vykonávať očistu rúk a pokožky mydlom a následnou dezinfekciou určeným prípravkom a to vždy po styku s pacientom alebo biologickým materiálom. Medzi základné pomôcky používané v záchranných službách patria:

- Ochranný pracovný odev:** používa sa vždy počas zásahu počas celej pracovnej zmeny. Každý zamestnanec je povinný pri nástupe do pracovnej zmeny preobliecť sa do pracovného odevu. Daný odev musí byť v nepremokavej úprave s reflexnými pásmi. Ochranný odev musí byť označený nasledovne: 1. Na hrudníku na ľavej strane vpredu musí byť umiestnená menovka s menom a priezviskom alebo identifikačná karta, 2. na chrbte nápis zo znakom podľa legislatívy, 3. dva reflexné vodorovné pásy so šírkou 5 až 10 cm, s dĺžkou najmenej 25 cm, vzdialené od seba 5 až 10 cm, pričom poloha ani jedného z pásov na stojacej osobe nesmie byť nižšie ako 90 cm nad úrovňou vozovky, 4. vyhradený znak záchranej zdravotnej služby tvorí biely kruh z červeným lemom, v strede je umiestnený symbol modrej hviezdy života s bielym znakom hada na palici. Nad hviezdou v polkruhu je umiestnený nápis Záchranná zdravotná služba a pod hviezdou je umiestnený názov miesta pracoviska.

- Ochranný celotelový oblek – protichemický antistatický oblek:** je odolný voči prachu, má obmedzenú odolnosť voči kvapalinám vrátane kyselín a zásad, čiastočne odolný proti rádioaktívite, priepustnosť pre vzduch vodné pary, využívame v prípade zvýšeného rizika nákazy. Nie je odolný voči mikročasticiam a plynom.

- Ochranná pracovná obuv:** má chrániť zamestnanca pred úrazom, pošmyknutím, elektrickým prúdom, vlhkosťou a má byť vhodná pred každým počasím. Musí spĺňať kritéria ako pevná a odolná podrážka, spevnenie členka, ľahko čistiteľná. Ochranné rukavice rozoznávame chirurgické a vyšetrovacie rukavice. Podľa výkonu na ktorý sa používajú poznáme sterilné a nesterilné. Sú určené na jedno použitie a mali by sa vyznačovať pevnosťou a používať vždy pri kontakte z pacientom.

•**Ochranné rúško:** jednorazová pomôcka, ktorá má chrániť pred kvapôčkovou infekciou, prašnosťou. Bakteriálna účinnosť je väčšia ako 98%. Materiál musí byť nedráždivý a príjemný na pokožku. Zamestnanec by ju mal používať vždy pri nebezpečenstve a ochrane pred nákazami dýchacích ciest.

•**Ochranné okuliare:** majú zabrániť poškodeniu oka mechanickým poškodením a zabrániť poškodeniu pri žiarení. Musia byť pohodlné a nesmú brániť zamestnancovi pri výkone povolania. Najčastejšie sa využívajú pri dopravných nehodách, na stavbách a v priemyselných parkoch pri zásahu.

•**Bezpečnostná prilba:** chráni pre poranením hlavy pri mechanickom alebo tepelnom účinku. Musí byť priliehavá, primeraná pevná a odolná. Používa sa pri dopravných nehodách, stavbách a pri činnostiach, kde je možné riziko poškodenia. Špeciálny ochranný odev: odev, ktorý sa používa na ochranu pracovného odevu pri rizikových pacientov. Slúži na ochranu pre biologickým, chemickými a inými látkami.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1]. [Opatrenie MZ SR zo 7. júna 2019 č. 07648-2019-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MZ SR z 11. marca 2009 č. 10548/2009-OL, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe v znení neskorších predpisov.](#)
- [2]. VITKOVÁ, M. – BOGUSKÁ, D. – KARAŠ, J. – KOLLÁROVÁ, B. 2015. *Kniha procesuálnych štandardov v prednemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 186 s. ISBN 978-80-555-1329-4.
- [3]. [Zákon NR SR č. 579/2004 Z. z. o záchranej zdravotnej službe](#)
- [4]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)
- [5]. ZAZULA, R. – BOGUSKÁ, D. – HOSSA, V, et al. 2019. *Záchrannárske techniky a technológie*. Prešov. Prešovská univerzita v Prešove, 193 s. ISBN 978-80-555-2290-6.

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizačné usporiadanie ZZS.](#)
2. [Aké úlohy plní ZZS?](#)
3. [Definujte jednotlivé typy ambulancií ZZS a zloženie ich posádok?](#)
4. [Vymenujte komunikačné prostriedky používané v ZZS.](#)
5. [Vymenujte osobné ochranné prostriedky používané výjazdovými skupinami ZZS.](#)

4. Horská záchranná služba

Hlavným legislatívnym predpisom upravujúcim poslanie a kompetencie a tiež predpisom , ktorým bola zriadená Horská záchranná služba (ďalej len „HZS“) je [zákon NR SR č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchrannej službe](#). Podľa tohto zákona HZS poskytuje prvú pomoc osobe v tiesni, zabezpečuje jej transport k najbližšiemu dopravnému prostriedku zdravotníckeho zariadenia, prípadne do zdravotníckeho zariadenia, vyhľadáva a vyslobodzuje osoby v tiesni a to všetko v horských oblastiach, často v ťažko prístupnom teréne. HZS podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patrí medzi základné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou Horskej záchrannej služby, s jej úlohami na úseku integrovaného záchranného systému a zásahovou činnosťou ktorú vykonáva.

4.1 Organizácia horskej záchrannej služby

HZS je štátna rozpočtová organizácia, ktorú riadi Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. HZS riadi a za jej činnosť zodpovedá riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister. Riaditeľ je štatutárnym orgánom HZS. Sídлом HZS sú Vysoké Tatry. HZS sa organizačne člení na riaditeľstvo a strediská HZS. Strediskami HZS sú oblastné strediská pre horské oblasti (Vysoké Tatry, Západné Tatry, Nízke Tatry, Veľká Fatra, Malá Fatra, Slovenský raj), školiace stredisko, stredisko lavínovej prevencie a operačné stredisko tiesňového volania.

4.2 Úlohy horskej záchrannej služby

HZS v rámci IZS v zmysle [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) pokrýva široké spektrum mimoriadnych udalostí, ktoré sa môžu vyskytnúť v horských oblastiach a jaskyniach. HZS organizuje a vykonáva záchrannú činnosť výhradne v horskom prostredí a v jaskyniach.

Horská záchranná služba najmä:

- poskytuje informácie súvisiace s bezpečnosťou osôb,
- vykonáva preventívne opatrenia súvisiace s bezpečnosťou osôb, najmä pri ohrození lavínami,
- podieľa sa na pátraní po nezvestnej osobe,
- vyjadruje sa k vyznačovaniu trás a k ich označovaniu,
- zabezpečuje prevádzku záchranných a ohlasovacích staníc horskej služby,

- poskytuje zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu¹ v súčinnosti so záchrannou zdravotnou službou,
- zabezpečuje a vykonáva výskum a vývoj v oblasti lavín, geohazardov, materiálov a postupov pre záchrannú činnosť a vzdelávaciu činnosť,
- plní úlohy v rámci integrovaného záchranného systému,
- vydáva metodiku na vykonávanie odbornej spôsobilosti, vykonáva odbornú spôsobilosť a vydáva osvedčenie o odbornej spôsobilosti,
- zabezpečuje materiálno-technické vybavenie osôb, ktoré sa podieľajú na základe zmluvy na plnení úloh horskej služby,
- rozhoduje podľa osobitného predpisu² o uznaní odbornej spôsobilosti na výkon záchranej činnosti získanej v zahraničí,
- poskytuje súčinnosť pri dokumentovaní udalosti s následkom smrti alebo poškodenia zdravia na ťažko prístupnom mieste,
- je oprávnená vyhotoviť na zdokumentovanie záchranej činnosti obrazový záznam alebo iný záznam o príčine a priebehu záchranej činnosti vrátane príjmu tiesňového volania, ktorý uchováva tri roky od jeho vzniku,
- vykonáva výcvik psov na výkon záchranej činnosti,
- vykonáva dozor nad dodržiavaním povinností ustanovených zákonom a v blokovom konaní môže ukladať pokutu za porušenie povinností ustanovených zákonom,
- spolupracuje so štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, občianskymi združeniami, inými právnickými osobami a fyzickými osobami pri plnení úloh podľa zákona,
- spolupracuje s medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v oblasti horskej záchrany, v ktorých zastupuje Slovenskú republiku,
- vykonáva trhacie práce v jaskynnom prostredí v súvislosti so záchrannou a preventívnou činnosťou,
- konzultuje bezpečnostné opatrenia pri športových a iných podujatiach na požiadanie organizátorov,
- spolupracuje so zdravotníckymi zariadeniami.

HZS v horských oblastiach umiestňuje a udržiava po prerokovaní s vlastníkom, správcom alebo užívateľom nehnuteľnosti výstražné, informačné a iné zariadenia súvisiace s bezpečnosťou osôb a zabezpečovacie zariadenia na nebezpečných úsekoch trás, ktoré určí.

HZS sa za odplatu môže podieľať na zaistení bezpečnosti pri športovom podujatí a inom verejnom podujatí a poskytovať služby súvisiace s bezpečnosťou a záchranou osôb prevádzkovateľovi lyžiarskej trate a prevádzkovateľovi zariadenia určeného na osobnú lanovú dopravu, ak lyžiarska trať je v území, ktoré môže byť ohrozené lavínami.

4.3 Úlohy Horskéj záchranej služby v rámci integrovaného záchranného systému

HZS zasahuje pri všetkých udalostiach v horskom teréne, pri ktorých môže dôjsť k náhlemu ohrozeniu života a zdravia osôb. Jedná sa o nezvestnosť osôb, zablúdenie a uviaznutie v ťažkom teréne, ľahké zranenie alebo únava, vážne zranenie, neschopnosť ďalej chodiť, lavínové nešťastie alebo smrť.

4.3.1 Povolávanie na zásah

Vydanie pokynu jednotky HZS na výjazd a vykonanie zásahu nariaďuje operačné stredisko HZS na základe zhodnotenia situácie z príjmu tiesňového volania alebo žiadosti od operačného strediska inej zložky IZS. Operačné stredisko HZS a linku tiesňového volania s číslom 18300 zriaďuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Pre celé územie Slovenskej republiky je zriadené jedno operačné stredisko HZS, ktoré je súčasťou IZS a riadi sa pokynmi koordinačného strediska IZS.

Operačné stredisko zabezpečuje činnosti súvisiace s riadením a koordinovaním HZS na jej zásahovom území (obr. 21) tak, aby bola zabezpečená jej plynulosť, dostupnosť a nepretržitosť.

Obr. 21 Zásahové územie HZS
(Zdroj: [Vyhláška MV SR č. 469/2007 Z. z.](#))

Operačné stredisko HZS ďalej zabezpečuje technické podmienky na telekomunikačné prepojenie a prenos informácií s ostatnými zložkami IZS. Podieľa sa v spolupráci s koordinačným strediskom IZS na koordinovanom postupe na účely poskytovania pomoci v núdzi pri zapojení viacerých zložiek IZS. Operačné stredisko vykonáva operačnú činnosť

pomocou operátorov operačného strediska HZS. Prijem tiesňového volania a plnenie stanovených úloh operačného strediska musí byť zabezpečené nepretržite 24 hodín denne 365 dní v roku.

Úlohou operátora operačného strediska HZS po prijatí tiesňového volania je zistiť od volajúceho na tiesňovú linku čo najviac informácií o volajúcom, o postihnutom a informácie súvisiace s požiadavkou na zásah (aktuálny stav postihnutého, druh zranenia, mechanizmus úrazu, presné určenie a popis miesta). Špecifikom je **získovanie aktuálneho počasia od volajúceho**, pretože zásah HZS je často viazaný na aktuálne počasia ktoré sa môže výrazne líšiť na malej ploche. Ďalšie informácie ktoré sa operátor snaží získať od volajúceho je presný popis terénu, možnosť transportu a možnosť sebazáchrany.

Po získaní dostatku informácií, ktoré môžu byť priebežne doplňované a upravované, operátor zhodnotí danú situáciu, vyberie najbližšiu jednotku HZS, ktorá na základe povahy udalosti je schopná poskytnúť pomoc. V prípade potreby čo najrýchlejšieho zásahu HZS, môže operátor požiadať o súčinnosť VZZS, ktorá môže na svoju palubu vziať dvoch príslušníkov HZS.

4.3.2 Zásahové jednotky Horskej záchranej služby

HZS plní úlohy v rámci IZS podľa [zákona NR SR č. 544/2002 Z. z.](#) na území Slovenskej republiky a podľa potreby aj mimo územia Slovenskej republiky a pritom spolupracuje s ďalšími zložkami IZS, často v ťažko prístupnom teréne. Za týmto účelom má HZS prispôbenú techniku, ktorá slúži hlavne na transport techniky a príslušníkov HZS na miesto udalosti a transport osôb v núdzi do bezpečia. Základnou technikou na transport sú terénne vozidlá rôznych druhov s vybavením pre poskytnutie základnej urgentnej medicíny (obr. 22), terénne štvorkolky (obr. 23) a v zasneženom teréne snežné skútre (obr. 24).

Obr. 22 Land Rover Defender
(Zdroj: [Internet](#))

Obr. 23 Pásová štvorkolka
(Zdroj: [Internet](#))

Obr. 7 Snežný skúter s prívesom
(Zdroj: [Internet](#))

V horskom teréne sa však technika nedokáže dostať všade, preto musia príslušníci HZS absolvovať veľkú časť zásahov bez použitia transportnej techniky len za pomoci vlastných síl, čo vytvára vysoké požiadavky na ich kondičnú pripravenosť.

Základné technické vybavenie, ktoré si príslušníci HZS berú vždy so sebou na zásah záleží od danej situácie. Obvyklá výbava predstavuje okrem zásahového oblečenia aj rádiová technika, rôzne druhy karabín, lezecké laná, sedáky, záchranné nosidlá, v zime cepíny, mačky, stúpacie železá, skialpinistické lyže, prilba, vyhľadávače zasypaných po lavínovom nešťastí, sondy do snehu, lopaty a pod.

Minimálny počet príslušníkov HZS, ktorých môže operátor operačného strediska HZS vyslať na zásah je 2, v špecifických prípadoch len jeden. Počet príslušníkov HZS vyslaných na zásah určuje operátor operačného strediska HZS na základe povahy udalosti, lokality,

náročnosti terénu a poveternostných podmienok. Základné pravidlo je, že na transport jedného raneného z ťažko prístupného terénu sú potrební minimálne dvaja príslušníci HZS.

Obr. 25 Príslušníci HZS
(Zdroj: [Internet](#))

V rámci otázky velenia zásahu príslušníkov HZS, veliteľom je príslušník s vyšším pracovným zaradením (funkcia záchranár expert alebo náčelník).

V rámci zásahovej činnosti pri vyhľadávaní osôb napríklad pri lavínovom nešťastí, sú využívaní psovodi HZS so psami vycvičenými na vyhľadávanie zasypaných osôb.

Príslušníci horskej služby pri plnení úloh sú podľa [zákona NR SR č. 544/2002 Z. z.](#) oprávnení vstupovať a vchádzať dopravnými prostriedkami HZS bez obmedzenia do horskej oblasti a jaskyne, používať automobily so zvláštnymi výstražnými znameniami, signálne pištole, výbušniny a výbušné predmety, používať bezplatne a prednostne zariadenia určené na osobnú lanovú dopravu, prekročiť na nevyhnutný čas a v nevyhnutnom rozsahu štátnu hranicu a vydávať pokyny týkajúce sa bezpečnosti osôb v horskej oblasti.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1]. [Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 469/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú hranice horských oblastí, v ktorých vykonáva činnosť Horská záchranná služba](#)
- [2]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)
- [3]. [Zákon NR SR č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchrannej službe](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizačnú štruktúru HZS.](#)
2. [Aké úlohy plní HZS?](#)
3. [Definujte zásahový obvod HZS.](#)
4. [Kto je veliteľom zásahu príslušníkov HZS?](#)
5. [Akú techniku využíva HZS pri zásahoch?](#)

5. Banská záchranná služba

Základným legislatívnymi predpisom upravujúcim pôsobnosť a kompetencie Banskej záchranej služby (ďalej len „BZS“) je [zákon NR SR č. 51/1988 Z. z. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe](#). Medzi najdôležitejšie úlohy BZS patrí predovšetkým záchrana baníkov, pracujúcich v podzemí, ktorí sa ocitli v ohrození života. Záchrana spočíva v napomáhaní ich evakuácii alebo transportu z ohrozených priestorov, spojená s poskytovaním prvej pomoci. BZS podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patrí medzi základné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou Banskej záchranej služby, s jej úlohami na úseku integrovaného záchranného systému a zásahovou činnosťou ktorú vykonáva.

5.1 Organizácia Banskej záchranej služby

Súčasne zabezpečenie banskej záchranej služby, jej organizáciu, úlohy a požiadavky na odbornú spôsobilosť jej pracovníkov ustanovil Slovenský banský úrad [Vyhláškou Slovenského banského úradu č. 69/1988 Z. z.](#) o banskej záchranej službe, ktorý spadá pod Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. V súčasnej dobe je v banskej záchranej službe dvojstupňová organizačná štruktúra, ktorej hlavnými zložkami sú hlavná banská záchranná stanica a 6 závodných banských záchranných staníc.

Garantom akcieschopnosti banskej záchranej služby na Slovensku je Hlavná banská záchranná stanica v Prievidzi, s pôsobnosťou na všetky uhoľné a neuhoľné bane. V rámci naftového priemyslu plní úlohy BZS hlavná banská záchranná stanica v Malackách špecializovaná pre oblasť ťažby, dobývania a uskladňovania kvapalných a plyných uhl'ovodíkových nerastov. Jej súčasťou je výcvikové stredisko Polygón Lozorno (obr. 26).

Obr. 8 Polygón Lozorno
(Zdroj: <https://www.nafta.sk/sk>)

Závodnú banskú záchrannú stanicu zriaďuje a zariaďuje organizácia vykonávajúca práce na hlbinných baniach počas ich výstavby, ťažby, zabezpečovania a likvidácie, ktorá vykonáva vrtné a geofyzikálne práce z povrchu s predpokladaným výskytom horľavých alebo zdraviu škodlivých plynov, ropy alebo vody pod tlakom, ťažbu, úpravu alebo podzemné uskladňovanie kvapalných nerastov a plynov v prírodných horninových štruktúrach, ktorá vykonáva podzemné práce bankským spôsobom, pri ktorých možno predpokladať vznik havárií vyžadujúcich zásah bankských záchranných zborov.

5.2 Úlohy Banskej záchranej služby

BZS v rámci IZS v zmysle [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) je využiteľná pri riešení mimoriadnych situácií aj mimo bankský sektor a to pri záchrane ľudských životov, pri zdolávaní závažných prevádzkových nehôd a havárií a pri odstraňovaní následkov havárií. V rámci [vyhlášky č. 69/1988 Z. z.](#) je úlohou BZS vykonávať záchranné práce, rýchle a účinné zásahy na záchranu ľudských životov a majetku pri závažných prevádzkových nehodách vrátane poskytovania prvej pomoci v podzemí, zdolávanie závažných prevádzkových nehôd, najmä výbuchov plynov a uhoľného prachu, bankských požiarov, prietrží hornín a plynov, erupcie ropy a zemného plynu, prievalov vôd, plynov, bahnín a tekutých pieskov, závalov bankských diel a porúch vo vetraní, odstraňovanie následkov havárií. BZS vykonáva práce v nedýchatelnom alebo zdraviu škodlivom prostredí, spolupracuje pri havarijnej prevencii a zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky najmä tým, že vykonáva prehliadky pracovísk, kontroly prostriedkov na zdolávanie havárií, školenie a výcvik pracovníkov.

Hlavná banská záchranná stanica okrem predchádzajúcich úloh BZS riadi a kontroluje po odbornej stránke činnosť závodných bankských záchranných staníc, školí a cvičí bankských záchranárov a ostatných pracovníkov bankských záchranných staníc, zúčastňuje sa na ročných kontrolách havarijných plánov a kontroluje havarijné plány, kontroluje zariadenia havarijnej prevencie, opravuje, kontroluje a skúša vo vlastných dielňach a skúšobniach dýchacie a ožiovacie prístroje, záchranársku techniku a vydáva osvedčenia o skúškach, vykonáva dozor nad kontrolou a skúšaním detektorov, indikátorov, analyzátorov plynov a nad školením pracovníkov, ktorí s týmito prístrojmi pracujú, vypracúva plán vzájomnej pomoci bankských záchranných staníc, sleduje, prípadne vykonáva výskum v odbore bankského záchranárstva a spolupracuje s príslušnými výskumnými a inými pracoviskami, zabezpečuje lekársku službu

prvej pomoci v podzemí na baniach v sídle hlavnej banskej záchranej stanice a vykonáva ďalšie činnosti určené služobným poriadkom banskej záchranej stanice.

Závodná banská záchranná stanica okrem vyššie uvedených úloh BZS školí a cvičí banských záchranárov, zúčastňuje sa na ročných kontrolách havarijných plánov, kontroluje zariadenia havarijnej prevencie, opravuje, kontroluje a skúša dýchacie a oživovacie prístroje a záchranársku techniku, a vykonáva ďalšie činnosti, ktorými ju poverí hlavná banská záchranná stanica.

5.3 Úlohy Banskej záchranej služby na úseku integrovaného záchranného systému

BZS zasahuje pri udalostiach ako sú závaly, prievaly vôd a bahnín, zaplyňovanie banských diel a prietrže plynov a hornín, požiare a výbuchy.

5.3.1 Povolávanie na zásah

Vydanie pokynu jednotky BZS na výjazd a vykonanie zásahu nariaďuje stála služba na stanici závodnej BZS na základe hlásenia z ohlasovne požiarov alebo operačné stredisko BZS v Prievidzi na základe zhodnotenia situácie z príjmu tiesňového volania alebo žiadosti od operačného strediska inej zložky IZS. Operačné stredisko BZS a linku tiesňového volania s číslom + 421 46 542 16 97 zriaďuje Ministerstvo hospodárstva v spolupráci s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Pre celé územie Slovenskej republiky je zriadené jedno operačné stredisko BZS v Prievidzi, ktoré je súčasťou IZS a riadi sa pokynmi koordinačného strediska IZS.

Operačné stredisko zabezpečuje činnosti súvisiace s riadením a koordinovaním BZS tak, aby bola zabezpečená jej plynulosť, dostupnosť a nepretržitosť. Operačné stredisko BZS zabezpečuje technické podmienky na telekomunikačné prepojenie a prenos informácií s ostatnými zložkami IZS. Podieľa sa v spolupráci s koordinačným strediskom IZS na koordinovanom postupe na účely poskytovania pomoci v núdzi pri zapojení viacerých zložiek IZS. Operačné stredisko vykonáva operačnú činnosť pomocou operátorov operačného strediska BZS. Príjem tiesňového volania a plnenie stanovených úloh operačného strediska je zabezpečené nepretržite 24 hodín denne 365 dní v roku.

Úlohou operátora operačného strediska BZS po prijatí tiesňového volania je zistiť od volajúceho na tiesňovú linku čo najviac informácií o volajúcom a o vzniknutej situácii. Po získaní dostatku informácií, ktoré môžu byť priebežne doplňované a upravované, operátor zhodnotí danú situáciu a nariadi vykonať zásah jednotke BZS, prípadne môže požiadať o súčinnosť iných základných zložiek IZS prostredníctvom koordinačného strediska IZS.

5.3.2 Zásahové jednotky Banskej záchrannej služby

V prípade vzniku udalosti v organizácii vykonávajúcej banské činnosti alebo v jej blízkosti, zasahuje vždy miestne príslušný jednotka závodnej banskej záchrannej stanice na príkaz veliteľa stanice alebo operátora operačného strediska BZS alebo koordinačného strediska IZS. Organizácia zásahovej činnosti BZS má svoje špecifiká. Veliteľom zásahu býva príslušník BZS so zaradením na pozícii veliteľa čaty alebo družstva. BZS vykonáva zásah v dýchacích prístrojoch v päťčlenných čatách pričom najmenšou organizačnou jednotkou je 1 oddiel pozostávajúci z 2 čiat. Základnou výbavou záchranára BZS je dýchací prístroj s maskou, rezervná kyslíková fľaša, rezervný pohlcovač CO₂, puzdro prvej pomoci, detektor s trubičkami (na CO, CO₂, H₂S,..), pracovné náradie, osobné ochranné pracovné prostriedky a spojovacie prostriedky (obr. 27).

Obr. 27 Banský záchranári
(Zdroj: <https://www.banskazachranka.sk/>)

V rámci vykonávaných činností BZS využíva pneumatiké zdvíhacie vaky, kanálové tesniace vaky, hydraulické nožnice, hydraulické stojky, termokamery a seizmické a akustické sensorové zariadenie. BZS disponujeme špeciálnou dýchacou technikou pre dlhodobú prácu v prostredí bez kyslíka alebo s obsahom nebezpečných plynov v ovzduší. Práce v špeciálnych odevoch a v dýchacích prístrojoch sa často vykonávajú bez odstavky vo výrobe mnohokrát v extrémnych podmienkach.

V prípade potreby posilových jednotiek sa využíva **pohotovostná služba hlavnej BZS** pozostávajúca z vedúceho služby, 6 banských záchranárov, banského záchranára (mechanik), lekára s kvalifikáciou banského záchranára a vodiča sanitného výjazdového pohotovostného vozidla.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1]. [Vyhláška Slovenského banského úradu č. 69/1988 Z. z. o banskej záchranej službe.](#)
- [2]. [Zákon NR SR č. 51/1988 Z. z. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe.](#)
- [3]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme.](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizačnú štruktúru BZS?](#)
2. [Aké sú úlohy BZS?](#)
3. [Ako prebieha povolanie jednotky BZS na zásah?](#)
4. [Aké prostriedky využíva BZS pri záchranných činnostiach?](#)
5. [V ktorých priestoroch vykonáva záchrannú činnosť BZS?](#)

6. Kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany

Činnosť, kompetencie a pôsobnosť Kontrolných chemických laboratórií Civilnej ochrany (ďalej len „KCHL CO“) upravuje [zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o IZS](#) a [zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva](#). Ich cieľom je zabezpečenia ochrany obyvateľstva proti účinkom nebezpečným látok s dôrazom na vykonávanie monitorovacej, expertnej, výskumnej, rozborovej, kontrolnej a pedagogickej činnosti v oblasti nebezpečných látok a bojových otravných látok. KCHL CO podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patria medzi základné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany, s ich úlohami na úseku integrovaného záchranného systému a zásahovou činnosťou ktorú vykonáva.

6.1 Organizácia Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany

KCHL CO spadajú pod Vzdelávacie a technický ústav krízového manažmentu a CO Slovenská Ľupča. Ústav je zariadením Ministerstva vnútra pre vzdelávanie a prípravu v oblasti CO, krízového riadenia, civilného núdzového plánovania, ochrany kritickej infraštruktúry a IZS, vykonávania skúšok a opráv materiálu CO a spojovacej techniky a na vykonávanie laboratórnej kontroly nebezpečných a rádioaktívnych látok.

V rámci Úradu CO MV SR pôsobia tri kontrolné chemické laboratória CO. KCHL CO Nitra plní úlohy v Bratislavskom, Trenčianskom Nitrianskom a Trnavskom kraji. Svojou činnosťou sa zameriava na analýzu pesticídov, herbicídov, ropných látok, fenolov, ťažkých kovov. KCHL CO Slovenská Ľupča plní úlohy v Banskobystrickom a Žilinskom kraji. Zaoberá sa stanovovaním ropných látok v zemine a vo vode. KCHL CO Jasov plní úlohy v Košickom a Prešovskom kraji. Vykonáva analýzu ťažkých kovov a anorganických toxických látok.

6.2 Úlohy Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany

KCHL CO vykonávajú monitorováciu, expertnú, výskumnú, analytickú a pedagogickú činnosť v oblasti nebezpečných látok a bojových otravných látok, podieľajú sa na koordinácii a vykonávaní záchranných, lokalizačných a likvidačných prác v rozsahu svojej odbornosti, koordinujú a vykonávajú špeciálny prieskum, monitorovanie a dozimetrickú kontrolu na území svojej pôsobnosti. KCHL CO ďalej navrhujú riešenia a podieľajú sa na realizácii protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení zameraných na ochranu obyvateľstva v okolí atómových elektrární a prevádzok s nebezpečnými látkami, poskytujú

pomoc orgánom štátnej správy, právnickým a fyzickým osobám pri príprave na civilnú ochranu, poskytujú odbornú pomoc pri vypracovávaní dokumentov ochrany obyvateľstva v okolí atómových elektrární a prevádzok s nebezpečnými látkami, pripravujú odborné podklady k návrhom zákonov, nariadení, vyhlášok a metodík pre potreby úradu CO, sústreďujú a vyhodnocujú súhrnné informácie o stave radiačnej a chemickej situácie na území svojej pôsobnosti a pod.

6.3 Úlohy Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany na úseku integrovaného záchranného systému

KCHL CO môže byť vyslané aj mimo územné obvody, pre ktoré sú určené. Zasahujú ako podporná jednotka pri mimoriadnych udalostiach spojených s únikom chemických a rádioaktívnych látok do ovzdušia, vody a pôdy, pri požiaroch s podozrením ohrozenia zdravia a života osôb, a životného prostredia.

6.3.1 Povolávanie na zásah

Povolávanie KCHL CO na zásah je zložitý proces. Po organizačnej stránke nemajú zriadené operačné stredisko a linku tiesňového volania. Na zásah v prípade mimoriadnej udalosti sú KCHL CO vysielané zvyčajne na základe požiadavky veliteľa zásahu, ktorým je príslušník HaZZ. Svoju požiadavku adresuje koordinačnému stredisku IZS, ktoré požiada o súhlas stálu službu úradu CO Ministerstva vnútra SR. To následne kontaktuje príslušné KCHL CO podľa príslušného zásahového územia.

Doba spohotovenia KCHL CO je do 45 min počas pracovnej doby a do 120 min v mimopracovnom čase. K tomuto času sa pripočítava čas dojazdu na miesto zásahu, ktorý môže byť v závislosti na vzdialenosti od miesta dislokácie KCHL CO k miestu udalosti aj niekoľko hodín.

6.3.2 Vykonávané činnosti na mieste zásahu

KCHL CO v priestore postihnutom mimoriadnou udalosťou vykonávajú nasledovný sled úkonov, pozostávajúci zo špeciálneho prieskumu, odberu vzoriek, identifikácie, merania a analýzy chemických a rádioaktívnych látok. Získané informácie o výsledkoch merania nahlasuje bezodkladne veliteľovi zásahu, alebo oprávnenej osobe a koordinačnému stredisku IZS. KCHL CO pre splnenie svojich úloh, využíva dopravné prostriedky slúžiace na transport rôznych druhov analytických prístrojov (obr. 28).

Obr. 9 Mobilné laboratórium KCHL CO
(Zdroj: <https://www.minv.sk/>)

Medzi ich najhlavnejšie prístroje na analýzu vzoriek patrí ultrafialová spektrofotometria, plynová chromatografia, infračervená spektrometria, hmotnostná spektrometria a zariadenia na meranie ionizujúceho žiarenia.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1].[Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva.](#)
- [2].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Kde majú sídla jednotlivé KCHL CO a aké činnosti vykonávajú?](#)
2. [Ako prebieha povolávanie KCHL CO na zásah?](#)
3. [Uveďte základné úlohy, ktoré plní KCHL CO.](#)
4. [Aké činnosti vykonáva KCHL CO na mieste zásahu?](#)
5. [Akým prístrojovým vybavením disponuje mobilné laboratórium KCHL CO?](#)

7. Ozbrojené sily Slovenskej republiky

Poslanie Ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“) ustanovuje [zákon NR SR č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky](#). OS SR sú rozhodujúcim výkonným prvkom systému obrany štátu. Sú vytvárané s cieľom zachovania mieru, zaručovanie obrany SR a na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná. OS SR podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patria medzi ostatné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou Ozbrojených síl Slovenskej republiky, s ich úlohami na úseku integrovaného záchranného systému a zásahovou činnosťou, ktorú vykonáva.

7.1 Organizácia Ozbrojených síl Slovenskej republiky

OS SR riadi vláda a Ministerstvo obrany SR, ktorým velí prezident SR, náčelník generálneho štábu, ostatní ustanovení velitelia a veliteľ organizácie vzájomnej kolektívnej bezpečnosti, ktorej je Slovenská republika členom. Velenie OS je proces, v ktorom veliteľ vydáva v rozsahu svojej pôsobnosti vojenské rozkazy na zabezpečenie plnenia úloh OS.

Prezident Slovenskej republiky vydáva vojenské rozkazy OS, schvaľuje a vydáva základné vojenské poriadky, schvaľuje a vydáva organizačný poriadok Vojenskej kancelárie prezidenta SR, zapožičiava čestné alebo historické názvy vojenským útvarom a vojenským zväzkom, zapožičiava vojenským útvarom a vojenským zväzkom bojové zástavy, na návrh ministra obrany vymenúva a odvoláva náčelníka Vojenskej kancelárie prezidenta SR, ktorý je mu podriadený a zodpovedá mu za výkon svojej funkcie.

Velenie OS odborne, organizačne a technicky zabezpečuje generálny štáb. Na čele generálneho štábu je náčelník generálneho štábu, ktorý velí OS. Náčelníka generálneho štábu vymenúva a odvoláva prezident SR na návrh vlády. Je podriadený ministrovi obrany, ktorému zodpovedá za výkon svojej funkcie.

Základné zložky ozbrojených síl tvoria Pozemné sily, Vzdušné sily, Sily pre špeciálne operácie a ďalšie jednotky a útvary podriadené priamo Generálnemu štábu. Organizačne sa ozbrojené sily členia na zväzky, útvary, jednotky, úrady a zariadenia.

7.2 Úlohy Ozbrojených síl Slovenskej republiky

Hlavnou úlohou OS SR je podľa [zákona NR SR č. 321/2002 Z. z.](#) brániť SR pred napadnutím cudzou mocou, brániť jej zvrchovanosť, územnú celistosť, nedotknuteľnosť hraníc a plniť záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná.

OS SR sa podieľajú na zachovaní bezpečnosti SR. Ich povinnosťou je podieľať sa aj na plnení úloh v čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu, pri ktorom sú ohrozené životy a zdravie osôb alebo majetok.

OS SR plnia úlohy aj mimo územia SR v súlade s medzinárodným právom. Plnia úlohy v rámci poskytovania humanitárnej pomoci, vojenského cvičenia, mierovej pozorovateľskej misie, vojenskej operácie, úlohy vyplývajúce zo zastupovania SR v medzinárodnej organizácii alebo úlohy medzinárodného vojenského veliteľstva a úlohy v rámci spolupráce OS so zahraničnými ozbrojenými silami.

OS SR možno použiť na ochranu a obranu objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov v pôsobnosti ministerstva obrany a obranu ostatných objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov. Na odstraňovanie následkov výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na riešenie mimoriadnych udalostí, boj proti terorizmu, pátranie po lietadlách a pri záchrane ľudských životov, zabezpečenie leteckej prepravy ústavných činiteľov určených vládou SR, zabezpečenie leteckej zdravotníckej prepravy, zabezpečenie a vykonávanie leteckých navigačných služieb a riadenie špeciálnej letovej prevádzky, ochranu majetku štátu v správe alebo užívaní ministerstva obrany, poskytovanie podpory zahraničným ozbrojeným silám na území SR, plnenie opatrení Národného systému reakcie na krízové situácie.

7.2.1 Hlavné úlohy pozemných síl

Poslaním pozemných síl v čase mieru a počas vojny je zabezpečiť suverenitu a integritu SR. V čase mieru a v krízových situáciách sa pozemné sily podieľajú aj na eliminácii nevojenských ohrození. Hlavnou úlohou OS SR je zabezpečiť samostatnú obranu SR, v rámci ktorej musia pozemné sily prinútiť protivníka zastaviť agresiu, ničiť jeho sily, ktoré prenikli na územie SR, spôsobiť mu maximálne straty a tým vytvoriť podmienky na vedenie aktívnej činnosti s cieľom obnoviť suverenitu a územnú celistvosť štátu. V prípade, že sa nepodarí odraziť útok protivníka, udržať dôležité strategické a operačné priestory, získať čas a vytvoriť podmienky na zásah bezpečnostných štruktúr alebo spojencov a na diplomatické rokovania. V rámci NATO je úlohou OS SR podieľať sa vyčlenenými silami na operáciách pod spoločným velením NATO, podieľať sa na riešení krízových situácií vyvolaných terorizmom, pašovaním drog, migráciou obyvateľstva, živelnými a ekologickými katastrofami, podieľať sa na realizácii záväzkov SR voči medzinárodným organizáciám, zabezpečovať obranu a ochranu objektov osobitnej dôležitosti, železničnej a cestnej siete, komunikačných uzlov a obyvateľstva pred vzdušnými výsadbami protivníka, diverznými a teroristickými skupinami v súčinnosti s Ministerstvom vnútra SR.

7.2.2 Hlavné úlohy vzdušných síl

Poslaním vzdušných síl je zabezpečiť obranu vzdušného priestoru SR. Vzdušné sily musia byť pripravené a schopné tak v mieri, ako aj v čase krízy zaručiť hodnoverné odradenie a v prípade, keď toto odradenie zlyhá, brániť spolu s pozemnými silami suverenitu a územnú celistvosť SR a jeho spojencov proti akémukoľvek vonkajšiemu ohrozeniu.

Vzdušné sily sa môžu podieľať na mnohonárodných mierových a humanitárnych operáciách, môžu poskytovať podporu pri riešení nevojenských ohrození a pri riešení krízy. Udržiavajú primeraný personál a výzbroj vzdušných síl na nepretržité zabezpečenie suverenity vzdušného priestoru SR. V rámci NATO udržiavať schopnosť prijať spojenecké sily a poskytovať im primeranú hosťiteľskú podporu, pripravovať sa na poskytnutie podpory civilným orgánom v súlade s príslušnými zákonmi a to hlavne pri riešení nevojenských ohrození, udržiavať zariadenia a priestory pre výcvik, podieľať sa na podpore nasadených síl, udržiavať pripravenosť a zvýšenú interoperabilitu prostredníctvom účasti na medzinárodných cvičeniach.

7.3 Úlohy Ozbrojených síl Slovenskej republiky v rámci integrovaného záchranného systému

OS SR vykonávajú v rámci IZS činnosti súvisiace s riešením krízových situácií, živelnými a ekologickými katastrofami. Ich činnosti sa dajú rozdeliť na úkony počas mimoriadnej udalosti a po mimoriadnej udalosti. Počas mimoriadnej udalosti poskytujú významnú materiálnu a personálnu pomoc, vykonávajú záchranné práce spojené s vyhľadávaním a evakuáciou postihnutých osôb, zabezpečujú núdzové zásobovanie, pomáhajú pri hasení lesných požiarov, stavajú protipovodňové bariéry a pod. Po mimoriadnej udalosti pomáhajú s odstraňovaním následkov mimoriadnej udalosti, odpratávajú trosky z cestných komunikácií, zabezpečujú zásobovanie do postihnutých oblastí, zriaďujú a organizujú evakuačné tábory, pomáhajú s vyhľadávaním nezvestných ľudí, a pod.

7.3.1 Povolávanie OS SR na zásah

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti veľkého rozsahu, môžu štátne orgány, obce alebo vyššie územné celky požiadať o pomoc OS SR. O vyslaní vojakov OS na pomoc s riešením mimoriadnej udalosti rozhodne veliteľ príslušnej zložky OS SR v rozsahu svojej pôsobnosti. Rozsah pôsobnosti veliteľa, ak ním nie je hlavný veliteľ ozbrojených síl a úlohy, ktoré bude jeho organizačná zložka plniť v súvislosti s riešením mimoriadnej udalosti určuje minister obrany SR.

7.3.2 Zásahové jednotky OS SR

V rámci riešenia mimoriadnej udalosti môžu OS SR vyčleniť širokú škálu prostriedkov a personálu pozemných a vzdušných síl. V rámci pozemných síl sú využiteľné dopravné prostriedky na transport materiálu, špeciálna technika na transport do ťažko prístupného terénu, technika určená na ťažké práce spojené s postavením náhradného premostenia (obr. 29) alebo provizórnych protipovodňových hrádzí (obr. 30), odpratávanie trosiek, a pod.

Obr. 29 Náhradné premostenie
(Zdroj: <https://www.mosr.sk/>)

Obr. 10 Budovanie povodňových hrádzí
(Zdroj: www.mosr.sk)

Vzdušné sily môžu vyčleniť dopravné vojenské lietadlá, ktorých úlohou je preprava materiálu na veľké vzdialenosti. Osobitou jednotkou využiteľnou v rámci IZS je Letecká pátracia a záchranná služba.

7.3.3 Letecká pátracia a záchranná služba SAR

Za účelom pátrania a záchrany posádky a pasažierov lietadla, ktoré sa ocitlo v stave núdze, vykonávanie zásahu pri mimoriadnych udalostiach (živelné pohromy, priemyselné havárie)

alebo pátranie po nezvestných alebo stratených osobách bola zriadená Letecká pátracia a záchranná služba (SAR). Za jej pripravenosť, výcvik a vybavenie zodpovedá Veliteľstvo vzdušných síl OS SR, ktoré na jej fungovanie vyčlenilo prostriedky vzdušných síl.

SAR je v nepretržitej 24 hodinovej pohotovosti a aktivuje sa vždy, keď sa vyhlási stav núdze (lietadlo v problémoch alebo mimoriadna udalosť). Nepretržitá prevádzka SAR je zabezpečené pomocou jednotlivých zmien, ktoré riadi a organizuje stredisko operácií centra riadenia vzdušných operácií. Stredisko je v spojení s koordinačným strediskom IZS a stanovišťom riadenia leteckej prevádzky, od ktorých môže dostať informácie o vzniku udalosti a potreby vykonania zásahu.

Zmenu SAR tvorí posádka vrtuľníka (veliteľ posádky, druhý pilot a palubný technik) a špecialisti (záchrannár a zdravotnícky záchrannár). Podľa potreby v závislosti na type udalosti je možné doplniť do posádky aj iného špecialistu (lekár, hasič, horský záchrannár a pod.).

Počas pátracej a záchrannej akcie SAR vykonáva prílet do priestoru pátrania, vykonáva pátranie vo vymedzenom priestore, zisťuje presnú polohu postihnutých a navádza pátracie a záchranné jednotky IZS, ktoré sa podieľajú na pátracej a záchrannej akcii, udržuje nepretržitú komunikáciu so stanovišťami riadenia letovej prevádzky, poskytuje urgentnú zdravotnú starostlivosť, zabezpečuje transport ranených do zdravotníckeho zariadenia, samostatne vyhodnocuje možnosť pristátia, zhadzuje záchranný balík v priestore, kde nie je možnosť pristátia a pod. Hlavným zásahovým prostriedkom SAR je dopravný vrtuľník Mi-17 SAR (obr. 31) určený na prepravu osôb a nákladu.

Obr. 31 Mi-17 SAR
(Zdroj: <https://www.mosr.sk/>)

Technicky je vybavený tak, aby mohol plniť úlohy SAR aj za sťaženej viditeľnosti a v noci. Základnú výbavu vrtuľníka SAR predstavuje pátrací svetlomet, systémy na vyhľadávanie osôb pomocou infračervenej kamery, zariadenie na nočné videnie, rádiokompas, palubný žeriav, vyslobodzovacia technika a pod.

POUŽITÁ LITERATÚRA

[1].[Zákon NR SR č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky.](#)

[2].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme.](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Kto riadi OS SR?](#)
2. [Aké úlohy plnia OS SR?](#)
3. [Aké činnosti v rámci IZS môžu OS SR vykonávať?](#)
4. [Aké úlohy plní Letecká pátracia a záchranná služba SAR a ako je organizovaná?](#)
5. [Aké úlohy plnia pozemné sily?](#)

8. Dobrovoľné hasičské zbory obcí

Východiskovým právnym predpisom upravujúcim činnosť dobrovoľných hasičských zborov obcí (ďalej len „DHZO“), resp. miest (DHZM), je [zákon NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi](#), na základe ktorého má obec s počtom obyvateľov vyšším ako 500 povinnosť zriadiť DHZO ako aj [vyhláška Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách](#). DHZO na základe kategórie do ktorých sú zaradené môžu plniť širokú škálu činností od hasenia požiarov, technických zásahov pri dopravných nehodách, ako podporná jednotka HaZZ pri riešení mimoriadnych udalostí, a pod. DHZO podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patria medzi ostatné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizáciou Dobrovoľných hasičských zborov obcí, ich vytváraním a zásahovými činnosťami, ktoré môžu vykonávať.

8.1 Zriaďovanie Dobrovoľného hasičského zboru obce

Zriadenie DHZO pre potreby plnenia úloh súvisiacich s likvidáciou požiarov a vykonávaním záchranných prác je v kompetencii obcí. Veliteľ DHZO vymenúva a odvoláva obec. Členom DHZO môže byť len osoba staršia ako 18 rokov, so zdravotnou spôsobilosťou a spôsobilá na právne úkony.

Obec nemusí zriadiť dobrovoľný hasičský zbor obce, ak počet obyvateľov obce je menší ako 500. V prípade že sa vo vzájomnej blízkosti nachádza viacero obcí s menším počtom obyvateľov, obce môžu zriadiť na základe písomnej dohody spoločný DHZO po prerokovaní s územne príslušným krajským riaditeľstvom.

8.1.1 Stupeň nebezpečenstva katastrálneho územia obce

DHZO sa na základe úloh ktoré môžu vykonávať rozdeľujú do kategórií A1, A, B, C a D. To akú kategóriu DHZO by mala obec zriadiť vyplýva zo stupňa nebezpečenstva katastrálneho územia obce, ktorý sa určuje na základe počtu obyvateľov obce, počtu výjazdov HaZZ a rizikových miest a podnikov, ktoré sa v katastrálnom území obce nachádzajú. Zaradenie jednotky DHZO do požadovanej kategórie sa odvíja od jednotiek HaZZ a ich dojazdu na miesto nežiaducej udalosti.

DHZO kategórie A1 a A je podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) hasičská jednotka prvého nasadenia určená na poskytovanie pomoci v oblastiach, v ktorých nemá zbor dostatočné plošné pokrytie a nespĺňa požiadavku času dojazdu na miesto nežiaducej udalosti.

A1 Je určená pre katastrálne územie obce so **stupňom nebezpečenstva III. až VII. A** je určená pre katastrálne územie obce so **stupňom nebezpečenstva V. až VII.**

DHZO kategórie B a C je podľa vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z. hasičská jednotka určená na podporu zboru.

8.1.2 Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov

DHZO zaradené do príslušných kategórií sa zaraďujú do koncepcie celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov, kde môže byť zaradené aj občianske združenie (DHZ špeciál), ktoré spolupracuje s HaZZ a disponuje špeciálnou hasičskou technikou na nasadenie pri rozsiahlych, zložitých a časovo náročných zásahoch.

8.2 Organizácia Dobrovoľného hasičského zboru obce

Organizácia DHZO je vo svojej podstate jednoduchá jednostupňová, kde na čele DHZO je veliteľ ktorému sú podriadení členovia DHZO. Sídлом DHZO je hasičská zbrojnica, ktorú zriaďuje a prevádzkuje obec. Veliteľ plní pokyny obce a na úseku IZS plní pokyny HaZZ a Ministerstva vnútra SR. V rámci organizačnej štruktúry musí byť splnená minimálna požiadavka na početný stav členov DHZO. Pre kategóriu DHZO A1 je to podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) počet 1+16, A 1+16, B 1+9 a C 1+9.

8.3 Úlohy Dobrovoľného hasičského zboru obce

DHZO plní úlohy na úseku ochrany pred požiarmi (prevencia požiarov, zdolávanie požiarov, poskytovanie pomoci, vykonávanie záchranných prác, technických zásahov a evakuácie osôb). Za týmto účelom musí plniť úlohy súvisia so zabezpečením ich akcieschopnosti. Požiadavky na akcieschopnosť sa líšia v závislosti od kategórie DHZO. Vo všeobecnosti sú požiadavky na akcieschopnosť hasičskej jednotky podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) absolvovanie základnej prípravy všetkými členmi hasičskej jednotky, absolvovanie špecializovanej prípravy, zdravotná spôsobilosť všetkých členov hasičskej jednotky, vybavenie členov hasičskej jednotky osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami na základe hodnotenia zdravotných rizík a kategorizácie prác, dodržiavanie počtov a funkčného zloženia členov hasičskej jednotky, dodržiavanie vybavenosti hasičskej jednotky hasičskou technikou, dodržiavanie vybavenosti hasičskej jednotky **autonómnymi dýchacími prístrojmi** (iba A1), vybavenie hasičskej techniky vozidlou rádiostanicou a určeným počtom prenosných rádiostaníc, a disponovanie v čase zásahu hasičov jednoduchými vecnými prostriedkami, základným žienijným materiálom, napríklad lopaty, motykosekery a pod.

Na zabezpečenie plnenia úloh DHZO zriaďuje podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) odborné služby. Odbornou službou sa rozumie strojná služba a spojovacia služba.

8.3.1 Strojná služba

Strojná služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) úlohy súvisiace so zabezpečovaním akcieschopnosti hasičskej techniky a vecných prostriedkov. Zabezpečuje prevádzkyschopný stav hasičskej techniky a vecných prostriedkov, údržbu, opravu a kontrolu technického stavu hasičskej techniky a vecných prostriedkov, dokumentáciu a evidenciu o prevádzke, údržbe, opravách a o kontrole technického stavu hasičskej techniky a vecných prostriedkov. Strojná služba ďalej zabezpečuje kvapalné palivá, mastiace a iné prevádzkové hmoty, hasiace látky, náhradné dielce a vecné prostriedky. Vykonáva odbornú prípravu obsluhovateľov a používateľov hasičskej techniky a vecných prostriedkov s dôrazom na identifikáciu poruchových stavov hasičskej techniky. Zabezpečuje kondičné jazdy a overovacie jazdy hasičskej techniky, predkladanie návrhov na obmenu a dopĺňanie hasičskej techniky a vecných prostriedkov.

8.3.2 Spojovacia služba

Spojovacia služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) úlohy súvisiace s prenosom a s príjmom správ a automatizovaným systémom podpory riadenia a spracúvania informácií v hasičských jednotkách. Spojovacia služba zabezpečuje spojenie medzi hasičskými jednotkami a spolupracujúcimi špeciálnymi službami pri ohlásení udalosti, počas výjazdu hasičskej jednotky na miesto ohlásenej udalosti alebo na miesto zásahu.

8.4 Úlohy Dobrovoľného hasičského zboru obce na úseku integrovaného záchranného systému

Zásahová činnosť DHZO sa líši od kategórie do ktorej je zaradený. DHZO kategórie A1 a A v rámci svojej zásahovej činnosti plní úlohy pozostávajúce z vykonania prvotného zásahu pri menších požiaroch, jednoduchých technických zásahoch pri dopravných nehodách motorových vozidiel, zasahovanie pri nežiaducich udalostiach, napríklad veterné a snehové kalamity, povodne, vykonávanie jednoduchých zásahov spojených so záchranou osôb v rámci súčinnosti so ZZS, vykonanie spoločného zásahu s HaZZ a poskytovanie podporných činností pre HaZZ. Rozdielom je, že jednotky DHZO kategórie A1 môžu vykonávať činnosti v nedýchatel'nom prostredí, pretože majú vo svojej výbave autonómne dýchacie prístroje.

DHZO kategórie B v rámci svojej zásahovej činnosti plní úlohy pozostávajúce zo zabezpečenia diaľkovej dopravy vody pomocou cisternovej automobilovej striekačky, tvorenie

hadicového vedenia, tylové zabezpečenie hasičských jednotiek a vykonávanie jednoduchých likvidačných prác.

DHZO kategórie C v rámci svojej zásahovej činnosti plní úlohy pozostávajúce zo zabezpečenia diaľkovej dopravy vody, tylové zabezpečenie hasičských jednotiek a poskytovanie pomoci v oblastiach pri dlhotrvajúcich a zložitejších zásahoch.

8.4.1 Povolávanie na zásah

DHZO nemá zriadenú samostatnú linku tiesňového volania. Povolávanie jednotky DHZO na zásah je v kompetencii operačného strediska HaZZ alebo koordinačného strediska IZS. Operátor alebo operačný dôstojník operačného strediska môže vydať pokyn na výjazd jednotky DHZO na základe príjmu z tiesňového volania alebo na základe požiadavky veliteľa zásahu z HaZZ o súčinnosť jednotky DHZO. Na nepretržitý príjem hlásení o vzniku požiarov a nežiaducich udalostí má DHZO zriadenú ohlasovňa požiarov.

Dôležitou podmienkou ktorú musí DHZO dodržať po prijatí pokynu na vykonanie zásahu je čas výjazdu a minimálny počet členov na výjazd, ktorý je odlišný na základe kategórie DHZO. Pre kategóriu **A1 a A** je to počet **1 + 3 do desiatich minút** a od vyžiadania pomoci operačným strediskom sa musí do troch hodín dostať do hasičskej zbrojnice 66 % členov hasičskej jednotky. Pre kategóriu **B a C** sa musí **do dvoch hodín** dostať na hasičskú zbrojnicu do pohotovosti družstvo **1 + 3**, čas výjazdu v pohotovosti je do desiatich minút. Od vyžiadania pomoci operačným strediskom sa musí do troch hodín dostať do hasičskej zbrojnice 66 % členov hasičskej jednotky.

8.4.2 Zásahová technika

DHZO disponuje v menšej miere obdobným technickým vybavením ako HaZZ keďže sú profilovaný na jednoduché typy zásahov. V rámci zásahovej činnosti sa riadia rovnakou metodikou. Medzi najčastejšie používanú hasičskú techniku ktorú majú DHZO k dispozícii na okamžitý výjazd môžeme zaradiť CAS 32 TATRA 148, CAS 32 TATRA 815, CAS 15 Iveco Daily, rôzne spektrum prenosných motorových striekačiek kde medzi najpoužívanejšie môžeme zaradiť PS-12 a v poslednej dobe široko distribuovaných protipovodňových príviesný vozíkov s technikou na zvládanie povodní.

Cisternová automobilová striekačka CAS 32 - T 148 (obr. 32) patrí medzi najstaršie technické prostriedky využívané jednotkami DHZO. Aj napriek staršej konštrukcii vyvinutej v roku 1961 je vozidlo stále uplatniteľné pri zásahoch vďaka výbornej priechodnosti terénom, zásoby vody až 6600 l a výkonnému čerpadlu robí z vozidla účinný prostriedok napr. na hasenie lesných požiarov.

Obr. 32 CAS 32 TATRA 148
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Cisternová automobilová striekačka CAS 32-TATRA 815 6x6 PR 2 (obr. 33) sa radí medzi ťažké hasičské automobily s výbornou priechodnosťou v sťaženom teréne s objemom nádrže na vodu až 9000 l a 400 l pre penidlo. Vďaka svojej výbave sa jedná o výborný prostriedok pre diaľkovú dopravu vody, hasenie lesných požiarov alebo rôzne ďalšie zásahy vyžadujúce si veľkú zásobu vody.

Obr. 33 CAS 32-TATRA 815
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Iveco Daily 70C15 (obr. 34) je všestranný hasičský automobil určený na vykonávanie rôznych typov jednoduchých zásahov. Je určený na prepravu jednotky DHZO o počte maximálne 1+5.

Obr. 34 Iveco Daily
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Protipovodňových príviesný vozík (obr. 35) obsahuje protipovodňový balík prvej pomoci určený pre obce. Obsahuje kalové čerpadlo, generátor elektrickej energie, prenosné osvetlenie, povodňové bariéry, elektrické kalové čerpadlo, plávajúce čerpadlo a set náradia.

Obr. 11 Protipovodňový príviesný vozík a Iveco Daily
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#) a <https://www.nitrianskepravno.sk/>)

Okrem vyššie spomínanej najčastejšie používanej techniky, DHZO majú vo svojej výbave aj široké spektrum špeciálnej techniky, ktoré sú často jedinečné a nepoužívajú sa nikde inde vo svete.

8.5 Dobrovoľný hasičský zbor špeciál

Dobrovoľný hasičský zbor špeciál (DHZ špeciál) je osobitou kategóriou DHZ, ktorú je možné nasadiť v rámci IZS na zdoľávanie mimoriadnej udalosti. Podľa charakteru plánovaného nasadenia a úloh, môže byť zaradený do kategórie špeciál ľahký, špeciál ťažký a logistický špeciál. Žiadosť o zaradenie do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov podáva DHZ špeciál ministerstvu. Minimálne početné stavy, funkčné obsadenie a minimálne materiálo-technické vybavenie dobrovoľného hasičského zboru špeciál posudzuje ministerstvo podľa charakteru plánovaného nasadenia a typu špeciálnej techniky, ktorou dobrovoľný hasičský zbor špeciál disponuje.

Kategória špeciál ľahký poskytuje pomoc v odľahlých a neprístupných horských oblastiach alebo v prírodnom prostredí a na vodných plochách. Kategória špeciál ťažký poskytuje pomoc pri rozsiahlych, zložitých a časovo náročných zásahoch špeciálnou hasičskou technikou. Kategória logistický špeciál logisticky podporuje hasičské jednotky a ohrozené obyvateľstvo počas zásahu hasičskej jednotky pri zabezpečovaní núdzového stravovania a ubytovania v rámci humanitárnej pomoci.

Medzi špeciálnu techniku ktorou disponuje DHZ špeciál Pole môžeme zaradiť pásovú techniku ktorou je jedinečný BVP-1 CAS 15 a PTS 10 (obr. 36). Pásové vozidlo BVP-1 je upravené na hasičský špeciál určený na hasenie požiarov v ťažko prístupnom teréne s nádržou na 3700 l vody, čerpadlom o výkone $1500 \text{ l} \cdot \text{min}^{-1}$ a diaľkovo ovládanou lafetovou prúdnicou.

Obr. 126 BVP-1 CAS 15 a PTS 10
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Výjazd DHZ špeciál s požadovanou hasičskou technikou od vyžiadania pomoci operačným strediskom musí prebehnúť do dvoch hodín pričom sa musí zabezpečiť sebestačnosť pri zásahu najmenej 72 hodín.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1]. [Vyhláška MV SR č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách](#)
- [2]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)
- [3]. [Zákon NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Ako prebieha zriaďovanie DHZO?](#)
2. [Aké kategórie DHZO rozoznávame a akú zásahovú činnosť môžu vykonávať?](#)
3. [Aké služby zriaďuje DHZO?](#)
4. [Ako prebieha povolávanie jednotiek DHZO na zásah?](#)
5. [Akou technikou sú najčastejšie vybavené DHZO?](#)

9. Závodné hasičské útvary a závodné hasičské zbory

Východiskovými právnymi predpismi upravujúcimi oblasť zriaďovania, úloh a poslania závodných hasičských útvarov (ďalej len „ZHÚ“) a závodný hasičský zbor (ďalej len „ZHZ“) sú [zákon NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi](#) a [vyhláška Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách](#). ZHZ a ZHÚ plnia v rámci svojej pôsobnosti podobné úlohy ako HaZZ. ZHÚ a ZHZ podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patria medzi ostatné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizáciou závodných hasičských útvarov a závodných hasičských zborov, ich vytváraním a zásahovými činnosťami, ktoré môžu vykonávať.

9.1 Zriaďovanie Závodného hasičského útvaru a závodného hasičského zboru

Zriaďovanie ZHÚ a ZHZ je v kompetencii právnickej osoby a fyzickej osoby-podnikateľa pričom dohľad nad ich vytváraním má v pôsobnosti HaZZ. Právnická osoba a fyzická osoba-podnikateľ môže podľa [zákona NR SR č. 314/2001 Z. z.](#) zriaďiť ZHÚ na ochranu svojich objektov alebo na poskytovanie služieb. Ak to charakter objektov vyžaduje, môže byť ZHÚ zriadený už počas výstavby. O povinnosti zriaďiť ZHÚ môže rozhodnúť aj krajské riaditeľstvo HaZZ na základe analýzy nebezpečenstva vzniku požiaru v objektoch právnickej osoby a fyzickej osoby-podnikateľa. Krajské riaditeľstvo HaZZ v rozhodnutí zároveň určí minimálny počet zamestnancov a základné materiálno-technické vybavenie ZHÚ.

Právnická osoba a fyzická osoba-podnikateľ zriaďuje ZHZ na ochranu svojho majetku v prípade, ak sa nevyžaduje zriadenie ZHÚ a na vykonanie zásahu nepostačuje zriadenie protipožiarnej hliadky. O povinnosti zriaďiť ZHZ môže rozhodnúť aj krajské riaditeľstvo HaZZ na základe analýzy nebezpečenstva vzniku požiaru v objektoch právnickej osoby a fyzickej osoby-podnikateľa. Krajské riaditeľstvo HaZZ v rozhodnutí zároveň určí minimálny počet členov a základné materiálno-technické vybavenie ZHZ.

Zriadenie hasičskej jednotky právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa sa nevyžaduje, ak na základe písomnej dohody medzi právnickými osobami alebo fyzickými osobami-podnikateľmi hasičská jednotka jednej zo zmluvných strán bude plniť jej úlohy aj pre ostatné zmluvné strany. Na platnosť takejto dohody je potrebný súhlas krajského riaditeľstva HaZZ. Právnická osoba a fyzická osoba-podnikateľ môže zrušiť hasičskú jednotku alebo znížiť

početný stav jej zamestnancov alebo členov iba po predchádzajúcom súhlase krajského riaditeľstva HaZZ.

9.1.1 Analýza nebezpečenstva vzniku požiaru

Analýzu nebezpečenstva vzniku požiaru podľa vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z. spracúva právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ na základe rozhodnutia krajského riaditeľstva HaZZ. Výsledkom analýzy je **posúdenie** (nebezpečenstva vzniku požiarov v objektoch alebo v priestoroch právnickej osoby a fyzickej osoby-podnikateľa podmienok vykonania účinného zásahu a evakuácie osôb a majetku, vybavenia požiarneho úseku, objektu alebo priestoru požiarными zariadeniami, posúdenie výdatnosti zdrojov vody na hasenie požiaru a ochladzovanie) a **určenie** (najväčšej plochy predpokladaného požiaru výpočtom, prevereného času dojazdu prvých posilových hasičských jednotiek, potrebného množstva a druhu hasiacej látky na zdolávanie požiaru a na ochladzovanie, minimálneho početného stavu hasičskej jednotky potrebného na účinné zdolanie predpokladaného požiaru, požiadavky na jej materiálno-technické vybavenie, najkratšieho času na vykonanie účinného zásahu pri predpokladanom požiaru).

9.1.2 Zriaďovanie závodného hasičského útvaru

ZHÚ zriaďuje právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) na základe rozhodnutia krajského riaditeľstva HaZZ vtedy, ak je potrebné **vykonať účinný zásah do 5 minút** od ohlásenia požiaru ohlasovními požiarov alebo operačnému pracovisku alebo najneskôr do polovice prvej fázy rozvoja požiaru.

Ak z analýzy vyplynie potreba zabezpečiť dodávku najmenej $600 \text{ l} \cdot \text{min}^{-1}$ hasiacej látky vrátane peny alebo použitie halónových hasiacich látok alebo hasiaceho prášku.

Ak sa zabezpečuje okrem hasiacich látok aj dodávka vody na ochladzovanie otvorených technologických konštrukcií alebo ďalších objektov a na zabránenie prenosu požiaru na susedné objekty, požiarne úseky alebo priestory.

Zdolávanie požiaru je zložité a zároveň treba ohrozené osoby evakuovať nielen vybudovanými únikovými cestami, ale aj náhradnými spôsobmi evakuácie, napríklad zásahovou špeciálnou hasičskou technikou, alebo sa vyžaduje dostatočné množstvo špeciálnej hasiacej látky (penotvorný roztok, prášok a podobne).

Je nevyhnutné vykonávať zásah fyzicky zdatnými, odborne pripravenými a zdravotne spôsobilými zamestnancami hasičskej jednotky a na ich ochranu povrchu tela sú potrebné

osobné ochranné pracovné prostriedky na ochranu dýchacích ciest pred účinkami tepelného žiarenia, rádioaktívneho spadu alebo chemických látok a biologických materiálov.

9.1.3 Zriadenie závodného hasičského zboru

ZHZ zriaďuje právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) na základe rozhodnutia krajského riaditeľstva vtedy, ak treba vykonať **účinný zásah do 10 minút** od ohlásenia požiaru ohlasovni požiarov alebo vykonať zásah na konci prvej fázy rozvoja požiaru.

Ak z analýzy vyplynie potreba zabezpečiť zásahovou základnou hasičskou technikou dodávku najmenej $400 \text{ l} \cdot \text{min}^{-1}$ hasiacej látky.

Zdolávanie požiaru sa vykonáva v menej zložitých podmienkach a evakuácia ohrozených osôb sa vykonáva po stavebne riešených únikových cestách podľa požiarneho evakuačného plánu so sprievodom člena hasičskej jednotky, na vykonanie zásahu nie je potrebná zásahová špeciálna hasičská technika a vybudované požiarne zariadenia zabezpečia, že požiar sa nerozšíri na susedné objekty, požiarne úseky alebo priestory.

Sú v objektoch s vysokým požiarным rizikom inštalované požiarne zariadenia (napríklad elektrická požiarne signalizácia a stabilné hasiace zariadenie).

Na zdolanie požiaru sa nevyžadujú špeciálne druhy hasiacich látok (penotvorný roztok, prášok a podobne) a ani osobné ochranné pracovné prostriedky na ochranu celého povrchu tela,

Ak treba vykonať zásah s odborne pripravenými členmi hasičskej jednotky.

9.2 Organizácia Závodného hasičského útvaru a Závodného hasičského zboru

Hlavným rozdielom medzi ZHÚ a ZHZ je, že **zamestnanci ZHÚ** vykonávajú činnosti na úseku ZHÚ ako svoje zamestnanie a v rámci podniku, ktorý zriadil ZHÚ, neplnia žiadne iné funkcie a ani nevykonávajú žiadnu inú činnosť. Zatiaľ čo **členovia ZHZ** vykonávajú činnosti na úseku ZHZ len ako svoju doplnkovú pracovnú náplň.

Základnou organizačnou zložkou ZHÚ a ZHZ je družstvo. Družstvo tvorí veliteľ a ďalšie tri až osem osôb. 2 alebo 3 družstvá jednej zmeny tvoria čatu. Zamestnanci právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa zaradení do hasičskej jednotky ZHÚ sa zaraďujú do funkcií hasič, hasič záchranár, technik-strojník, operátor operačného pracoviska alebo ohlasovne požiarov, hasič záchranár špecialista, veliteľ družstva, technik špecialista odbornej služby, veliteľ čaty, vedúci technik špecialista, veliteľ zmeny, veliteľ stanice, vedúci oddelenia, operačný dôstojník, zástupca veliteľa jednotky a veliteľ jednotky.

Členovia hasičskej jednotky právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa zaradení do hasičskej jednotky ZHZ sa zaraďujú do funkcií hasič, starší hasič, technik-strojník, veliteľ družstva, technik špecialista odbornej služby a veliteľ jednotky.

Nepretržitý výkon služby v ZHÚ sa organizuje na zmeny. Zmenu tvoria zamestnanci zaradení na operačnom pracovisku alebo v ohlasovni požiarov a najmenej jedného družstva. Službu na operačnom pracovisku alebo v ohlasovni požiarov vykonávajú zamestnanci právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa zaradení v závodnom hasičskom útvere. Striedanie zmien sa vykonáva za súčasnej prítomnosti zamestnancov, ktorí službu končia a ktorí do služby nastupujú. Pri striedaní zmien si zamestnanci vzájomne odovzdávajú nedokončené úlohy, hasičskú techniku, vecné prostriedky hasičskej jednotky a ďalšie prostriedky určené na výkon služby. Zamestnanci vykonávajú službu v zmene podľa organizačného zaradenia určeného rozpisom služieb. Veliteľ hasičskej jednotky, ktorá je zložená zo zamestnancov, má spravidla rovnomerne rozvrhnutý pracovný čas.

9.3 Úlohy Závodného hasičského útvaru a Závodného hasičského zboru

ZHÚ a ZHZ plní úlohy na úseku ochrany pred požiarimi (prevencia požiarov, zdolávanie požiarov, poskytovanie pomoci, vykonávanie záchranných prác, technických zásahov a evakuácie osôb). Za týmto účelom musí plniť úlohy súvisia so zabezpečením ich akcieschopnosti. ZHÚ a ZHZ sa považujú za akcieschopné, ak je dodržaný minimálny početný stav slúžiacej zmeny a materiálno-technické vybavenie určené v rozhodnutí krajského riaditeľstva HaZZ. Na zabezpečenie plnenia úloh ZHÚ zriaďuje podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z.](#) odbornú službu spojovaciu, protiplynovú a strojnú. Na zabezpečenie plnenia úloh ZHZ zriaďuje podľa vyhlášky Ministerstva vnútra č. 611/2006 Z. z. odbornú službu spojovaciu a strojnú.

9.3.1 Strojná služba

Strojná služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) úlohy súvisiace so zabezpečením akcieschopnosti hasičskej techniky a vecných prostriedkov. Zabezpečuje prevádzkyschopný stav hasičskej techniky a vecných prostriedkov, údržbu, opravu a kontrolu technického stavu hasičskej techniky a vecných prostriedkov, dokumentáciu a evidenciu o prevádzke, údržbe, opravách a o kontrole technického stavu hasičskej techniky a vecných prostriedkov. Strojná služba ďalej zabezpečuje kvapalnú palivá, mastiace a iné prevádzkové hmoty, hasiace látky, náhradné dielce a vecné prostriedky. Vykonáva odbornú prípravu obsluhovateľov a používateľov hasičskej techniky a vecných prostriedkov s dôrazom na identifikáciu poruchových stavov hasičskej techniky. Zabezpečuje kondičné jazdy a overovacie

jazdy hasičskej techniky, predkladanie návrhov na obmenu a dopĺňanie hasičskej techniky a vecných prostriedkov.

9.3.2 Protiplynová služba

Protiplynová služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) chemicko-technické úlohy súvisiace s ochranou členov hasičskej jednotky pri zásahu v nedýchateľnom a zdravíu škodlivom prostredí a pri manipulácii s chemickými, rádioaktívnymi a biologickými nebezpečnými látkami, ktoré spôsobujú ohrozenie životného prostredia. Protiplynová služba vykonáva chemickú analýzu ovzdušia z hľadiska koncentrácie nebezpečných látok a určenia druhu nebezpečenstva v zásahovom priestore. Služba navrhuje spôsob a rozsah ochrany zamestnancov a členov pri ich nasadení v nedýchateľnom a zdravíu škodlivom prostredí, určuje pracovné postupy pri manipulácii s chemickými, rádioaktívnymi a biologickými nebezpečnými látkami pri ochrane životného prostredia, vykonáva chemickú a radiačnú dekontamináciu a dezinfekciu hasičskej techniky a vecných prostriedkov po skončení zásahu, ako aj osobných ochranných pracovných prostriedkov použitých zamestnancami alebo členmi v prostredí s výskytom nebezpečnej látky a opätovnú kontrolu funkčnej schopnosti použitých prostriedkov protiplynovej služby.

9.3.3 Spojovacia služba

Spojovacia služba plní v zmysle [vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z. z.](#) úlohy súvisiace s prenosom a s príjmom správ a automatizovaným systémom podpory riadenia a spracúvania informácií v hasičských jednotkách. Spojovacia služba zabezpečuje spojenie medzi hasičskými jednotkami a spolupracujúcimi špeciálnymi službami pri ohlásení udalosti, počas výjazdu hasičskej jednotky na miesto ohlásenej udalosti alebo na miesto zásahu.

9.4 Úlohy Závodného hasičského útvaru a Závodného hasičského zboru na úseku integrovaného záchranného systému

ZHÚ a ZHZ vykonáva zásahovú činnosť spravidla na svojom zásahovom území, ktorým je priestor podniku, pre ktorý svoju činnosť vykonávajú. Medzi najväčšie ZHÚ na Slovensku môžeme zaradiť ZHÚ Slovnaft, ZHÚ US Steel Košice, ZHÚ KIA Motors Žilina, ZHÚ Transpetrol alebo ZHÚ Duslo Šaľa.

Sily a prostriedky predovšetkým ZHÚ môžu byť v rámci IZS využité aj mimo ich zásahového obvodu a to na zvládanie následkov rôznych typov mimoriadnych udalostí, nesmie však byť pri tom ohrozená bezpečnosť podniku, pre ktorý prioritne vykonávajú svoje úlohy.

9.4.1 Povolávanie na zásah

ZHÚ a ZHZ nemajú zriadenú linku tiesňového volania. Nepretržitý príjem hlásení o vzniku požiarov a nežiaducich udalostí zabezpečuje ohlasovňa požiarov (operačné pracovisko) ZHÚ a ZHZ. Operačné pracovisko zriaďuje v ZHÚ právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ, ohlasovňu požiarov zriaďuje ZHZ právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa. Ohlasovňa požiarov alebo operačné pracovisko hasičskej jednotky zabezpečuje nepretržitý príjem hlásení o vzniku požiarov alebo nežiaducich udalostí spravidla zo svojho zásahového obvodu alebo od operačného strediska HaZZ poprípade koordinačného strediska IZS. Zabezpečuje vyhlasovanie poplachu, zabezpečuje prenos správ, informácií a požiadaviek na poskytnutie pomoci územne príslušnému operačnému stredisku krajského riaditeľstva HaZZ, spracúva prehľady a zmeny aktuálneho stavu síl a prostriedkov. Zníženie akcieschopnosti hasičskej jednotky ohlasuje územne príslušnému operačnému stredisku krajského riaditeľstva HaZZ.

9.4.2 Zásahová technika

Zásahová technika ZHÚ a ZHZ je profilovaná na charakter prevádzky, pre ktorú vykonávajú svoje činnosti. Vo výbave sa môže nachádzať technika určená na veľkokapacitné hasenie penou a práškom ako je napr. KHA 60MB Actros 2648 (obr. 37) v výzbroji ZHÚ Slovnaft s objemom hasiacich látok 2 000 l vody, 2 000 l penidla a 2 000 kg prášku, s hasiacim ramenom, prispôsobený na zber nebezpečných látok, hasenie pomocou plynov. Okrem toho špeciálna výšková technika a pod.

Obr. 137 KHA 60MB Actros 2648
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Na druhej strane nemusia mať vo svojej výbave techniku, ktorej technické vybavenie je určené na zásahy pri dopravných nehodách, povodniach a pod. Práve kvôli takejto profilácii

nemôžu byť hlavne ZHÚ nasadzované v rámci IZS na riešenie všetkých typov mimoriadnych udalostí.

Okrem hasičskej techniky majú ZHÚ a ZHZ vo všeobecnosti vo svojej výbave vecné prostriedky, osobné ochranné pracovné prostriedky, prostriedky na poskytovanie prvej pomoci, prostriedky na likvidáciu požiaru alebo úniku nebezpečnej látky, rádiové a ostatné telekomunikačné zariadenia, hasiace látky, dekontaminačné látky a sorpčné látky.

Hasičská technika vo vybavení hasičskej jednotky je zaradená do pohotovosti na použitie pri likvidácii požiarov a iných mimoriadnych udalostí. V prípade potreby sa môže použiť aj na vykonávanie odbornej prípravy alebo na zabezpečenie činností so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, ak nedôjde k zníženiu jej akcieschopnosti.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1].[Vyhláška MV SR č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách](#)
- [2].[Zákon NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi](#)
- [3].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Kto a na základe čoho zriaďuje ZHÚ a ZHZ?](#)
2. [Definujte rozdiely medzi ZHÚ a ZHZ.](#)
3. [Aké úlohy v rámci zásahovej činnosti vykonáva ZHÚ a ZHZ?](#)
4. [Ktoré odborné služby zriaďuje ZHÚ.](#)
5. [Ako prebieha v ZHÚ povolávanie na zásah?](#)

10. Jednotky civilnej ochrany

Jednotky civilnej ochrany (CO) sú definované v [zákone NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva](#) a [vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany](#). Jednotky CO plnia úlohy v rámci záchranných a pomocných prác v prípade vzniku mimoriadnej udalosti a podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patria medzi ostatné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizáciou Jednotiek civilnej ochrany, ich vytváraním a úlohami ktoré môžu plniť v prípade vzniku mimoriadnej udalosti.

10.1 Organizácia Jednotiek civilnej ochrany

Jednotky CO v rámci záchranných zložiek SR majú špecifické postavenie, pretože nemajú presne stanovených členov a úlohy, ktoré môžu vykonávať. V praxi to znamená, že k vytváraniu jednotiek CO dochádza až v prípade vzniku mimoriadnej udalosti takého rozsahu, ktorú záchranné zložky IZS a ich stály stav nedokáže zvládnuť bez ďalšej materiálnej a personálnej pomoci. [Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 523/2006 Z. z.](#) nedefinuje jasne pojem jednotky CO a ani kto je jej členom.

Jednotkou CO sa rozumie organizovaná skupina osôb, odborne pripravená a materiálne vybavená na plnenie úloh CO. Môžu byť vytvárané dvoma spôsobmi za pomoci dobrovoľníkov alebo nariadením takúto jednotku zorganizovať.

Vytvorenie jednotky CO môže nariadiť obvodný úrad právnickej osobe a fyzickej osobe podnikateľovi, ktorých činnosť a technika je uplatniteľná v rámci riešenia a odstraňovania následkov mimoriadnej udalosti.

História zvládania mimoriadnych udalostí ukázala, že v prípade mimoriadnej udalosti veľkého rozsahu sa prejavuje spolupatričnosť medzi obyvateľmi, pričom viacerí sú ochotní pomáhať a spolupodieľať sa na riešení vzniknutej situácie. Aby nedochádzalo k dezorganizácii medzi dobrovoľníkmi, ktorí majú rozličné schopnosti a kvalifikáciu na rôzne práce, môžu byť z nich vytvorené jednotky CO.

Najlepšie využiteľné sú hlavne jednotky Dobrovoľnej civilnej ochrany, ktoré sú už zaškolené na vykonávanie rôznych činností, medzi ktoré patrí najmä pomoc pri pátraní po nezvestných osobách, pri likvidácii následkov živelných pohrôm, vykonávanie dezinfekcie zariadení a technická pomoc (odčerpávanie vody) pri povodniach a privalových dažďoch.

Aby bola zabezpečená organizácia jednotiek CO, musia mať určitú štruktúru a velenie, ktoré podlieha Ministerstvu vnútra ako riadiacemu orgánu pre zvládanie mimoriadnej udalosti veľkého rozsahu. Organizačnú štruktúru vytvorenej jednotky CO definuje [vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 523/2006 Z. z.](#), podľa ktorej sa jednotky CO členia na **štáb** a na **odborné jednotky CO**. Odborné jednotky CO sa vytvárajú ako **záchranné jednotky CO**, **špeciálne jednotky CO** a jednotky CO na činnosť **evakuačných zariadení CO**. Záchranné jednotky CO možno združovať do **spoločnej záchrannej jednotky CO** s možnosťou vykonávania záchranných prác aj mimo územného obvodu obvodného úradu. Spoločná jednotka sa vytvára s využitím personálnych, materiálnych a technických zdrojov nachádzajúcich sa v územnom obvode obvodného úradu.

Či už sa jedná o vytváranie jednotky CO z dobrovoľníkov alebo je jej zriadenie prikázané, prihliada sa na počet a kvalifikačné zloženie možných budúcich členov jednotky CO, možnosti využiť existujúci materiál umožňujúci vykonávanie činnosti, závery z analýzy územia, opatrenia spojené so zabezpečením plánu ochrany obyvateľstva a opatrenia spojené so zabezpečovaním plánu poskytovania pomoci. Veliteľ, členovia veliteľstva a spoločnej jednotky, vedúci a členovia jednotky civilnej ochrany sa do funkcií určujú spravidla podľa odborností zabezpečujúcich odbornú a technickú spôsobilosť na splnenie plánovaných úloh.

10.2 Úlohy Jednotiek civilnej ochrany na úseku integrovaného záchranného systému

Jednotky CO plnia v rámci mimoriadnych udalostí predovšetkým podpornú funkciu pre základné záchranné zložky IZS. Základom je, že nevykonávajú svoju činnosť s nasadením vlastného života a to s minimalizovaním rizika ohrozenia života a zdravia nasadených osôb.

10.2.1 Záchranné jednotky CO

Záchranné jednotky podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 523/2006 Z. z.](#) vyhládávajú zavalené osoby, vytvárajú priechody a prejazdy na zavalených komunikáciách, podieľajú sa na vykonávaní technických opatrení na zamedzenie vzniku následných škôd, podieľajú sa na záchrane postihnutých a ohrozených osôb pri povodniach, podieľajú sa na vyhládaní postihnutých osôb, sústreďujú postihnuté osoby a podieľajú sa na zabezpečení ich odsunu do určeného zdravotníckeho zariadenia na poskytnutie lekárskej pomoci, podieľajú sa na vytváraní podmienok na prežitie postihnutých a ohrozených osôb, podieľajú sa na zabezpečovaní prísunu vody určenej na ľudskú spotrebu, na príprave a výdaji stravy, na zabezpečovaní núdzového ubytovania ohrozených a postihnutých osôb, na vydávaní šatstva, obuvi, ochranných prostriedkov a základných hygienických potrieb.

10.2.2 Špeciálne jednotky CO

Špeciálne jednotky podľa [vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 523/2006 Z. z.](#) vykonávajú špeciálne očisty na odstránenie alebo zníženie úrovne kontamináciu povrchu tela osôb, materiálu a techniky nebezpečnými látkami, pričom činnosť vykonáva v kontrolnom a roztrieďovacom stanovišti, na ploche na hygienickú očistu, na ploche na dekontamináciu odevov, na ploche na dekontamináciu dopravných prostriedkov, na ploche na dekontamináciu drobnej techniky a náradia, na ploche na odloženie kontaminovaného materiálu a v zhromaždisku.

V chemickom laboratóriu uskutočňuje laboratórnu kontrolu vzoriek, najmä kontaminovanej zeminy, vody, porastov, potravín, krmív a iného materiálu. Vyhodnocuje výsledky laboratórnej kontroly vzoriek a pripravuje návrhy na vykonanie hygienickej očisty osôb, dekontaminácie materiálu, techniky, terénu, komunikácií a budov.

10.2.3 Jednotka CO na činnosť evakuačných zariadení

Jednotka CO na činnosť evakuačných zariadení realizuje opatrenia určené na vykonávanie evakuácie z ohrozených priestorov.

10.2.4 Velenie jednotiek CO

Štáb zisťuje druh a rozsah mimoriadnej udalosti, podieľa sa na vyznačovaní hranice oblasti ohrozenia, kde môžu pôsobiť následky mimoriadnej udalosti, určuje a označuje miesta na sústredenie väčšieho počtu postihnutých osôb, podieľa sa na zisťovaní stavu a priechodnosti pozemných komunikácií a ich použiteľnosť pri záchranných prácach, podieľa sa na zisťovaní charakteru a rozsahu rozrušenia budov, rozvodných sietí a pozemných komunikácií, organizuje spojenie, materiálne a technické zabezpečenie záchranných prác, stravovanie, zásobovanie a odpočinok jednotiek.

Jednotky CO v mieste záchranných prác riadi veliteľ jednotky CO osobne s využitím veliteľstva (štábu). Veliteľ jednotky CO určuje úlohy a riadi jemu podriadenú jednotku CO a zodpovedá za využitie vecných prostriedkov pri záchranných a odborných prácach.

Osoby určené do jednotky civilnej ochrany vo svojej činnosti sú priamo podriadené príkazom svojho veliteľa alebo vedúceho a na základe príkazu vykonávajú záchranné práce v priestore mimoriadnej udalosti. Pri činnosti v nebezpečnom priestore sa riadia bezpečnostnými predpismi a normami určenými príkazmi svojho vedúceho alebo veliteľa.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1]. [Vyhláška MV SR č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany](#)
- [2]. [Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov](#)
- [3]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizačnú štruktúru jednotiek CO?](#)
2. [Uveďte rozdelenie odborných jednotiek CO.](#)
3. [Aké úlohy plnia záchranné jednotky?](#)
4. [Aké úlohy plnia špeciálne jednotky?](#)
5. [Aká je postupnosť velenia jednotiek CO?](#)

11. Obecná polícia

Hlavným legislatívnym predpisom upravujúcim činnosť Obcej polície (ďalej len „OP“) je [zákon NR SR č. 564/1991 Z. z. o obecnej polícii](#). OP je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí. Podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) OP patrí medzi ostatné záchranné zložky IZS. V rámci IZS plní predovšetkým podpornú funkciu s cieľom zabezpečiť bezpečnosť zasahujúcich zložiek.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizáciou Obcej polície, jej zriadením a úlohami, ktoré môže plniť v prípade vzniku mimoriadnej udalosti.

11.1 Organizácia Obcej polície

Obecnú políciu zriaďuje a zrušuje obec všeobecne záväzným nariadením. Obecnú políciu podľa [zákona NR SR č. 564/1991 Z. z.](#) tvoria príslušníci OP, ktorí sú zamestnancami obce. Pri plnení úloh majú postavenie verejného činiteľa. Príslušníkom OP sa môže stať len bezúhonná osoba, staršia ako 21 rokov, ktorá je telesne, duševne a odborne spôsobilá na plnenie úloh obcej polície. Organizáciu, objem mzdových prostriedkov a rozsah technických prostriedkov OP určuje obecné zastupiteľstvo s prihliadnutím na rozsah jej úloh.

Činnosť obcej polície riadi jej náčelník, ktorý organizuje prácu príslušníkov obcej OP, podáva starostovi obce správy o situácii na úseku obecných vecí verejného poriadku a o výsledkoch činnosti OP, o závažných udalostiach ho vyrozumie okamžite, spolupracuje s veliteľom príslušného útvaru PZ, orgánmi štátnej zdravotníckej správy, orgánmi ochrany životného prostredia a inými orgánmi, predkladá starostovi požiadavky na zabezpečenie činnosti obcej polície a zodpovedá za hospodárne využívanie zverených prostriedkov, zabezpečuje odborný výcvik a školenie príslušníkov OP, podáva starostovi návrhy súvisiace s pracovnoprávnymi vzťahmi príslušníkov OP a plní ďalšie úlohy podľa organizačného poriadku a pokynov starostu.

Náčelníka OP na návrh starostu vymenúva a odvoláva obecné zastupiteľstvo. Náčelníka v čase jeho neprítomnosti zastupuje ním poverený príslušník OP. V obciach, kde je to účelné, môže obecné zastupiteľstvo na návrh starostu zriadiť funkciu stáleho zástupcu náčelníka.

11.2 Úlohy Obcej polície

Úlohy OP plní v obciach, ktoré sú mestami, MP. OP podľa [zákona NR SR č. 564/1991 Z. z.](#) zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb

v obci pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobí s príslušnými útvarmi PZ pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciu a iných zabezpečovacích systémov (pulty centrálnej ochrany), dbá o ochranu životného prostredia v obci, dbá o dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach, vykonáva všeobecne záväzné nariadenia obce, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia starostu, objasňuje priestupky, ak tak ustanovuje osobitný predpis, prejednáva v blokovom konaní priestupky ustanovené osobitným predpisom a priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané porušením príkazu, zákazu alebo obmedzenia vjazdu, jazdy, odbočenia, otáčania, cúvania, zastavenia alebo státia vyplývajúceho zo všeobecnej úpravy cestnej premávky, alebo z dopravnej značky alebo dopravného zariadenia, oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti obce, oznamuje obci porušenie zákazu požitia alkoholických nápojov a iných návykových látok osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou do 18 rokov. OP taktiež plní úlohy na úseku prevencie. Obec môže vymedziť OP aj ďalšie úlohy, ak to ustanovujú osobitné zákony. OP je oprávnená využívať zvukové, obrazové alebo iné záznamy na plnenie jej úloh a na zaznamenávanie priebehu jej činnosti alebo zákroku.

11.2.1 Spolupráca obecnej polície s inými orgánmi

OP spolupracuje pri plnení svojich úloh s príslušným útvarom PZ, orgánmi štátneho odborného dozoru nad bezpečnosťou práce, s orgánmi štátnej zdravotníckej správy, orgánmi štátneho dozoru vo veciach životného prostredia, orgánmi požiarnej ochrany a s inými štátnymi orgánmi.

11.3 Úlohy Obecnej polície na úseku integrovaného záchranného systému

OP v rámci IZS plní úlohy súvisiace so zabezpečením miesta mimoriadnej udalosti, so zameraním sa na prvotnú záchranu života, zdravia a majetku, zhodnotenie závažnosti udalosti, odovzdanie čo najpodrobnejšej informácie stálej službe OP, zabránenie prístupu na miesto udalosti iným osobám, následná kontrola ich pohybu, zabezpečenie bezpečného a bezproblémového príchodu hasičských a záchranárskych vozidiel a umožnenie ich prednostného odchodu, koordinácia činnosti s hasičskými, záchrannými a inými zložkami pôsobiacimi v rámci IZS, zabezpečení miesta udalosti po ukončení zásahu jednotiek IZS, po eliminácii nebezpečenstva s cieľom zabrániť prístupu na miesto iným osobám, aby nedošlo k znehodnoteniu dôkazových materiálov.

11.3.1 Príkaz na vykonanie služobného zákroku príslušníkov Obcej polície

Príkaz na vykonanie služobného zákroku alebo preverenie oznamovaných skutočností príslušníkom OP vydáva stála služba OP na základe príjmu z tiesňového volania na čísle 159 alebo na základe žiadosti od inej zložky IZS. Stála služba OP býva zriadená len vo väčších mestách. Príjem tiesňového volania a plnenie úloh stálej služby je zabezpečené nepretržite 24 hodín denne 365 dní v roku. Úlohou stálej služby OP po prijatí tiesňového volania je zistiť od volajúceho na tiesňovú linku čo najviac informácií o udalosti, meno osoby podávajúcej správu o udalosti, jej telefónne číslo a adresu. Po získaní dostatku informácií, ktoré môžu byť priebežne doplňované a upravované, stála služba zhodnotí danú situáciu, vyberie príslušníkov OP a vydá im príkaz na vykonanie zásahu.

POUŽITÁ LITERATÚRA

[1]. [Zákon NR SR č. 564/1991 Z. z. o obecnej polícii](#)

[2]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Kto zriaďuje obecnú políciu?](#)
2. [Aké sú úlohy obecná polícia?](#)
3. [Aké činnosti vykonáva obecná polícia na úseku IZS?](#)
4. [Kto vydáva príkaz na vykonanie služobného zákroku?](#)
5. [S ktorými orgánmi spolupracuje obecná polícia?](#)

12. Slovenský Červený kríž

Právnym predpisom upravujúcim úlohy a poslanie Slovenského červeného kríža (ďalej len „SČK“) je [zákon NR SR č. 460/2007 Z. z. o Slovenskom Červenom kríži](#) a ochrane znaku a názvu Červeného kríža. SČK je slovenská pobočka Medzinárodného hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca. Medzinárodné hnutie Červeného kríža sa zrodilo z túžby poskytovať pomoc všetkým raneným na bojiskách. Červený kríž je nezávislá organizácia, národné spoločnosti pomáhajú pri humanitnej činnosti a rešpektujú zákony svojej vlastnej krajiny, zachovávajú si však svoju samostatnosť. Červený kríž má výslovne dobrovoľný charakter a upriamuje sa na poskytovanie pomoci osobám v núdzi. SČK podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) patrí medzi ostatné záchranné zložky IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s organizáciou Slovenského červeného kríža, ich vytváraním a úlohami ktoré môžu plniť v prípade vzniku mimoriadnej udalosti.

12.1 Organizácia Slovenského červeného kríža

Členstvo v SČK je podľa [zákona NR SR č. 460/2007 Z. z.](#) dobrovoľné pričom členom sa môže stať každá fyzická osoba alebo právnická osoba so sídlom na území SR, ktorá súhlasí s princípmi a poslaním Medzinárodného hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca.

Základnými organizačnými jednotkami SČK sú miestne spolky, ktoré sa združujú do územných spolkov (35). Územné spolky majú právnu subjektivitu. Najvyšším organizačným prvkom SČK je Prezídium SČK na čele s prezidentom, ktorého volí a odvoláva snem. Nižším organizačným prvkom je Najvyššia rada SČK. Najvyšším orgánom SČK je snem, ktorý zvoláva najvyššia rada najmenej raz za štyri roky.

V rozsahu ustanovenom stanovami vykonáva funkciu štatutárneho zástupcu Slovenského Červeného kríža aj generálny sekretár. Generálny sekretár je zamestnancom Slovenského Červeného kríža.

12.2 Úlohy Slovenského červeného kríža

SČK podľa [zákona NR SR č. 460/2007 Z. z.](#) v súlade so Ženevskými dohovormi a ich dodatkovými protokolmi a závermi medzinárodných konferencií Červeného kríža a Červeného polmesiaca plní v čase mieru a v čase vojny alebo vojnového stavu pôsobí ako výlučne uznaná pomocná organizácia vojenských zdravotníckych zariadení a zdravotníckych útvarov a je výhradne oprávnený pripravovať a vykonávať pomocnú vojenskú zdravotnícku službu.

Na tento účel získava, registruje, organizuje a pripravuje dobrovoľných zdravotníckych pracovníkov a zdravotníckych dobrovoľníkov SČK.

SČK sa podieľa na civilnej ochrane obyvateľstva. Spolupracuje s orgánmi štátnej správy na úseku civilnej ochrany, môže poskytovať zdravotnú, záchrannú a inú humanitárnu pomoc v prípade mimoriadnych udalostí a núdzového stavu. Ďalej spolupracuje pri organizovaní, poskytovaní a sprostredkovaní zdravotnej a záchranej pomoci a organizuje, poskytuje a sprostredkúva inú humanitárnu pomoc pri mimoriadnych udalostiach a núdzovom stave v postihnutých oblastiach aj mimo územia SR na základe výzvy alebo podnetu príslušných štátnych orgánov, ako aj na základe vlastného rozhodnutia.

Je oprávnený uskutočňovať školenie a výučbu obyvateľstva v poskytovaní prvej pomoci na základe akreditácie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, organizuje a zabezpečuje bezpríspevkové darcovstvo krvi a odber krvných produktov na diagnostické a liečebné účely na základe zmluvy s ministerstvom zdravotníctva a v súčinnosti so zdravotníckymi zariadeniami.

Pomáha orgánom štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti pri poskytovaní ďalších zdravotných a záchranných služieb, poskytuje sociálnu pomoc v spolupráci a na základe zmlúv s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a ďalšími orgánmi štátnej správy na úseku sociálnej pomoci, obcami a vyššími územnými celkami poskytuje humanitárnu starostlivosť.

Zabezpečuje pátraciu službu podľa Ženevských dohovorov a ich dodatkových protokolov a príslušných medzinárodných pravidiel. Pri plnení tejto úlohy sú PZ SR, orgány štátnej správy, obce a vyššie územné celky povinné poskytnúť SČK pomoc a potrebné informácie.

Oboznamuje obyvateľstvo so základnými princípmi Červeného kríža, so zásadami medzinárodného humanitárneho práva, šíri myšlienky mieru, mierového spolužitia, vzájomnej úcty a porozumenia medzi ľuďmi, národmi a štátmi.

Slovenský Červený kríž zabezpečuje plnenie stanovených úloh prostredníctvom svojich zamestnancov a dobrovoľníkov.

12.3 Úlohy Slovenského červeného kríža na úseku Integrovaného záchranného systému

SČK v rámci IZS pomáha riešiť vzniknutú krízovú situáciu a pomáha obetiam nešťastia. Poskytuje humanitárnu pomoc prípade mimoriadnych udalostí alebo núdzového stavu. Typ pomoci závisí od konkrétnej situácie a aktuálnych potrieb. Najčastejšie využívané typy pomoci sú záchranná (zapojenie sa do záchranných činností jednotkami humanitárnej pomoci),

materiálna (potravinová – poskytnutie potrebného materiálu, techniky, potravín, a pod.), zdravotná (zabezpečenie pitnej vody a hygieny, prevencia a ochrana v prípade epidémií), finančná (poskytnutie finančných prostriedkov na zmiernenie následkov utrpenia obetí nešťastia).

12.3.1 Žiadosť o vykonanie pomoci

SČK poskytuje spoluprácu pri organizovaní, vykonávaní a sprostredkovaní zdravotnej, záchranej pomoci a sprostredkovaní humanitárnej pomoci pri mimoriadnych udalostiach a núdzovom stave na základe výzvy alebo podnetu príslušných štátnych orgánov (napr. Ministerstva vnútra SR) ako aj na základe vlastnej iniciatívy.

Na poskytovanie zdravotnej, záchranej a humanitárnej pomoci v prípade mimoriadnej udalosti, v prípade vyhlásenia mimoriadnej situácie a v prípade potreby inej pomoci v tiesni ma SČK zriadených 15 humanitárnych jednotiek.

12.3.2 Výjazdová technika

SČK pre potreby plnenia svojich úloh disponuje rôznou technikou. Vo svojej výbave má sanitné vozidlo v prevedení Ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci (RZP) (VW T5 4 MOTION 4×4 2.5 TDI, sanitné vozidlo do horského terénu (HUMMER H3 3.7i), sanitné vozidlo do horského terénu (Nissan Pathfinder 4×4 2.5 CRDi) a štvorkolka do najťažšieho terénu (CF MOto X800) (obr. 38).

Obr. 148 Technika SČK zľava doprava Sanitné vozidlo, sanitné vozidlo do horského terénu a terénna štvorkolka

(Zdroj: <https://redcross.sk/>)

Okrem mobilnej techniky SČK má vo svojej výbave aj humanitárny prívos (obsahujúci agregát, klimatizáciu, vykurovanie, toaletu, sprchu, lôžka, stoly, stoličky, gril, osvetlenie a čistiace prostriedky) a poľnú nemocnicu zhotovenú ako nafukovací stan s kapacitou desiatich lôžok a zázemím pre personál. Poľná nemocnica môže slúžiť aj na ubytovanie s kapacitou dvadsať lôžok.

12.3.3 Vodná záchranná služba

Hlavnou aktivitou vodnej záchranej služby SČK je preventívna a záchranná činnosť na otvorených vodných plochách. Okrem preventívnych a záchranných činností vodnej záchranej služby SČK, ktoré sú zamerané predovšetkým na rekreačné využitie vodných plôch a bazénov je možné využívať členov vodnej záchranej služby SČK na záchranu ľudských životov a materiálnych hodnôt pri živelných katastrofách, predovšetkým pri záplavách.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)
- [2].[Zákon NR SR č.460/2007 Z. z. o Slovenskom Červenom kríži a ochrane znaku a názvu Červeného kríža](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizáciu SČK.](#)
2. [Aké úlohy na úseku IZS plní SČK?](#)
3. [Akou technikou disponuje SČK?](#)
4. [Aké aktivity vykonáva Vodná záchranná služba?](#)
5. [Kto môže byť členom SČK?](#)

13. Policajný zbor Slovenskej republiky

Policajný zbor Slovenskej republiky (ďalej len „PZ SR“) je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti a boja proti zločinnosti. Činnosť PZ kontroluje Národná rada Slovenskej republiky a vláda. PZ je podriadený ministrovi vnútra SR. Služby PZ a špecializované útvary riadi prezident PZ. PZ sa vo svojej činnosti riadi ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Činnosť, úlohy, organizáciu a pôsobnosť Policajného zboru upravuje [zákon NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom Zbore](#).

Oboznámiť sa s organizačnou štruktúrou Policajného zboru, pôsobnosťou a organizáciou služieb Policajného zboru, hlavnými úlohami Policajného zboru, činnosťou Policajného zboru v rámci IZS.

13.1 Organizácia Policajného zboru

Organizačná štruktúra PZ je vzhľadom k množstvu organizačných jednotiek začlenených do tohto subjektu značne zložitá. Z tohto dôvodu bude nasledujúca organizačná štruktúra podstatne zjednodušená, zameraná len na tie najdôležitejšie organizačné zložky, ktoré spolupôsobia a vykonávajú svoju činnosť v rámci IZS. PZ sa z hľadiska vertikálneho riadenia člení na Prezídium PZ, krajské a okresné riaditeľstvá PZ.

13.1.1 Prezídium Policajného zboru

V rámci Prezídia PZ z hľadiska IZS sú najdôležitejšie organizačné zložky operačný odbor, úrad kriminálnej polície a kriminalistický a expertízny ústav PZ. **Operačný odbor** sa podieľa na súčinnosti, spolupráci a koordinácii príslušných zložiek PZ s ďalšími subjektmi pôsobiacimi v rámci IZS pri vzniku, zabezpečení a likvidácii krízových situácií, udalostí a javov na celom území Slovenska. **Úrad kriminálnej polície** sa podieľa na následnom vyšetrovaní príčin a vzniku rôznych krízových situácií, udalostí a javov súvisiacich so spáchaním trestných činov v rámci svojej vecnej a miestnej príslušnosti. **Experti Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ** sa podieľajú na zisťovaní príčin vzniku krízových situácií, udalostí a javov, skúmajú stopy a vzorky z miesta udalostí, vypracovávajú odborné vyjadrenia a znalecké posudky.

13.1.2 Krajské riaditeľstvá policajného zboru

Medzi najdôležitejšie organizačné zložky z hľadiska IZS Krajských riaditeľstiev PZ sú operačný odbor, odbory poriadkovej, dopravnej a železničnej polície a odbor kriminálnej

polície. **Operačný odbor** sa podieľa na súčinnosti, spolupráci a koordinácii príslušných zložiek PZ s ďalšími subjektmi pôsobiacimi v rámci IZS pri vzniku, zabezpečení a likvidácii krízových situácií, udalostí a javov na celom území príslušného kraja. **Odbory poriadkovej, dopravnej a železničnej polície** spolupôsobia najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku, ako aj pri ochrane základných práv a slobôd. Ich činnosť spočíva hlavne v koordinácii podriadených zložiek, ich síl a prostriedkov, na celom území príslušného kraja. **Odbor kriminálnej polície** sa podieľa na následnom vyšetrowaní príčin a vzniku rôznych krízových situácií, udalostí a javov súvisiacich so spáchaním trestných činov v rámci svojej vecnej a miestnej príslušnosti na celom území príslušného kraja.

13.1.3 Okresné riaditeľstvá policajného zboru

Medzi najdôležitejšie organizačné zložky z hľadiska IZS Okresných riaditeľstiev PZ sú odbor poriadkovej polície, okresný dopravný inšpektorát a odbor kriminálnej polície. **Odbor poriadkovej polície** spolupôsobí pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku, ako aj pri ochrane základných práv a slobôd. Priamo sa podieľajú na nasadení svojich síl a prostriedkov na vzniknutých krízových situáciách, udalostiach a javoch, koordinujú nasadené sily a prostriedky z podriadených základných útvarov, ktorými sú jednotlivé **obvodné oddelenia PZ**, ako aj **oddelenie služobnej kynológie**, v rámci príslušného okresu. **Okresný dopravný inšpektorát**, spolupôsobí pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku, ako aj pri ochrane základných práv a slobôd. Priamo sa podieľa na nasadení svojich síl a prostriedkov na vzniknutých krízových situáciách, udalostiach a javoch, súvisiacich s prevádzkou motorových vozidiel na cestných komunikáciách príslušného okresu, napríklad závažných dopravných nehodách. **Odbor kriminálnej polície** sa podieľa na následnom vyšetrowaní príčin a vzniku rôznych krízových situácií, udalostí a javov súvisiacich so spáchaním trestných činov v rámci svojej vecnej a miestnej príslušnosti na celom území príslušného okresu.

13.1.4 Služby Policajného zboru

PZ sa člení na službu kriminálnej polície, finančnej polície, poriadkovej polície, dopravnej polície, železničnej polície, ochrany objektov, hraničnej a cudzineckej polície, osobitného určenia, ochrany určených osôb a inšpekčnú službu. Organizačnou súčasťou PZ je aj útvar kriminalisticko-expertíznych činností. V rámci týchto služieb vykonávajú svoju služobnú činnosť jednotliví policajti podľa svojho služobného zaradenia a špecializácie na jednotlivých organizačných zložkách Policajného zboru. Pre účely IZS sú najčastejšie nasadzovaní policajti služby poriadkovej, dopravnej, železničnej a kriminálnej polície.

13.2 Úlohy Policajného zboru

PZ plní úlohy podľa [zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore](#). V rámci IZS najdôležitejšími úlohami Policajného zboru sú spolupôsobenie pri ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku. Odhaľovanie trestných činov a zisťovanie ich páchatel'ov. Vykonávanie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania o trestných činoch. Spolupôsobenie pri zabezpečovaní verejného poriadku, ak bol porušený, robenie opatrení na jeho obnovenie. Dohliadanie na bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a spolupôsobenie pri jej riadení. Odhaľovanie priestupkov a zisťovanie ich páchatel'ov, a ak tak ustanovuje osobitný zákon, priestupky aj objasňuje a prejednáva. Vykonávanie pátrania po osobách a pátrania po veciach. Vykonávanie kriminalisticko-expertíznej a znaleckej činnosti. Dohliadanie na bezpečnosť a plynulosť železničnej dopravy v obvode železničných dráh. Podieľanie sa na zisťovaní a objasňovaní príčin ohrozovania bezpečnosti a plynulosti železničnej dopravy v obvode železničných dráh. Spolupôsobenie pri zabezpečovaní bezpečnosti železničnej prepravy jadrových materiálov, špeciálnych materiálov a zariadení v súčinnosti s prepravcom a dopravcom.

PZ plní stanovené úlohy nepretržite, s veľkým dôrazom na poskytovanie bezodkladnej pomoci pri ohrození života, zdravia občanov, ich majetku, pri ohrození životného prostredia, alebo ak hrozí nebezpečenstvo vzniku mimoriadnej udalosti, prípadne počas mimoriadnej udalosti.

13.3 Úlohy Policajného zboru v rámci integrovaného záchranného systému

Útvary PZ sú podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) jednou zo záchranných zložiek IZS, pričom v rámci plnenia svojich úloh uvedených v [zákone NR SR č. 171/1993 Z. z.](#) vykonávajú svoju činnosť. Činnosť PZ v rámci IZS pri rôznych krízových situáciách, udalostiach a javoch je možné posudzovať z hľadiska časového a to **pred** vznikom krízových situácií, udalostí alebo javov, **počas** konkrétnej krízovej situácie, udalosti alebo javu a **po** eliminácii, resp. likvidácii krízovej situácie, udalosti alebo javu.

13.3.1 Činnosť Policajného zboru pred vznikom krízových situácií

Činnosť PZ pred vznikom krízových situácií, udalostí alebo javov spočíva v preventívno-výchovnej činnosti PZ zameranej na samotnú prevenciu vzniku krízových situácií, udalostí alebo javov. Zabezpečenie dostatočných síl a prostriedkov Policajného zboru, ktoré následne pôsobia v rámci IZS. Teoretická a praktická odborná príprava síl - ľudských zdrojov PZ na fungovanie v rámci IZS, ako jednej z dôležitejších súčastí IZS. Príprava a priebežná kontrola dostatočných technických prostriedkov PZ, ich servis, pripravenosť na zásah. Nepretržitá

koordinácia, súčinnosť a spolupráca v rámci svojho podielu plnenia úloh na fungovaní a riadení IZS. Získavanie a spracovávanie informácií, ich poskytovanie jednotlivým zložkám pôsobiacim v rámci IZS.

13.3.2 Činnosť Policajného zboru počas krízovej situácie

Činnosť PZ počas krízovej situácie, udalosti alebo javu spočíva v získaní prvotnej informácie o vzniku krízovej situácie, udalosti alebo javu, táto informácia môže byť z rôznych zdrojov napríklad zo samotnej služobnej činnosti príslušníkov PZ, od občanov oznámením na tiesňovú linku 112, alebo linku 158 a pod. Nasleduje preverenie tejto prvotnej informácie hliadkou alebo hliadkami útvarov PZ, najčastejšie sú to hliadky miestne príslušných obvodných oddelení PZ. Po potvrdení vzniku krízovej situácie, udalosti alebo javu príslušníci útvarov PZ, ktorí sú v hliadkach vykonávajú nasledovné základné úkony a opatrenia.

Zabezpečenie miesta krízovej situácie, udalosti alebo javu so zameraním na prvotnú záchranu života, zdravia a majetku, ide hlavne o poskytnutie prvej pomoci zraneným osobám, prípadná záchrana majetku napríklad odtiahnutím vozidiel a pod.

Zhodnotenie závažnosti vzniknutej krízovej situácie, udalosti alebo javu, na základe tohto zhodnotenia odovzdanie čo najkomplexnejšej informácie operačnému stredisku PZ, s tým súvisí aj vlastné zhodnotenie síl a prostriedkov, či postačujú na zvládnutie situácie a plnenie úloh, ak nie, požiadajú prostredníctvom operačného strediska PZ o vyslanie posíl.

Zabezpečenie miesta vzniku krízovej situácie, udalosti alebo javu s cieľom zabrániť prístupu na miesto iným osobám, následná kontrola ich pohybu.

Zabezpečenie bezpečného a bezproblémového príchodu hasičských a záchranárskych vozidiel a umožnenie ich prednostného odchodu, napríklad u záchranárskych vozidiel s urgentnými pacientmi, u hasičských vozidiel za účelom premiestnenia, doplnenia vody, materiálu, príchod posíl a podobne.

Následná koordinácia činnosti s hasičskými, záchranými a inými zložkami pôsobiacimi v rámci IZS, ako aj so subjektmi pôsobiacimi mimo IZS, plnenie úloh stanovených napríklad veliteľom zásahu, zákroku a vykonávanie iných úkonov a opatrení, ktoré vyplynú z danej situácie.

Činnosti PZ po vzniku a počas krízovej situácie, udalosti alebo javu vykonávajú najčastejšie policajti služby poriadkovej, dopravnej a železničnej polície.

13.3.3 Činnosť Policajného zboru po eliminácii krízovej situácie

Činnosť PZ po eliminácii krízovej situácie, udalosti alebo javu spočíva v zabezpečení miesta krízovej situácie, udalosti alebo javu po ukončení zásahu jednotiek IZS, po eliminácii

nebezpečenstva s cieľom zabrániť prístupu na miesto iným osobám, aby nedošlo k znehodnoteniu miesta krízovej situácie, udalosti alebo javu, z ktorého sa stalo kriminalisticko-relevantné miesto.

Výšetrenie príčiny vzniku krízovej situácie, udalosti alebo javu, ktorú realizuje zvyčajne výjazdová skupina PZ, ktorej veliteľom je podľa vecnej a miestnej príslušnosti vyšetrovateľ služby kriminálnej polície alebo poverený príslušník služby poriadkovej, dopravnej, prípadne železničnej polície. Výjazdovú skupinu PZ na kriminalisticko-relevantné miesto vysielajú operačné stredisko PZ, ktoré je súčasťou IZS,

Činnosť výjazdovej skupiny PZ na kriminalisticko-relevantnom mieste, v tomto prípade je označené ako "miesto činu", sa riadi príslušnými postupmi uvedeným v interných normách PZ, ďalej príslušnými zákonmi a to hlavne Trestným zákonom a Trestným poriadkom.

Po vykonaní vyššie uvedených úkonov a opatrení sa činnosť PZ sústreďuje a zameriava, aby sa v súčinnosti s ďalšími zložkami IZS vykonali opatrenia na obnovenie pôvodného stavu na mieste výskytu krízovej situácie, udalosti alebo javu.

13.3.4 Výjazdová technika

Výjazdová technika PZ slúžiaca na vykonanie zásahu je prispôbená činnostiam, ktoré PZ vykonáva ako záchranná zložka IZS. Jedná sa o širokú škálu osobných automobilov technicky vybavených na zabezpečenie miesta zásahu, ďalej to sú terénne štvorkolky využiteľné pri pátraní po nezvestných osobách, policajné drony, člny a pod. V prípade potreby je možné vyžiadať nasadenie policajnej letky Leteckého útvaru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Flotilu policajnej letky tvoria 2 vrtuľníky Mi-171 (obr. 39).

Obr. 159 Policajný vrtuľník Mi-171
(Zdroj: <https://www.siaf.sk/>)

Vrtuľník je využitelný ako dopravný prostriedok pre prepravu osôb, dopravu materiálu a lebo na vyhľadávanie nezvestných.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1]. [Zákon NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov](#)
- [2]. [Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. [Popíšte organizačnú štruktúru PZ SR?](#)
2. [Aké úlohy plní PZ SR?](#)
3. [Ako môžeme rozdeliť činnosti PZ SR v rámci IZS?](#)
4. [Aké služby sú zriadené v rámci PZ?](#)
5. [Akú výjazdovú techniku používa PZ SR?](#)

14. Súčinnosť záchranných zložiek Integrovaného záchranného systému

Pri každej udalosti u ktorej zasahujú záchranné zložky integrovaného záchranného systému (IZS), musí byť určený veliteľ zásahu, ktorý zodpovedá za zvládnutie danej situácie. V prípade kedy na vykonanie zásahu a vysporiadanie sa s udalosťou je potrebná len jedna zložka IZS, je otázka velenia jednoznačná. Avšak v prípade zásahu viacerých zložiek IZS, je pre zvládnutie vzniknutej situácie vyriešenie otázky velenia zásahu kľúčové.

Prax ukázala, že skupinové velenie je pre zvládnutie udalosti ten najhorší variant. Každý zásahovej zložke by velil ich vlastný veliteľ ktorí by vzájomne nespolupracovali, poprípade vzájomná spolupráca by bola chaotická a vydávanie príkazov zdĺhavé. Preto je potrebné aby v prípade udalosti kde zasahujú viaceré zložky IZS, bol jasne stanovený veliteľ zásahu, ktorého úlohou je koordinácia záchranných zložiek IZS na mieste udalosti prostredníctvom vydávania príkazov veliteľom jednotlivých záchranných zložiek IZS.

Cieľ kapitoly

Oboznámiť sa s procesom riadenia záchranných zložiek Integrovaného záchranného systému, postupnosťou velenia, riešením mimoriadnej udalosti a úlohami záchranných zložiek v oblasti zdolávania mimoriadnej udalosti.

14.1 Diferenciácia velenia

Velenie zásahovej činnosti sa delí na operačné a operatívne velenie, pričom každé má svoje špecifické postavenie, osobu ktorá to vykonáva a úlohy ktoré plní.

14.1.1 Operačné velenie

Operačné velenie vykonáva v rámci základných záchranných zložiek a PZ SR z operačného strediska alebo z koordinačného strediska IZS operačný dôstojník, operátor tiesňovej linky alebo stála služba. Ich úlohou je zabezpečiť príjem hlásenia z linky tiesňového volania, spracovanie údajov o udalosti a vydanie príkazu jednotke IZS na uskutočnenie výjazdu k udalosti. Vo svojej pôsobnosti pomáha veliteľovi zásahu, ktorý je prítomný na mieste udalosti s organizáciou záchranných prác, zabezpečuje mu podporu, na jeho žiadosť vysiela posilové jednotky, komunikuje s operátormi a operačnými dôstojníkmi iných záchranných zložiek IZS, ktorých môže požiadať o vydanie príkazu na výjazd jednotky IZS. Počas celého trvania zásahu, je v spojení s veliteľom zásahu a udržiava s ním aktívnu komunikáciu.

Operačné strediská základných záchranných zložiek IZS a PZ SR riadia sily a prostriedky svojich zasahujúcich zložiek na príslušnom zásahovom území. V spolupráci s ďalšími

operačnými strediskami záchranných zložiek IZS a koordinačným strediskom IZS vykonávajú ústrednú koordináciu záchranných a likvidačných prác v rámci ktorej povolávajú a nasadzujú podľa potrieb veliteľa zásahu sily a prostriedky IZS. Poskytujú informačnú podporu nasadeným silám a prostriedkom, vyzumievajú kontaktné body (operačné strediská, dispečerské pracoviská a stále služby) všetkých zasahujúcich zložiek o výsledkoch laboratórnych analýz odobratých vzoriek podozrivého materiálu.

Operačné strediská a dispečerské pracoviská ostatných záchranných zložiek IZS, ako aj dispečerské pracoviská právnických alebo fyzických osôb podnikateľov, ktorých súčinnosť pri vykonávaní zásahu bola vyžiadaná, poskytujú základným záchranným zložkám IZS a vyšetrojúcim orgánom vyžiadané údaje zo svojich informačných systémov, nasadzujú na mieste mimoriadnej udalosti podľa požiadaviek koordinačného strediska IZS špeciálne prostriedky a techniku, ktorá bola vyžiadaná formou vecnej pomoci, organizujú a zabezpečujú starostlivosť o nezranené osoby pri mimoriadnej udalosti na základe výzvy koordinačného strediska IZS alebo na základe vlastných plánov, organizujú a zabezpečujú plnenie protiepidemických alebo karanténnych opatrení podľa vyžiadania.

Stála zmena Generálneho štábu Ozbrojených síl SR prijíma požiadavky o nasadenie a nasadzujú sily a prostriedky OS SR vyčlenených pre poskytnutie súčinnosti zložkám IZS v prípade vyhlásenia mimoriadnej situácie, prijíma požiadavky na nasadenie ďalších síl a prostriedkov v prípade, že sa z mimoriadnej udalosti vyvinie krízová situácia veľkého rozsahu.

14.1.2 Operatívne velenie

Operatívne velenie vykonáva priamo na mieste udalosti veliteľ zásahu, ale aj velitelia zasahujúcich zložiek IZS vyslaných na miesto udalosti. Veliteľom na mieste zásahu je vždy veliteľ záchranej zložky IZS, ktorý rieši najvážnejší problém. Vo väčšine prípadov je veliteľom zásahu veliteľ jednotky z HaZZ. Avšak existujú aj prípady, kedy velí niekto iný aj keď je prítomná jednotka HaZZ. Sú to prípady kedy sa stala udalosť v areály podniku právnickej osoby alebo fyzickej osoby podnikateľa, ktorá má zriadený ZHÚ. V takomto prípade velí veliteľ ZHÚ, pretože pozná technológiu daného podniku a nebezpečné látky, ktoré sa tam nachádzajú. Ďalším príkladom je situácia, keď je ohlásená možná prítomnosť výbušnej látky vo verejnej budove, kedy sú na miesto povolávané takmer všetky jednotky IZS. V takomto prípade zásahu velí príslušník PZ, pretože odstraňujú hlavný problém, ktorým môže byť nastražená výbušnina. Využívaní sú pyrotechnici a psovodi PZ so psami vycvičenými na vyhľadávanie výbušnín. Ostatné záchranné zložky sú pripravené v pohotovosti na zásah, poprípade pomáhajú s evakuáciou a prípadným ošetrením ranených.

Veliteľ na mieste zásahu má rozsiahle právomoci a úlohy. Riadi a koordinuje činnosť záchranných zložiek integrovaného záchranného systému veliteľ zásahu. Veliteľ zásahu koordinuje a riadi všetky vyčlenené sily a prostriedky v mieste zásahu, avšak nezasahuje do odborných činností jednotlivých záchranných zložiek. Veliteľ zásahu posúdi závažnosť situácie, určí sily a prostriedky nevyhnutné pre zásah, určí organizáciu miesta zásahu a v prípade zložitejších podmienok zriaďuje štáb veliteľa zásahu.

Podľa [zákona NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) sú všetky fyzické osoby nachádzajúce sa na mieste zásahu povinné podriaďiť sa rozhodnutiam a príkazom veliteľa zásahu alebo oprávnenej osoby, ako aj strpieť úkony, ktoré súvisia s výkonom činnosti záchranných zložiek IZS pri zásahu. Veliteľ zásahu alebo oprávnená osoba si môže vyžiadať na zásah ďalšie záchranné zložky IZS alebo požiadať o pomoc právnickej osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie a ostatné fyzické osoby, ktoré majú technické prostriedky na poskytnutie požadovanej pomoci (napr. ZHÚ alebo ZHZ).

Veliteľ zásahu je v stálom spojení s operačným dôstojníkom, s ktorým aktívne komunikuje a informuje ho o príchode na miesto udalosti, poskytuje mu prvotné informácie z prieskumu udalosti, môže ho požiadať o vyslanie posilových jednotiek v prípade že zhodnotí, že jeho sily a prostriedky sú na zvládnutie danej situácie nedostatočné, môže požiadať o súčinnosť a vyslanie jednotky inej zložky IZS, priebežne ho informuje o vykonávaných záchranných prácach, postupe činností, ukončení zásahu a návratu zásahovej jednotky na ich centrálu.

Úlohou veliteľa zásahu je zabezpečiť vykonanie úkonov nevyhnutných pre udržanie verejného poriadku, ochranu života a zdravia obyvateľov a aj príslušníkov zasahujúcich zložiek IZS. Veliteľ spolupracuje na mieste zásahu s územne príslušnými orgánmi štátnej správy a samosprávy podieľajúcich sa na odstraňovaní následkov udalosti a podľa potreby požiada o spoluprácu ďalšie kompetentné subjekty, fyzické osoby alebo právnickej osoby potrebné k riešeniu mimoriadnej udalosti.

V rámci organizácie miesta zásahu vymedzuje veliteľ zásahu nebezpečnú zónu (priestor ktorý je ohrozený následkami mimoriadnej udalosti). Veliteľ zásahu ďalej vymedzuje miesto zásahu, miesto nasadenia zložiek IZS a jeho vonkajšiu zónu. Veľkosť vonkajšej zóny v mieste mimoriadnej udalosti stanovuje veliteľ zásahu podľa konkrétnej situácie tak, aby zložky IZS mali dostatočný nástupný priestor a tylový priestor pre svoju činnosť a aby došlo k zamedzeniu prítomnosti nežiaducich osôb na mieste zásahu. Príslušníci všetkých zasahujúcich zložiek sú povinní dodržiavať režimové opatrenia určené veliteľom zásahu (napr. použitie prostriedkov individuálnej ochrany s primeraným stupňom ochrany, podstúpenie dekontaminácie, opatrenia vzťahujúce sa ku postupom vo vymedzených zónach a pod.). Režimové opatrenia v súvislosti

s pôsobením nebezpečných látok odporúča veliteľovi zásahu veliteľ zasahujúceho útvaru HaZZ, vedúci lekár, zástupca orgánu verejného zdravotníctva a KCHL CO.

Ak si to situácia na mieste zásahu vyžaduje, zriaďuje si veliteľ zásahu alebo oprávnená osoba riadiaci štáb ako svoj poradný orgán zložený zo zástupcov zasahujúcich záchranných zložiek IZS. Ako miesto kde môže veliteľ zásahu zriadiť štáb môže využiť Štábny automobil MB Arocs (obr. 40) umožňujúce vytvorenie optimálnych podmienok pre riadenie zásahu priamo z miesta mimoriadnej udalosti.

Obr. 40 Štábny automobil MB Arocs
(Zdroj: [Milan Dermek Photography](#))

Riadiaci štáb plní rozkazy veliteľa zásahu, vedie evidenciu príchodu hasičských jednotiek, rozmiestňuje ich na zásahové úseky podľa rozhodnutia veliteľa zásahu, zhromažďuje správy z prieskumu a informuje veliteľa zásahu o zmenách situácie v priebehu mimoriadnej udalosti, organizuje výkon odborných služieb HaZZ na mieste zásahu, organizuje spojenie na mieste zásahu a spojenie medzi hasičskou jednotkou a veliteľom zásahu, zabezpečuje súčinnosť s orgánmi miestnej štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy a inými právnickými osobami a fyzickými osobami – podnikateľmi, zabezpečujúcimi špeciálne služby, zabezpečuje dostatočné množstvo ochranných nápojov pre pitný režim a stravovanie, vedie dokumentáciu a prehľad o silách a prostriedkoch, o ich rozmiestnení a nasadení, o postupe prác na mieste zásahu, o prestávkach na vynútený odpočinok z dôvodu nadmerného fyzického zaťaženia organizmu a o systéme striedania v zásahových skupinách, vyhodnocuje informácie o možnosti ohrozenia života alebo v celkovom kontexte vývoja situácie a informuje o tom veliteľa zásahu, zabezpečuje potrebnú starostlivosť o evakuované osoby, spolupodieľa sa na zabezpečení potrebnej starostlivosti o osoby umiestnené do karantény, zhromažďuje informácie potrebné na vypracovanie správy o zásahu a o príčine a následkoch vzniku mimoriadne udalosti, zabezpečuje podľa potrieb a možností spracúvanie fotodokumentácie alebo videozáznamu miesta udalosti a priebehu záchranných prác.

14.2 Mimoriadna udalosť

Mimoriadna udalosť predstavuje najväčší nápor na zvládnutie účinného zásahu po organizačnej stránke, pretože si vždy vyžaduje súčinnosť viacerých zložiek IZS. Mimoriadnu udalosť definuje [zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva](#) ako živelnú pohromu, haváriu, katastrofu, ohrozenie verejného zdravia alebo teroristický útok.

Živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok.

Havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok.

Katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie.

14.2.1 Riešenie mimoriadnej udalosti

Aj napriek rôznorodosti mimoriadnych udalostí majú všetky udalosti určitú skupinu spoločných znakov. Mimoriadna udalosť je charakteristická tým, že v čase zásahu zložiek bude nedostatok presných informácií o povahe udalosti, o rozsahu nebezpečnej zóny, o závažnosti následkov a o potenciálnych hrozbách pre obyvateľstvo. Zložky IZS vykonávajú svoju činnosť v čase a v bezprostrednej blízkosti nebezpečnej zóny a nie je možné presne predvídať ďalší vývoj situácie.

V mieste udalosti často prevláda chaos a panika na verejnosti ktoré môžu brániť účinnému zásahu zložiek IZS. Bezpečnostná situácia v mieste udalosti býva často komplikovaná, čo môže taktiež znemožniť záchranným zložkám IZS vykonať zásah, čím sa zvyšujú škody na zdraví a živote a posilňuje sa negatívny dopad na verejnosť.

V prípade že udalosť má za následok zranenie väčšieho počtu osôb bude na mieste udalosti v prvotnej fáze nedostatok síl a prostriedkov. Je preto mimoriadne dôležité zabezpečiť účinnú organizáciu riadenia zásahu zložiek IZS a urýchlene vytvoriť podmienky pre prácu zložiek IZS. V prípade že sa jedná o udalosť s výskytom nebezpečných látok, je potrebné zabezpečiť osobitné opatrenia na ochranu života a zdravia verejnosti aj zasahujúcich zložiek IZS.

Ďalším negatívnym sprievodným javom je, že udalosť vyvoláva mimoriadnu pozornosť médií a verejnosti. Zverejňovanie informácií sa musí vykonávať s prihliadnutím nato, aby

nebola ohrozená činnosť polície a záchranných zložiek. V prípade teroristického útoku aj nato, aby neboli podporované informačné ciele páchateľov.

14.2.2 Postup a cieľ spoločného zásahu zložiek IZS pri mimoriadnej udalosti

Za začiatok spoločného zásahu zložiek IZS sa považuje okamih, kedy došlo ku aktivácií minimálne dvoch zložiek IZS na základe prevzatia oznámenia o vzniku mimoriadnej udalosti.

Zložky IZS vykonávajú svoju činnosť s cieľom eliminovať alebo obmedziť bezprostredné pôsobenie rizík spojených s následkami mimoriadnej udalosti. Za týmto cieľom zložky IZS vykonávajú záchranné a likvidačné práce, vyhradenie vstupu a ochranu oblasti na ktorej pôsobia následky mimoriadnej udalosti ohrozujúcej život, zdravie a majetok, alebo územia na ktorom bezprostredne hrozí vznik mimoriadnej udalosti.

Ďalej sa zložky IZS podieľajú na vykonaní ďalších opatrení civilnej ochrany, najmä na varovaní, ukrytí a evakuácii obyvateľov. V prípade výskytu identifikujú neznámej látky na mieste alebo odobraté vzorky doručia do špecializovaného zariadenia za účelom ich analýzy a identifikácie materiálov.

Postup zložiek IZS závisí od povahy mimoriadnej udalosti a líši sa v závislosti od priebehu mimoriadnej udalosti. Vo všetkých prípadoch je nutné dodržať štruktúru velenia na mieste udalosti a kontrolovať obmedzenia v činnosti záchranných zložiek spojených s mimoriadnou udalosťou.

V rámci zahájenia záchranných a likvidačných prác sa postupuje podľa všeobecných pravidiel zásahu. Prioritou je vždy zaistenie ochrany zasahujúceho personálu a vykonanie záchrany osôb.

V prípade podozrenia na spáchanie trestného činu, ktorý spôsobil mimoriadnu udalosť, súbežne so zásahom prebieha samostatné konanie o trestnoprávnom procese vykonávané orgánmi činnými v trestnom konaní. Z pohľadu právnej stránky služobného zákroku je potrebné dodržiavať určené procesné postupy akceptované prokuratúrou a súdmi SR, ktoré môžu vzniknúť pri realizácii zásahu. Riadenie a vykonávanie záchranných a likvidačných prác musí byť na mieste zásahu vykonávané takým spôsobom, aby boli čo najviac zachované vecné dôkazy a stopy slúžiace pre potreby vyšetrovania a trestného konania. Toto sa vzťahuje aj na vykonávanie odberu vzoriek pre potreby analýzy a identifikácie pri náleze podozrivého predmetu, ako aj pri jeho bezpečnom uložení pre potreby zaistenia a odvozu. Po vyvedení osôb, vykonaní opatrení k ochrane života, zdravia, životného prostredia, a uzatvorení nebezpečnej zóny miesta nálezu podozrivého predmetu, zložky IZS v tejto zóne činnosť prerušia a ďalej postupujú podľa pokynov toho, kto riadi činnosť na mieste prítomných orgánov činných v trestnom konaní.

Ukončenie spoločného zásahu je možné na základe rozhodnutia veliteľa zásahu za podmienok, že došlo ku eliminácii alebo zamedzeniu bezprostredného ohrozenia života a zdravia. Veliteľ zásahu následne na mieste ponechá len tie sily a prostriedky IZS, ktoré sú nevyhnutné pre uzatvorenie miesta zásahu a k dokončeniu činností súvisiacich s odstránením následkov spôsobených mimoriadnou udalosťou alebo k zabezpečeniu súčinnosti s orgánmi činnými v trestnom konaní.

14.2.3 Komunikácia s verejnosťou a poskytovanie informácií

Informácie o priebehu mimoriadnej udalosti, vyplývajúcich hrozbách a pokyny pre obyvateľstvo vydáva komunikačné oddelenie Prezídia PZ a hovorcovia krajského riaditeľstva PZ v ktorého územnej pôsobnosti sa mimoriadna udalosť vyskytla.

Varovanie obyvateľstva na ohrozenom území a uverejnenie inštrukcií pre obyvateľov, vyžaduje miestne príslušné operačné stredisko krajského riaditeľstva PZ od koordinačného strediska IZS. Varovanie obyvateľstva technickými prostriedkami vykonáva obec, koordinačné stredisko IZS a Centrálné monitorovacie a riadiace stredisko sekcie krízového riadenia. Na varovaní obyvateľstva na ohrozenom území sa podieľajú aj poverení príslušníci polície a zložiek IZS.

Fotodokumentácia a videozáznam z miesta MU je vykonávaná so súhlasom veliteľa zásahu a v prípade jeho prítomnosti aj so zástupcom orgánu činného v trestnom konaní.

14.3 Úlohy a činnosť operačného strediska tiesňového volania Hasičského a záchranného zboru pri mimoriadnej udalosti

Operačné stredisko krajského riaditeľstva HaZZ v súlade so [zákonom NR SR č. 129/2002 Z. z.](#) zabezpečuje príjem, spracovanie a vyhodnotenie informácie o vzniku MU priamo na linke tiesňového volania 150 alebo prevezme informáciu o vzniku MU od iného operačného strediska tiesňového volania alebo od koordinačného strediska IZS.

Operačné stredisko krajského riaditeľstva HaZZ po prijatí informácie o mimoriadnej udalosti na čísle tiesňového volania 150 bezodkladne informuje operačné stredisko krajského riaditeľstva PZ o vzniku mimoriadnej udalosti, v koordinácii s operačným dôstojníkom operačného strediska krajského riaditeľstva PZ vysiela jednotky HaZZ a DHZO na zásah, informuje koordinačné stredisko IZS o prijatí tiesňového volania a o vyslaní jednotky HaZZ na zásah a ak z tiesňového volania vyplýva, že je ohrozený život alebo zdravie osôb vyžaduje od operačného strediska ZZS vyslanie ambulancií ZZS. Podieľa sa na plnení úloh súvisiacich s vykonávaním záchranných prác, podľa pokynov koordinačného strediska IZS alebo orgánu krízového riadenia. V priebehu zásahu informuje o podstatných nových zisteniach koordinačné

stredisko IZS a operačné strediská tiesňového volania. Spolupracuje s veliteľom zásahu alebo s oprávnenou osobou pri vyžadovaní osobitnej pomoci a vecného plnenia.

Ak hrozí únik nebezpečnej látky a je ohrozené obyvateľstvo na vyžiadanie veliteľa zásahu vyžaduje od koordinačného strediska IZS zabezpečenie varovania obyvateľstva na ohrozenom území a zabezpečuje súčinnosť zasahujúcich jednotiek HaZZ.

Operačné stredisko HaZZ v priebehu zásahu poskytuje veliteľovi zásahu (zasahujúcej jednotky) súčinnosť a pomoc podľa jeho požiadaviek a po ukončení zásahu informuje koordinačné stredisko IZS o opätovnom zaradení nasadenej jednotky HaZZ do pohotovosti.

14.4 Úlohy a činnosti síl a prostriedkov jednotiek Hasičského a záchranného zboru pri mimoriadnej udalosti

Na mieste zásahu pri mimoriadnych udalostiach veliteľ zásahu z HaZZ zodpovedá za organizáciu úloh IZS v území, ktoré nie je ohrozené trestnou činnosťou páchatel'ov. Jednotky HaZZ organizuje a vykonáva základný prieskum, v rámci ktorého zisťujú miesto kde sú ranení alebo obeť a pokiaľ je to možné, označujú miesto kde sa nachádzajú. Pokiaľ nehrozí zjavné nebezpečenstvo šírenia účinkov mimoriadnej udalosti v rámci prieskumu vyhľadávajú a triedia ranených. O účasť jednotiek HaZZ na výkone prieskumu alebo záchranných prác v nebezpečnej zóne môže požiadať len veliteľ zásahu, ktorý musí jasne stanoviť ciele a bezpečnostné obmedzenia. Účasť jednotiek na činnosti v nebezpečnej zóne schvaľuje veliteľ zásahu HaZZ.

Jednotky HaZZ organizujú rozmiestnenie zasahujúcich súčastí a vymedzenie miesta zásahu. V prípade potreby so súhlasom veliteľa zásahu členia miesto zásahu na sektory. Vyhľadávací sektor, sektor záchrany, príp. stanovia nebezpečné zóny s charakteristickým nebezpečenstvom pre režim pohybu záchranných zložiek a iných osôb a sektor zdravotníckej pomoci.

Jednotky HaZZ stanovujú a priebežne upresňujú spôsob ochrany v jednotlivých priestoroch zásahu. Podieľajú sa na zriadení a prevádzke štábu veliteľa zásahu a spolupracujú s vedúcim lekárom zdravotníckeho zásahu.

Vykonávajú alebo sa podieľajú na neodkladných prácach na mieste zásahu, zisťujú prítomnosť nebezpečných látok. V prípade zistenia ich prítomnosti, informujú operačné stredisko krajského riaditeľstva HaZZ a požiadajú o ďalšie prostriedky na detekciu nebezpečných látok a vyžadujú si podrobné informácie o nebezpečnosti týchto látok.

Jednotky HaZZ organizujú činnosti na elimináciu pôsobenia nebezpečnej látky, spolupracujú pri odstraňovaní nebezpečnej látky a v prípade nebezpečenstva z omeškania,

priamo vykonajú varovanie bezprostredne ohrozených osôb. V prípade potreby vyčlenia priestor na dekontamináciu osôb a priestor na dekontamináciu techniky.

Snažia sa zamedziť ďalšiemu šíreniu účinkov mimoriadnej udalosti, neodkladne súbežne vykonávajú činnosti na záchranu ranených osôb vrátane obmedzenia expozície nebezpečnou látkou na ranené osoby, vykonávajú odsun ranených na stanovište pre zhromaždenie a triedenie ranených, organizujú dostupné sily na vyhľadávanie, triedenie ranených a ich transport, organizujú osobnú pomoc prihliadajúcich osôb pre transport alebo sprievody ranených.

Pokiaľ sa ranené osoby nachádzajú v nebezpečnej zóne, v ktorej je pohyb záchranných zložiek možný len s použitím osobných ochranných pracovných prostriedkov, jednotky HaZZ vykonávajú triedenie ranených a transport ranených na miesto zhromaždiska ranených. Vo výnimočných prípadoch vykonávajú transport ranených za pomoci ďalších osôb vybavených vlastnými alebo požičanými ochrannými prostriedkami.

Jednotky HaZZ vykonávajú dekontamináciu osôb a techniky v prípade výskytu nebezpečnej látky, v prípade podozrení na kontamináciu choroboplodnými zárodkami sa podieľajú na zabezpečení ochranných opatrení určených orgánom verejného zdravotníctva.

Pri zistení neočakávane veľkého počtu ranených alebo obetí veliteľ zásahu z HaZZ môže požiadať operačné stredisko HaZZ o vyslanie ďalších síl a prostriedkov. Pri zhoršenej viditeľnosti jednotky HaZZ zaisťujú osvetlenie miesta zásahu a zhromaždiska ranených.

Pri dlhšie trvajúcich zásahoch, technicky zabezpečujú pracovisko veliteľa zásahu a jeho štábu, zabezpečujú rádiové spojenie so zúčastnenými záchrannými zložkami IZS.

Jednotky HaZZ vykonávajú potrebné likvidačné práce. Postupy vykonávania likvidačných prác, konzultujú so zástupcami orgánov činných v trestnom konaní za účelom zachovania stôp, poskytujú potrebnú technickú i informačnú súčinnosť súdnym lekárom a ďalším orgánom činným v trestnom konaní.

Na požiadanie veliteľom zásahu sa jednotky HaZZ podieľajú na zabezpečení posttraumatickej intervenčnej starostlivosti postihnutým zasahujúcim jednotkám alebo postihnutým.

14.5 Sily a prostriedky Hasičského a záchranného zboru využívané pri mimoriadnej udalosti

K zásahom pri mimoriadnych udalostiach s hromadným postihnutím osôb sú obvykle využívané sily a prostriedky HaZZ podľa plošného pokrytia územia so štandardným vybavením na hasenie požiarov, zamedzovanie šírenia účinkov mimoriadnej udalosti, vyslobodzovanie, na zabezpečenie spojenia, pre vytvorenie zázemia štábu veliteľa zásahu a pod. K dispozícii je aj

špeciálna zásahová technika a technika záchranných brigád HaZZ. Pre skupinu triedenia ranených príslušníci HaZZ, prednostne príslušníci Hasičskej záchrannej služby a ostatní príslušní so zdravotníckou kvalifikáciou.

14.6 Úlohy a činnosť operačného strediska Záchrannej zdravotnej služby pri mimoriadnej udalosti

Operačné stredisko ZZS po prijatí informácie, ktorá nesie znaky mimoriadnej udalosti na čísle tiesňového volania 155 bezodkladne informuje operačné stredisko krajského riaditeľstva PZ a v koordinácii s operačným dôstojníkom krajského riaditeľstva PZ vyšle ambulanciu ZZS na výjazd a usmerňuje jej činnosť, informuje koordinačné stredisko IZS o prijatí informácie, ktorá nesie znaky mimoriadnej udalosti a o vyslaní ambulancie ZZS na výjazd, a ak to situácia vyžaduje vyžiada vyslanie jednotky HaZZ od operačného strediska krajského riaditeľstva HaZZ.

V prípade potreby vyzve príslušných poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti k vykonaniu potrebných opatrení pre príjem ranených. Podieľa sa na plnení úloh súvisiacich s vykonávaním záchranných prác podľa pokynov operačného strediska krajského riaditeľstva PZ, koordinačného strediska IZS alebo orgánu krízového riadenia. Uplatňuje požiadavky vedúceho lekára alebo veliteľa zdravotníckeho zásahu na koordinačnom stredisku IZS alebo operačných strediskách tiesňového volania. Podľa závažnosti oznamuje udalosť odboru krízového riadenia zdravotníctva kraja a v súčinnosti s koordinačným strediskom IZS v prípade potreby zabezpečuje posttraumatickú starostlivosť (psychologickú pomoc) účastníkom mimoriadnych udalostí, pozostalým a pod.

Operačné stredisko ZZS v priebehu zásahu poskytuje veliteľovi zásahu alebo ním poverenej osobe (napríklad veliteľovi zásahu HaZZ) súčinnosť a pomoc podľa jeho požiadaviek a po ukončení zásahu informuje koordinačného strediska IZS o opätovnom zaradení do pohotovosti vyslanej ambulancie ZZS.

14.7 Činnosť poskytovateľov ZZS a iných útvarov zasahujúcich pri mimoriadnej udalosti

ZZS na mieste udalosti v území, ktoré nie je ohrozené trestnou činnosťou páchatel'ov rešpektujúc pokyny veliteľa zásahu, alebo ním poverenej osoby zabezpečuje záchranné úkony a neodkladnú zdravotnú starostlivosť na mieste zásahu v spolupráci s ostatnými zložkami (vyhľadávanie, zber a triedenie postihnutých, ošetrovanie, liečba a stabilizácia poranených, prepravu poranených osôb do najbližších vhodných zdravotníckych zariadení).

V prípade činnosti na území ohrozenom pôsobením nebezpečných látok alebo kontaminovanom nebezpečnými choroboplodnými zárodkami svoju činnosť vykonávajú s použitím osobných ochranných pracovných prostriedkov.

ZZS zabezpečuje zdravotnícky dozor pre zasahujúce zložky, zodpovedá za zriadenie triediaceho stanovišťa a zhromaždiska ranených, organizuje priestor na sústredovanie prichádzajúcich zdravotníckych zložiek, podieľajú sa na mieste zásahu na vykonávaní opatrení určených orgánom verejného zdravotníctva (výkone izolácie a karanténnych opatrení).

Činnosť ZZS na mieste zásahu organizuje vedúci zdravotníckeho zásahu. Na mieste úzko spolupracuje s veliteľom zásahu a v závislosti od situácie zaisťuje koordináciu medzi zdravotníckymi zložkami, zaisťuje komunikáciu medzi zdravotníckymi zložkami a ostatnými zasahujúcimi, zabezpečuje transport zdravotníckych pracovníkov (riadiacich, výkonných), materiálu a techniky na miesto udalosti, v prípade MU s hromadným postihnutím osôb v spolupráci s veliteľom zásahu alebo poverenou osobou určí miesto na zriadenie stanovišťa na triedenie ranených a zhromaždiska ranených.

Vedúci zdravotníckeho zásahu ďalej vytvára operačný plán s predpokladanými činnosťami na niekoľko hodín vopred, vrátane potrebných záloh materiálu a osôb, určuje svojho zástupcu, vedúceho triediaceho pracoviska (triedenia), vedúceho ošetrovne (zhromaždiska/hniezda ranených a postihnutých) a vedúceho transportu. Zbiera údaje o počte mŕtvych, odsunutých postihnutých a prenáša ich na operačné stredisko ZZS a veliteľovi zásahu. Ďalej vyžaduje potrebné zásobovanie zdravotníckym materiálom jedlom a tekutinami pre zasahujúce jednotky ZZS.

ZZS záchranné úkony v nebezpečnej zóne nevykonáva. Posádka ambulancie ZZS dbá aby pri výkone činnosti neohrozila svoju bezpečnosť. Na tento účel sa vedúci zdravotníckeho zásahu úzko koordinuje s veliteľom zásahu. V prípade nutnosti činnosti na území ktoré je ohrozené pôsobením nebezpečných chemických látok alebo na území, ktoré je potenciálne kontaminované nebezpečnými choroboplodnými zárodkami môžu svoju činnosť vykonávať jedine ambulancie, ktoré disponujú zodpovedajúcimi osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami a majú personál vyškolený na ich používanie. V prípade že si to povaha nebezpečnej látky alebo choroboplodného zárodka vyžaduje môžu svoju činnosť vykonávať len v prípade že majú zabezpečenú dekontamináciu.

14.8 Sily a prostriedky ZZS použiteľné pri mimoriadnej udalosti

K plneniu zdravotníckych úkonov pri mimoriadnej udalosti s veľkým počtom ranených a obetí je obvykle využívané operačné stredisko ZZS, ambulancie poskytovateľov ZZS

(ambulancie rýchlej lekárskej pomoci, ambulancie rýchlej zdravotníckej pomoci, ambulancie vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby), zdravotnícke zariadenia, vrátane špecializovaných zariadení, zdravotnícke zariadenia disponujúce izolačnými lôžkami, na vyžiadanie dopravná zdravotná služba, vozidlá na prevoz zosnulých, chladiace boxy pre uloženie mŕtvych tiel do doby ich identifikácie, ústavy súdneho lekárstva v blízkosti miesta mimoriadnej udalosti, zmluvné dopravné prostriedky pre hromadný odsun postihnutých osôb nevyžadujúcich si permanentný zdravotný dohľad (autobusy MHD) a pod.

14.9 Úlohy a činnosť Policajného zboru pri mimoriadnej udalosti

Veliteľom zásahu je vedúci pracovník okresného riaditeľstva PZ SR, ktorý je zaradený do pohotovosti na príslušný deň. Do jeho príchodu a prevzatie velenia, je veliteľom zásahu príslušník PZ, ktorého určí operačné stredisko krajského riaditeľstva PZ. PZ mimo realizácie taktického zásahu voči páchatelom zabezpečuje prijatie opatrení na udržanie verejného poriadku, na uzavretie priestoru nebezpečnej zóny a priestoru zásahu zložiek IZS a reguláciu dopravy v okolí miesta zásahu.

Príslušníci PZ zabezpečujú realizáciu režimových opatrení na vstupoch a výstupoch z nebezpečnej zóny do vonkajšej bezpečnej zóny a tiež na miesto zásahu. Evidujú osoby postihnuté mimoriadnou udalosťou, ktoré samostatne opúšťajú uzavretý priestor cez výstupy kontrolované príslušníkmi PZ za dodržiavania stanovených opatrení prijatých pre ochranu života, zdravia príslušníkov zložiek IZS, ak boli stanovené.

Na vyžiadanie príslušníci PZ vedú v stanovenom rozsahu evidenciu ošetrených alebo evakuovaných osôb v spolupráci s veliteľom zásahu HaZZ, vedúcim lekárom a prípadne ďalšími zúčastnenými zložkami. Zúčastňujú sa na identifikácii osôb, podieľajú sa na záchranných prácach v rozsahu ktorý umožňuje aktuálna situácia, najmä vyhľadávanie a odsun ranených alebo osôb ohrozených následkami mimoriadnej udalosti.

Príslušníci PZ zabezpečujú ochranu osôb v prípade nutnosti pohybu príslušníkov IZS v nebezpečnej zóne.

Zúčastňujú sa v prípade potreby a možností dokumentácie procesu triedenia ranených, v prípade mimoriadnej udalosti s veľkým počtom ľahko a stredne ťažko ranených (zelená a žltá priorita), vyčleňujú sily na poskytovanie prvej pomoci ľahko raneným osobám. Vo väčších mestách môže byť táto úloha smerovaná aj na obecnú alebo mestskú políciu. Takto vyčlenené sily úzko spolupracujú so ZZS, ktorá poskytne potrebný zdravotnícky materiál vrátane ochranných prostriedkov ako sú rukavice, rúška a pod.

Poskytnúť výpomoc pri vyznačení stanovišťa pre zhromaždenie a triedenie ranených. Zaisťiť bezpečnosť a poriadok na zhromaždisku ranených. Navrhnuť trasy odsunu a v prípade potreby aj plochy na otáčanie alebo odstavenie vozidiel. Regulovať dopravu na mieste zásahu a na určených odsunových trasách alebo odstavných plochách pre vozidlá, prípadne na stanovených trasách objazdu. Zaisťiť a dohliadať na pristávaciu plochu alebo plochy pre vrtuľníky. Zaisťiť dohľad nad vyznačeným priestorom pre ukladanie mŕtvych osôb. Poskytovať koordináčnemu stredisku IZS potrebné informácie o situácii príslušníkov PZ. Vytvárať obrazovú alebo inú dokumentáciu pre potreby orgánov činných v trestnom konaní.

Zabezpečiť vyžiadanie vrtuľníku Leteckého útvaru MV SR na prieskum vzdušného priestoru, riadenie zásahu a dokumentovanie mimoriadnej udalosti s využitím obrazového prenosu do štábu veliteľa zásahu pre jeho operatívne rozhodovanie o nasadení ďalších zložiek IZS, prepravu osôb a špeciálnych prostriedkov na miesto mimoriadnej udalosti a prepravu zranených osôb z miesta mimoriadnej udalosti.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1].BOGUSKÁ, D. – MAJLINGOVÁ, A. – MONOŠI, M. 2016. *Kritické miesta v súčinnosti záchranných zložiek integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. 2016. ISBN 978-80-555-1603-5.
- [2].[Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov](#)
- [3].[Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme](#)

KONTROLNÉ OTÁZKY

1. Aké úlohy plní operačné stredisko HaZZ pri vzniku mimoriadnej udalosti?
2. Aké úlohy plnia príslušníci HaZZ pri udalosti s hromadným postihnutím osôb?
3. Aké úlohy a činnosti plní operačné stredisko ZZS pri mimoriadnej udalosti?
4. Vymenujte činnosti, ktoré vykonáva ZZS pri udalostiach s hromadným postihnutím osôb.
5. Aké sú úlohy a činnosti Policajného zboru pri mimoriadnej udalosti?

TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK

Mimoriadna udalosť	Mimoriadnu udalosť je živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia alebo teroristický útok.
Integrovaný záchranný systém	Koordinovaný postup zložiek integrovaného záchranného systému pri zabezpečovaní ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni.
Operačné stredisko	Miesto technologicky a personálne vybavené na vykonávanie činností spojených s príjmom tiesňových volaní, vysielaní jednotiek integrovaného záchranného systému a komunikáciu s jednotkami integrovaného záchranného systému zriaďované Hasičským a záchranným zborom, Policajným zborom, Zdravotnou a záchrannou službou a Horskou záchrannou službou.
Koordinačné stredisko	Miesto technologicky a personálne vybavené na vykonávanie činností spojených s príjmom tiesňových volaní, vysielaní jednotiek integrovaného záchranného systému a komunikáciu s jednotkami integrovaného záchranného systému zriaďované okresným úradom v sídle kraja.
Operačný dôstojník	Príslušník záchranej zložky integrovaného záchranného systému vykonávajúci svoju činnosť na operačnom stredisku.
Stála služba	Príslušníci záchranej zložky integrovaného záchranného systému, ktorý zabezpečujú nepretržitý príjem tiesňových volaní alebo pokynov z operačných alebo koordinačných stredísk.
Operačné riadenia	Riadenie činností záchranných zložiek integrovaného záchranného systému z operačného strediska alebo koordinačného strediska pomocou operačného dôstojníka, operátora alebo príslušníka v stálej službe.

Operatívne riadenie	Riadenie činností záchranných zložiek integrovaného záchranného systému na mieste udalostí pomocou veliteľa zásahu.
Zásahová činnosť	Činnosti záchranných jednotiek vykonávané na mieste nežiadúcej udalosti s cieľom uviesť danú situáciu pod kontrolu.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

BZS	Banská záchranná služba
CO	Civilná ochrana
DHZM	Dobrovoľný hasičský zbor mesta
DHZO	Dobrovoľný hasičský zbor obce
HaZZ	Hasičský a záchranný zbor
HZS	Horská záchranná služba
IZS	Integrovaný záchranný systém
KCHL CO	Kontrolné chemické laboratóriá civilnej ochrany
MP	Mestská polícia
NR	Národná rada
OP	Obecná polícia
OS	Ozbrojené sily
PZ	Policajný zbor
SAR	Letecká pátracia a záchranná služba
SČK	Slovenský Červený kríž
SR	Slovenská republika
ZHÚ	Závodný hasičský útvar
ZHZ	Závodný hasičský zbor
ZZS	Záchranná zdravotná služba

VECNÝ REGISTER

A

Ambulancia rýchlej lekárskej pomoci	38
Ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci.....	38
Ambulancia vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby.....	38
Analýzu nebezpečenstva vzniku požiaru.....	81

B

Banská záchranná služba.....	59
------------------------------	----

C

Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov.....	74
Command Control	37
Coordcom.....	19

D

Dobrovoľné hasičské zbory obcí.....	73
Dobrovoľný hasičský zbor špeciál	78

E

eCall	37
-------------	----

H

Hasičská záchranná služba	18
Hlavná banská záchranná stanica	59
Horská záchranná služba	53

I

Integrovaný záchranný systém	11
------------------------------------	----

J

Jednotka CO na činnosť evakuačných zariadení.....	89
Jednotky civilnej ochrany	87

K

Kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany	64
Koordinačné stredisko	12
Krajské riaditeľstvo hazz	16
Kriminalistický a expertízny ústav	98

L

Letecká pátracia a záchranná služba	70
---	----

M

Mimoriadna udalosť	108
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky	59
Ministerstvo obrany	67
Ministerstvo vnútra	12, 53
Ministerstvo zdravotníctva	13

O

Obecná polícia	91
Odbor kriminálnej polície.....	99
Odbor poriadkovej polície	99
Oddelenie služobnej kynológie.....	99
Okresný dopravný inšpektorát	99
Okresný úrad v sídle kraja	13

Operačné stredisko	36
Operačné stredisko	19, 55
Operačné velenie	104
Operačný odbor	98
Operatívne velenie.....	105
Operátor operačného strediska	38
Ostatné záchranné zložky 67, 73, 80, 87, 91, 94	
Ozbrojené sily Slovenskej republiky	67

P

Policajný zbor Slovenskej republiky	98
Povodňová záchranná služba.....	18
Pozemné sily.....	67
Požiarotechnický a expertízny ústav	16
Prezident Slovenskej republiky	67
Prezídium	98
Prezídium hazz	16
Protiplynová služba	17, 84

S

Slovenský Červený kríž.....	94
Spojovacia služba	18, 75, 84
Stála služba.....	93
Stredná škola požiarnej ochrany.....	16
Strojná služba	17, 75, 83

Stupeň nebezpečenstva katastrálneho územia obce.....	73
---	----

Š

Špeciálne jednotky CO	89
-----------------------------	----

U

Úrad kriminálnej polície	98
--------------------------------	----

V

Výcvikové centrum hazz Lešť	16
Vzdušné sily.....	67

Z

Záchranná brigáda	16
Záchranná zdravotná služba.....	35
Záchranné jednotky CO	88
Záchranné zložky	13
Základné záchranné zložky... 16, 35, 53, 59, 64	
Závodné hasičské útvary.....	80
Závodné hasičské zbory	80
Závodných banský záchranných staníc.....	59

PRÍLOHY

Príloha 1: Materiálno – technické vybavenie ZZS

Príloha 1: Materiálno – technické vybavenie ZZS

Špecifické materiálno – technické vybavenie pre jednotlivé typy ambulancií

Špecifické materiálno - technické vybavenie pre jednotlivé typy ambulancií záchrannej zdravotnej služby		Typ ambulancie				
set	položka setu	RZP	RZP „S“	RLP	RLP/MIJ	VZZS
a) vybavenie slúžiace na operačné riadenie, koordináciu a prenos informácií (príslušné technické prostriedky dodá OS ZZS SR)	1. ručný rádiový terminál umožňujúci komunikáciu v rádiatelekomunikačnej sieti SITNO	x	x	x	x	
	2. vozidlový rádiový terminál umožňujúci komunikáciu v rádiatelekomunikačnej sieti SITNO	x	x	x	x	
b) vybavenie na prepravu	1. polohovateľné nosidlo so sklopným	x	x	x	x	x

Transportná technika, imobilizačné pomôcky

pacienta - transportná technika	odnimateľným polohovacím podvozkom a s bezpečnostnými popruhmi pre pacienta - odporúčané s nosnosťou minimálne 180 kg; pre VZZS - polohovateľné nosidlo bez sklopného polohovacieho podvozku - odporúčané s nosnosťou minimálne 120 kg					
	2. plošina pod nosidlá s nájazdom	x	x	x	x	
	3. transportné kreslo alebo transportná sedačka upravená na transport po schodoch a nerovnom teréne (schodolez)	x	x	x	x	
	4. vákuový matrac	x	x	x	x	x
	5. dlhá chrbticová doska s príslušenstvom na fixáciu hlavy s bezpečnostnými popruhmi pre pacienta	x	x	x	x	
	6. transportná plachta - viacručná	x	x	x	x	x
	7. prikrývka na zakrytie pacienta, termofólia	x	x	x	x	x
	8. fixačný transportný systém pre transport ranených a chorých detí	x	x	x	x	x
c) vybavenie na znehybnenie končatín a chrbtice	1. súprava na znehybnenie zlomenín kostí pre všetky vekové a hmotnostné kategórie pacientov	x	x	x	x	x
	2. prostriedok na znehybnenie krčnej chrbtice pre vekové a hmotnostné kategórie pacientov (3 ks) a univerzálny nastaviteľný prostriedok na znehybnenie krčnej chrbtice (1 ks)	x	x	x	x	
	3. prostriedok na znehybnenie krčnej chrbtice pre vekové a hmotnostné kategórie pacientov (1 ks) a univerzálny nastaviteľný prostriedok na znehybnenie krčnej chrbtice (1 ks)					x
	4. trojrohá šatka (3 ks)	x	x	x	x	x
	5. krátka chrbticová doska alebo Kendrickova vyslobodzovacia vesta	x	x	x	x	
	6. panvový fixačný pás	x	x	x	x	x

Vybavenie na starostlivosť o dýchacie cesty a dýchanie, starostlivosť o krvný obeh a diagnostiku

d) vybavenie na starostlivosť o dýchacie cesty a dýchanie	1. stacionárne tlakové nádoby na medicínálny kyslík s minimálnym množstvom 2000 l (pri normálnej teplote a tlaku okolia), s redukčným ventilom a prietokomerom s maximálnym prietokom 15 l/ min.; odberové miesto je v ambulantom priestore cez rýchlospojky	x	x	x	x	
	2. prenosné tlakové nádoby na medicínálny kyslík s minimálnym množstvom 400 l (pri normálnej teplote a tlaku okolia), s redukčným ventilom a prietokomerom s maximálnym prietokom minimálne 15 l/ min.	x	x	x	x	
	3. stacionárne tlakové nádoby na medicínálny kyslík s minimálnym množstvom 800 l (pri normálnej teplote a tlaku okolia), s redukčným ventilom a prietokomerom s maximálnym prietokom 15 l/ min.; odberové miesto je v ambulantom priestore cez rýchlospojky, prenosné tlakové nádoby na medicínálny kyslík s minimálnym množstvom 200 l (pri normálnej teplote a tlaku okolia) s redukčným ventilom a prietokomerom s maximálnym prietokom minimálne 15 l/ min.					x
	4. dýchací samorozpínací vak s kyslíkovým rezervoárom s možnosťou pripojenia na kyslíkové zariadenia PEEP ventilu, na tvárové masky pre všetky vekové skupiny, na pomôcky supraglotickej pomôcky a kanyly na zabezpečenie dýchacích ciest	x	x	x	x	x
	5. samostatný ventil na regulovaný pozitívny tlak na konci výdychu (PEEP ventil) s možnosťou pripojenia na dýchací vak	x	x	x	x	
	vrátane zaradenia do dýchacieho okruhu pri UVVP (napojenie na koncovku supraglotickej pomôcky a kanyly na zabezpečenie dýchacích ciest)					
	6. vybavenie na inhaláciu kyslíka pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
	7. prenosná odsávačka s možnosťou regulácie odsávacieho tlaku pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
e) vybavenie na starostlivosť o krvný obeh	1. kanyly na vstup do žilového systému pre všetky vekové kategórie, striekačky, infúzne súpravy, spojovacie hadičky, kohútiky	x	x	x	x	x
	2. vybavenie na intraoseálny prístup pre deti aj dospelých	x	x	x	x	x
	3. zariadenie na zohrievanie infúzných roztokov				x	
	4. držiaky na infúzne fľaše	x	x	x	x	x
	5. výbava na pretlakovú infúziu	x	x	x	x	x
	6. adhezívny fixačný materiál (napríklad leukoplast)	x	x	x	x	x
f) vybavenie na základnú diagnostiku	1. tlakomer s manžetami pre všetky vekové a hmotnostné kategórie pacientov	x	x	x	x	x
	2. pulzný oxymeter s opciou pre všetky vekové kategórie, ak nie je súčasťou iného zariadenia	x	x	x	x	x
	3. fonendoskop	x	x	x	x	x
	4. teplomer	x	x	x	x	x
	5. diagnostická lampa	x	x	x	x	x
	6. glukomer	x	x	x	x	x

Vybavenie na starostlivosť o život ohrozujúce stavy, prístrojová technika

g. 1) vybavenie na starostlivosť o život ohrozujúce stavy – prístroje, zariadenia na obnovu a podporu vitálnych funkcií (činnosť srdca a pod.)	1. transportný defibrilátor s možnosťou automatickej alebo poloautomatickej externej defibrilácie a s možnosťou defibrilácie detí, so zobrazením a fyzickým 12 – zvodovým záznamom EKG krivky pacienta s možnosťou pripojenia do elektrickej siete v ambulantnej časti vozidla alebo priebežného dobijania batérií v ambulancii ZZS	x	x	x	x	x
	2. externý kardiostimulátor samostatne alebo ako súčasť iného zariadenia			x	x	x
	3. monitorovacie zariadenie s možnosťou neinvazívneho a invazívneho sledovania životných funkcií (ventilácia, oxygenácia, hemodynamika) a s možnosťou napojenia a dobijania batérií v ambulancii ZZS, ak nie je súčasťou iného zariadenia				x	
	4. magnet aplikovateľný na implantované kardioverter-defibrilátory (ICD)	x	x	x	x	
g. 2.) vybavenie na starostlivosť o život ohrozujúce stavy – prenosná súprava na základnú/rozšírenú neodkladnú podporu životných funkcií	1. tvárové masky s možnosťou pripojenia na prívod kyslíka pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
	2. vzduchovody pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
	3. tvárová maska s možnosťou nebulizačnej liečby pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
	4. katéter na odsávanie dýchacích ciest pre všetky vekové skupiny	x	x	x	x	x
	5. Magilové kliešte pre dospelých a deti	x	x	x	x	x
	6. vodič pre zavedenie intubačnej kanyly pre všetky vekové kategórie			x	x	x
	7. laryngoskop s vhodnými lyžicami pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
	8. intubačné kanyly pre všetky vekové kategórie			x	x	x
	9. supraglotická pomôcka na alternatívne zaistenie dýchacích ciest pre všetky vekové kategórie	x	x	x	x	x
	10. pomôcky na fixáciu endotracheálnych kanýľ a supraglotických pomôcok	x	x	x	x	x
	11. set na koniotómiu alebo koniopunkciu pre dospelých alebo deti	x	x	x	x	x
	12. súpravy na punkciu a drenáž hrudníka (PNO)	x	x	x	x	x
	13. hrudný drenážny systém na aktívnu sukciu				x	
	14. dávkovač infúzných roztokov (volumetrická infúzna pumpa)				x	
	15. lineárny dávkovač liekov (1 ks)			x		
	16. lineárny dávkovač liekov (2 ks)				x	x
	17. transportný automatický dýchací prístroj s programom na riadené dýchanie a s ventilom na nastavenie pozitívneho tlaku na konci výdychu s možnosťou regulovania frakcie inšpirovaného kyslíka a monitorovania tlaku v dýchacích cestách			x		
	18. automatický dýchací prístroj určený pre všetky vekové skupiny vrátane detí (s výnimkou novorodencov a extrémne nezrelých novorodencov transportovaných v inkubátore) s programom na riadené, podporné dýchanie, s možnosťou nastavenia pozitívneho tlaku na konci výdychu a režimom na ventiláciu so stálym pozitívnym tlakom v dýchacích cestách a s plynulou reguláciou frakcie inšpirovaného kyslíka				x	

Vybavenie na starostlivosť o život ohrozujúce stavy, prístrojová technika

	19. automatický dýchací prístroj s programom na riadené a podporné dýchanie s ventilom na nastavenie pozitívneho tlaku na konci výdychu s možnosťou plynulého regulovania frakcie inšpirovaného kyslíku a monitorovania tlaku v dýchacích cestách				x
	20. automatický dýchací prístroj určený pre novorodencov vrátane extrémne nezrelých novorodencov vhodný pre transport nezrelého novorodenca s programom riadené, podporné dýchanie a s režimom na ventiláciu so stálym pozitívnym tlakom v dýchacích cestách s možnosťou nastavenia pozitívneho tlaku na konci výdychu s plynulou reguláciou frakcie inšpirovaného kyslíka, od 0,2 do 1 FiO ₂ , odporúčané s aktívnym zvlhčovaním a vyhrievaním inšpirovaných zmesí, pokiaľ nie je súčasťou transportného inkubátora podľa bodu č. 24 (platí pre stanice Bratislava, Banská Bystrica a Košice)				x
	21. transportný inkubátor pre novorodenca ³⁾ (platí pre stanice Bratislava, Banská Bystrica a Košice)				x
	22. kapnometer samostatne alebo ako súčasť iného zariadenia		X od 1.1.2021	x	x
	23. transportný monitor vitálnych funkcií samostatne alebo ako súčasť iného zariadenia (minimálne EKG krivka, neinvazívny tlak krvi, pulzný oxymeter)		x	x	x

Liekové vybavenie

	11. calcium gluconicum inj. alebo calcium chloratum inj.			x	x	x
	12. cefotaxim inj.			x	x	x
	13. amiodarom inj.	x	x	x	x	x
	14. metoklopramid inj.			x	x	x
	15. kortikoid inj.	x	x	x	x	x
	16. kyselina acetylsalicylová inj.	x	x	x	x	x
	17. antihistaminikum inj.	x	x	x	x	x
	18. urapidil inj.			x	x	x
	19. furosemid inj.	x	x	x	x	x
	20. glukóza monohydrát 40% inj.	x	x	x	x	x
	21. antipsychotikum inj.			x	x	
	22. heparin inj.	x	x	x	x	x
	23. izosorbizdinitrát			x	x	x
	24. MgSO4 10% inj.	x	x	x	x	x
	25. trimekain inj.			x	x	x
	26. midazolam inj.			x	x	x
	27. naloxon inj.	x	x	x	x	x
	28. roztok elektrolytov	x	x	x	x	x
	29. nitrát aerodisperzia	x	x	x	x	x
	30. noradrenalin inj.			x	x	x
	31. drotaverin inj.	x	x	x	x	
	32. očná roztoková instilácia	x	x	x	x	
	33. paracetamol supp.	x	x	x	x	
	34. antiagreganciá trombocytov tbl.(okrem kyseliny acetylosalicylovej	x	x	x	x	x
	35. propofol inj.			x	x	x
	36. prednizon supp.	x	x	x	x	
	37. suxametóniumchlorid inj.			x	x	x
	38. nedepolarizujúce myorelaxans inj.			x	x	x
	39. aminofylin inj.	x	x	x	x	x
	40. dopamin inj.			x	x	x
	41. kaptopril tbl.	x	x	x	x	
	42. krátkodobé intravenózne anestetiká			x	x	x
	43. ketamín inj.			x	x	x
	44. inhalačné bronchodilatans – nebulizovateľný roztok	x	x	x	x	x
	45. adsorbčné uhlie tbl. alebo plv.	x	x	x	x	x
	46. opioidné analgetiká inj.			x	x	x
	47. antiemetikum inj.	x	x	x	x	x
	48. koloidný roztok sol. inf.			x	x	
	49. dezinfekčný roztok	x	x	x	x	x
	50. neopoidné analgetiká	x	x	x	x	
h) vybavenie liekmi – minimálne požiadavky	1. adenzin inj.			x	x	x
	2. adrenalin inj.	x	x	x	x	x
	3. tramadol inj.	x	x	x	x	
	4. metamizol inj.	x	x	x	x	x
	5. flumazenil inj.			x	x	x
	6. diazepam tbl.	x	x	x	x	
	7. diazepam inj. a sol. rec.	x	x	x	x	x
	8. atropin inj.	x	x	x	x	x
	9. betablokátor inj.			x	x	x
	10. butylskopolamin inj.	x	x	x	x	

Vybavenie iným zdravotníckym materiálom, pomôckami na ošetrovanie

i) vybavenie obvazovým materiálom a pomôckami na ošetrovanie	1. pomôcky na ošetrovanie rán a zastavenie krvácania (mechanické, absorpčné krytie)	x	x	x	x	x
	2. súprava na ošetrovanie popálenín a poleptania s aktívnou zložkou a antiseptickým účinkom (minimálny rozsah: tvár, ruky, genitálie)	x	x	x	x	x
	3. súprava na vedenie pôrodu	x	x	x	x	x
	4. vybavenie na ošetrovanie a transport replantátu	x	x	x	x	x
	5. emitné misky, vrecká na vracanie	x	x	x	x	x
	6. fľaša na moč (nie zo skla) pre mužov	x	x	x	x	
	7. fľaša na moč (nie zo skla) pre ženy alebo podložná misa	x	x	x	x	
	8. vybavenie na zber odpadu; zvlášť na ostré predmety	x	x	x	x	x
	9. sterilné jednorazové rukavice	x	x	x	x	x
	10. nesterilné jednorazové rukavice	x	x	x	x	x
	11. jednorazové návleky na nosidlá a prikrývky	x	x	x	x	x
j) vybavenie inými pracovnými prostriedkami	1. osobná čelová lampa, pre každého člena posádky zvlášť	x	x	x	x	x
	2. prenosný zdroj svetla	x	x	x	x	x
	3. hasiaci prístroj	x	x	x	x	x
	4. rezač pásov	x	x	x	x	x
	5. záznam o zhodnotení zdravotného stavu osoby	x	x	x	x	x
	6. doska na písanie	x	x	x	x	x
	7. pero	x	x	x	x	x
k) vybavenie osobnými ochrannými prostriedkami	1. ochranné pracovné oblečenie ⁴⁾	x	x	x	x	x
	2. ochranná obuv	x	x	x	x	x
	3. pracovné rukavice	x	x	x	x	x
	4. ochranné okuliare	x	x	x	x	x
	5. ochranná prilba s reflexnými prvkami pre každú osobu posádky zvlášť (pre VZZS so zabudovanými slúchadlami)	x	x	x	x	x
	6. tvárové rúško	x	x	x	x	x

Vybavenie pre udalosť s hromadným postihnutím osôb

1) vybavenie pre nehodu s hromadným postihnutím osôb	1. Reflexná vesta biela s označením „VELITEĽ ZDRAVOTNÍCKEHO ZÁSAHU“ (1 ks)	x	x	x	x	
	2. Reflexná vesta červená s označením „VELITEĽ HNIEZDA ZRANENÝCH“ (1 ks)	x	x	x	x	
	3. Reflexná vesta modrá s označením „VELITEĽ ODSUNU“ (1 ks)	x	x	x	x	
	4. Reflexná vesta žltá s označením „TRIEDIČ“ (1 ks)	x	x	x	x	
	5. Triediaca karta (30 ks)	x	x	x	x	
	6. Postup vypisovania triediacej karty (3 ks)	x	x	x	x	
	7. pružná triediaca páska v príslušnej farbe (30 ks vo farbe červenej, 30 ks vo farbe žltej, 30 ks vo farbe zelenej, 20 ks vo farbe čiernej)	x	x	x	x	
	8. Ihlan pre označenie hniezda ranených (1 ks); farebné návlčky (3 ks) (červená, žltá a zelená farba)	x	x	x	x	
	9. Pre veliteľa zdravotníckeho zásahu – Evidenčný list posádok ambulancií ZZS (2 ks)	x	x	x	x	
	10. Pre veliteľa hniezda ranených – Evidenčný list pacientov ošetrovaných v hniezde ranených (2 ks)	x	x	x	x	
	11. Pre veliteľa odsunu – Evidenčný list transportovaných pacientov z hniezda ranených (2 ks)	x	x	x	x	
	12. Doska na písanie (3 ks)	x	x	x	x	
	13. Pero a CD popisovač (3 ks)	x	x	x	x	
	14. dymovnica v počte (1 ks)	x	x	x	x	

Vysvetlivky:
OS ZZS SR – operačné stredisko tiesňového volania záchranej zdravotnej služby
ZZS – záchranná zdravotná služba
RZP – ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci
RZP „S“ – ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci „S“
RLP – ambulancia rýchlej lekárskej pomoci
RLP/MIJ – ambulancia rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky
VZZS – ambulancia vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby
x- povinná položka vo výbave príslušného typu ambulancie
Farby triediacej pásky:
Červená: kritický
Žltá: urgentný
Zelená: neurgentný
Čierna: mŕtvy alebo zomierajúci